

**MAGYAR
PAPI EGYSÉG**

MAGYAR PAPI EGYSÉG

a külföldi magyar katolikus papság lapja

1960, Szent József ünnepén.

11. sz.

TARTALOM:

LELKI ÉLET

- Varga László SJ.: Jézus barátai 3
XXIII. János pápa enciklikája a papi lelkeségről 14

RÓMA SZAVA

- A Szentatya karácsonyi szózatából 23
XXIII. János pápa enciklikája a missziókról 23
II. Vatikáni zsinat 25

EGYSÉG

- Varga László SJ.: Mire jó az egység? 27
Gánóczy Sándor: Taizé... 31
Öry Miklós SJ.: Seregszemle 34

HAZAI HIREK

- Az Egyház helyzete otthon 45
Személyi hírek 47

EMIGRÁCIÓ

- Német Béla SJ.: A menekültek éve 50
Hírek 57

HIVATÁS

- Közli Cser László SJ.: Három harangszó 59

HALOTTAINK

63

NÉHÁNY VISSZHANG

48, 49, 62

K I S P A P E G Y S É G

- Jordanits Zoltán: A Kispapegység-mozgalom szervezéséről 66
sz. j.: „Tempora mutantur...” 68
Szabó Ferenc SJ.: Quae retro sunt obliviscens... 73
Mensáros Aurél SOCist.: Az innsbrucki kispaptalálkozón el-
hangzott előadásokból 74
...é...e...: 1959 október 23-án történt 76
Deák István SJ. nov.: A müncheni Eucharisztikus Világkong-
resszus előkészítése 78

Jelen számunk teljesen az egység jegyében áll. Keresztények egysége, papok egysége: az Úr Jézus nagyparancsa, a Szentatya gondja, mindannyiunk szemefénye.

Következő számunk központi témája az Eucharisztikus Világkongresszusra való tekintettel az Eucharisztia lesz.

A lapot szerkeszti: Óry Miklós SJ. - A kiadásért felel: Marosi László.

Levelezés, megrendelés, kéziratok Marosi László címére küldendők: Spittal/Drau, Austria Europa.

MAGYAR PAPI EGYSÉG (Einheit Ungarischer Priester) Klerusblatt der ungarischen Priester im Ausland. - Mit Druckerlaubnis des Erzbischöflichen Ordinariates, Wien. - Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Ladislaus Marosi, Spittal/Drau, Villacher Str. Im Selbstverlag als Manuskript vervielfältigt bei Österr. Seelsorge-Institut Pastorale Ungarnhilfe, Wien. Für den Inhalt verantwortlich: Ladislaus Marosi.

JÉZUS BARÁTAI

Nagy arányban folyik az újabb időben a lelki jelenségek kutatása. Bizonyára lesz is majd eredménye, de a tengernyi írásradatban még egyetlen tanulmányt sem találtam, amely a papok arcával foglalkozna. Nem értek a lélektanhoz, de a papokkal sokszor találkoztam és megnéztem magamnak őket. Röviden ki lehet mondani: nem látni rajtuk, hogy ők a választottak, a küldöttek. Nem a szellemet és erőt megmutató Pál utódai, mert valami fáradt zavar ül a szemükben. Nem tudják, mit kezdjenek a hatalommal, amelyet kaptak és mit kezdjenek a világgal, amelyben élnek. Az Isten titkainak sáfárai tanácstalanul állanak a történelem partí vizeiben, holott nekik kellene a folyam sodrát irányítani. Ki nem érzi, milyen szorongató és félelmetes kérdés ez? Megfogalmazni is nehéz, annál nehezebb megoldani. A franciák újabban így hirdetik: a kovász nincs benne a lisztben. A kép kitünő. Jézustól magától ered. Ma talán halványabb szóval így is mondhatnók: az áramfejlesztő szikrázik a feszültségtől, mert hiányzik a vezeték, amely az áramot továbbítja az iz-zórudakba világítani vagy a hajtókerékbe a gépet járatni. A Teremtő Lélek élő vizei az emberi gyöngeség gátjai közé vannak szorítva és nem jutnak el a társadalom sivatagjába. Más szóval: aki nem vezet tovább ezt a vizet, maga is kiszárad. A haszontalan szolgától az is elvétetik, amije van, mondta az Úr. A kegyelem tehát annak jut bőven, aki arra használja, amire Isten adja. A szentatyák nyelvén a kegyelem másik neve szeretet: a szívünkbe öntött isteni szeretet, amint szent Pál hirdeti. Most már csak az a kérdés, milyen szeretetről van itt szó, mert csak az kapja teljes bőséggel, aki úgy szeret, mint Jézus parancsolja. A kegyelem állapotában lenni annyi, mint Jézus barátságában élni, vagyis megtartani az új parancsot, amely Jézusnak szemefénye. Tehát annyi lesz bennünk a kegyelem, amennyi a testvéri szeretet. Ez a siker, a győzelem és haladás titka a lelki életben.

A szeretet filozófiája

Valaki egyszer nagyon bölcsen mondta: a szeretet bennünk áhitat a személyiség iránt. Az egyetlen teremtő erő, amely tudatra

ébreszti és kibontja az emberi személyt. A személyiség u. i. mindaddig alvó gyökér marad, amíg a szeretet melegétől ki nem hajt. Az ember azért valaki, mert hasonlít Isten lényegéhez. A véges lét határai között olyan, mint az Isten: meg tudja valósítani magában emberi módon azt a legfőbb értékét, amit a hittudomány tiszta tökéletességnek nevez. A színjő ez, a-minek fogalmában vagyis lényegében nincs semmi fogyatkozás, s ezért ma-gában és magáért érték. A többi javakat a haszon vagy élvezet miatt ke-ressük, de a szeretet önmagában olyan jó, hogy semmi vagyonnal vagy e-lőnnnyel fölmérni nem lehet. Többet ér mint maga az élet, mert egyedül a szeretet ad neki értelmet. Nem lehet megvenni és megfizetni, a szívün-ket kell adnunk érte, ha bírni akarjuk. Aki arra nem hajlandó, hitvány és rossz ember, és a magyar találóan haszontalan, semmirekellő embernek nevezi.

A szeretetben magára talál a lélek, fölismeri igazi mivoltát és súlyos lesz tőle a szív, mint az arany. A szeretetben otthon van, e-lemében érzi magát, a valóságban és teljességben, mert aki a szeretetben van, Istenben van és Isten van benne, jelenti ki Szent János. Megtalálja igazi énjét és kitágítja magát a végtelenbe és bemegy az Istenbe. Éppen azért csodálatos titok a szeretet, mivel annyira közel van Istenhez az, a-ki barátságát élvez. Belőle születik az isteni öröm és a minden fogalmat meghaladó béke. A szeretet a szabadságból fakad. A lélek szabad cselek-vésben alakítja és fejezi ki magát és amikor erkölcsi értékről van szó, az akarás sugározza át még a gondolkozást is. Aki helyesen ítél, már jórészt helyesen akar is, és a sokszor ismételt rossz cselekvés megtéveszti a gon-dolkozást. Ám a szabadságot csak a jóra szabad használni, mert a Terem-tő a rosszra nem adhat szabadságot. Amikor tehát szeretni akar az ember, a tudat középpontjában, egész valóságában mutatkozik meg a személyi-ség és természete szerint hatalmában tartja magát. Mindebből világos, mi-ért mondja Szent Tamás, hogy a szeretet a lélek legfőbb szenvedélye, a-azonban egész lényegét ezzel még nem határoztuk meg, mert azt csak ak-kor látjuk igazában, ha a tárgyat is fontolóra vesszük.

A szeretet teológiája

A kinyilatkoztatásból tudjuk: egy az Isten, de nem magányos, mert egyttal három személy, három valaki van az egyetlenegy Istenség-ben. Ebből pedig nyilvánvaló, hogy közösség nélkül nem lehet teljes a lét, mert ami Istenben van, szükségképpen van, vagyis a magától való végtelen élet, a tiszta szellem a három személy tökéletes közössége a természet egységében. Ámde az Istenség minden szellemi lét

mintája s azért az embert is társas lénynek alkotta. Másszóval az egyéni lét a közösség nélkül csonka és elégtelen, viszont a közösséget meg a szeretet hozza létre és ebben a kölcsönhatásban lesz teljes az életünk. Tehát az élet szájalmas koldusa lesz, aki csak magának akar élni. A szeretetben valami teremtő erő van, mert tevékenyen akarja, hogy más is legyen, más is éljen, más is boldoguljon. Így lesz aztán a szeretet legfőbb cselekvése bennünk a szolgálat és így értjük meg jobban Jézus szavát: Az Emberfia azért jött, hogy szolgáljon. És milyen különös dolog ez a szeretet! Összegyűjti az egymástól idegen embereket, és ezzel valami újat hoz létre, ami több, mint a csoportban élők együtt, mert az én és te között és fölött megszületik az új valóság, amit úgy mondunk egyszerűen: mi. Én te vagyok, mi ketten egy vagyunk, s úgy beszélek veled, mint a lelkeimmel, írja Kis Teréz a nővérének. Ha szabad így mondani, ez a többesszámú én csodája, ami a közösségben születik. Magasabb síkon Szent Pál is pontosan így beszél: Élek én, de már nem én, hanem a Krisztus él énbennem. Mivel magának túlságosan kevés volt, megtalálta magát Krisztusban.

A Szentírás bizonyossága

A keresztény tan szerint csak egy isteni szeretet van, amellyel Istent önmagáért, magunkat és felebarátunkat Istenért szeretjük. Tehát a testvéri szeretet isteni erény, nem merőben erkölcsi. Szent Ignác szerint az apostol és lelki ember Istenben szeret mindent. Az Evangéliumban a testvéri szeretet parancsának valami rendkívüli, sőt páratlan hangsúlya van, amelyet a mai katolikus társadalom nem érez és a cselekvésben sem fejezi ki. Nyomban látható lesz ez, ha a főbb szövegeket szemügyre vesszük. Az első Szent János 13. fejezetében így hangzik: Új parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket, hogy ti is úgy szeressétek egymást. Arról fogja mindenki megismerni, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymáshoz. Már az Ószövetségben így szólt a törvény: Szeresd felebarátodat, mint tennmagadat (Mt. 19, 19). Krisztus azonban ezzel nem érte be, s ezért beszélt új parancsról, melyben a szeretet indítóoka és mértéke merőben új és a kettő tulajdonképpen egy, olyan értelemben, mint ugyancsak Szent János írja: mivel szerette övéit, kik e világban valának, mindvégig szerette őket, vagyis végletekig szerette, véresen halálosan, magát feláldozva a szeretetnek legfőbb bizonyosságát adta. Tulzás nélkül állíthatjuk: ez a törvény Jézusnak szinte a szemefénye és minden szándéka, akarata ebben van kifejezve. Az élet Istene élő jel-

vényt ad országának, de sem a hitről, sem a keresztről, sem a szentségről nem beszél, hanem az ő szeretete, az isteni emberszeretet lesz az új ország zászlaja, címere, az állampolgárság bizonyága. Szent János első levele valósággal ennek a parancsnak magyarázata. Új parancsot is írok nektek (1 Ján. 2, 8). Aki azt mondja, hogy világosságban van, és testvérét gyűlöli, az még most is sötétségben van. Mert ez az üzenet, melyet kezdettől fogva hallottatok, hogy szeressétek egymást. Mi tudjuk, hogy a halálból átvitetünk az életbe, mivel szeretjük testvéreinket. Abban ismertük meg az Isten szeretetét, hogy Ő életét adta miérettünk: tehát nekünk is kell életünket adnunk testvéreinkért. Aki bírja e világ javait és szűkölködni látja testvérét és elzárja tőle szívét: hogyan marad meg abban az Isten szeretete?

Méginkább megrendülünk, ha a negyedik fejezetet olvasuk, ahol a kegyelmi élet és a szeretet belső egységét ilyen merészen fejezi ki: Istent soha senki nem látta. Ha szeretjük egymást, Isten bennünk lakik, és az Ő szeretete tökéletes bennünk. Ha valaki azt mondja: szeretem az Istent és felebarátját gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, Istent, akit nem lát hogyan szeretheti? Más szóval az isteni szeretet próbaköve a felebaráti szeretet, és annyi lesz bennünk a kegyelem fénye, amennyi ez a szeretet.

Ez kétségtelenül az eredeti krisztusi gondolat és elég minden magyarázat nélkül olvasni a szöveget, hogy lássuk, mennyire el tud tévedni az úgynevezett lelki irodalom is, ha nem az ősforrás szerint igazodik. De milyen különös is Szent János észjárása! Mint írja: Szeretteim! Ha Isten így szeretett minket, nekünk is kell egymást szeretnünk. A mai hitszónok azonban így beszél: Ha az Isten annyira szeret, mi is tartozunk szeretni Őt. Ámde Szent János Isten gondolatát tolmácsolja, és világosan kimondja, miben áll az igazi vallásosság: Istenből indul ki, de aztán az ember felé fordul, hogy rajta keresztül ismét Istent találja meg. Páratlan mélység, élet, erő és vonzás van ebben a törvényben. Az ilyen vallásosság megragadja az egész életet, és ha ezt hirdetjük, a templom, az Egyház egyszerre a földi lét és a történelem gócpontja lesz. Nincs benne többé semmi unalom, és megtelik a mindennapi küzdelem izgalmával. Így aztán az Isten háza a cselekvésre teremtett ember otihona, műhelye lesz, mert az ember ront vagy alkot, de nem henyé!

Szent Pál talán még élesebben fogalmazza János tanát, amikor kijelenti: Aki embertársát szereti, betöltötte a törvényt. És erről a szeretetről írja az első korintusi levélben a páratlan éneket: Szóljak bár az emberek vagy angyalok nyelvén, ha szeretetem nincs, o-

lyanná lettem, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom. És legyen bár prófétáló tehetségem, és ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt, és legyen bár oly teljes hitem, hogy a hegyeket áthelyezzem: ha szeretetem nincsen, semmi sem vagyok. És osszam el bár egész vagyonomat a szegények táplálására és adjam bár át testemet úgy, hogy elégjek: ha szeretetem nincsen, semmit sem használ nekem.

Mennyire a felebaráti szeretetről is szól ez az ének, mutatja a következő mondat: A szeretet türelmes, nyájas, a szeretet nem féltékeny, nem cselekszik rosszat, nem fuvalkodik föl, nem nagyravágyó, nem keresi a magátét, nem gerjed haragra, nem gondol rosszat, nem örvend a gonoszszágnak, de együttörvend az igazsággal: mindent eltűr, mindent elhisz mindent remél, mindent elvisel.

Tehát ebben a szövegben is egyetlen erény az Isten és ember szeretése, és nem lehet Isten barátja az, aki nem barátja az embernek is, és az Isten szolgálatának próbaköve az emberszolgálat. Mindenki vajmi könnyen lehetne jó keresztény, ha a vallás csak istenszolgálat volna. Ha valaki Krisztust megismerte, nem lehet Őt nem szeretnie. Mit is kíván Ő magának? Ismerd el, hogy én vagyok a te Urad és Istened, és más Istent ne faragj magadnak; tiszteld az Úr nevét és szenteld meg a vasámapot. Ezt teszi minden igazhitű mozlím is, de kereszténynek mégsem mondható. A vallás akkor kezd nehéz lenni, amikor az ember felé fordul. Miként is lehet az embert szeretni? Könnyű azokkal jóba lenni, akik velünk is jók; könnyű azokat kedvelni, akikben Jézus jósága világít a közöny éjszakájában; de mit kezdünk a többivel, a marakodó, haszonleső, aljas tömeggel? A fölfelé görnyedő, a lefelé tipró pimaszokkal, a könnyörtelen, harácsoló hóhérokkal? Uram, hogyan lehet ezeket szeretni? Mit kezdjek a csöcselékkal, amely szánalmat koldul ha alul van, és hidegen vigyorogva megfojt, ha ő lesz az úr? A legtöbb embertárs az idegen, az alattomos, az veszélyes kis fenevad, főképpen a régi úgynevezett jó társaságban. Most pedig szinte mindegyik gyanús, besúgó lehet a félelem és nyomor miatt. Krisztus, miért parancsoltad, hogy ezeket is szeressem? Tudom nem lehet szeretni azt, ami förtelmes és rút, de meg kell látnom bennük az Atya, a Teremtő jóság elcsúfított képét és föl kell emelnem a sárból, ahová az élet és a bűn taposta, hogy megint tisztán ragyogó legyen.

Jézus pedig nem bírta magát rájuk, írja Szent János, mert Ő tudta mi van az emberben. És amikor kezükbe adta magát, megölték, de mégis szerette őket és sohasem vetette meg az embert. Sőt mindenkivel, főleg a nyomorulttal azonosította magát, hogy egészen könnyű legyen nekünk a törvény. Ez a történelem legnagyobb jogi ténye, az egyetlen teremtő for-

radalom, amely meglepte a világot. A törvények és szabályok az ész elvont, vértelen alkotásai és vajmi bizonytalan hatásuk van a képzelettől fűtött, a szenvedélytől hajszolt szívre. Azért a mi lelkünk páratlan mesztere jövőmutató látomásban hirdette ki az új parancsot. Megmutatta mi fog történni az utolsó napon, amikor megáll az idő, hogy az ítélet villámzó fénye világítsa meg az ember útját a történelemben. Ítéletről beszél és akkor is szeretni tanít, olyan forró szívvel, amilyen csak az Istené lehet.

Forma szerint olyan lesz az ítélet, mint a bíróságon szokott elhangzani. Felmentő vagy büntető lesz, jutalmazó és kárhozható. És az egész szövegben nincsen semmi homály, mert ebben a próféták Ura beszél. Könyvében csak egy cikkely van és ahhoz mér minden életet. Akkor majd így szól a Király azoknak, akik jobbra felől lesznek: jöjjetek Atyám áldottjai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot. Ez a fölmentő, jutalmazó ítélet és utána következik a megokolás: mert éheztem és ennem adtatok; szomjúhoztam és innom adtatok; idegen voltam és befogadtatok engem; mezítelen voltam és felruháztatok engem; beteg voltam és meglátogattatok engem; fogságban voltam és eljöttetek hozzám. Erre felelik neki az igazak: Uram! - mikor láttunk téged éhezni és tápláltunk téged? És feleletül a Király azt mondja nekik: Bizony mondom nektek, amit egynek a legkisebb atyámfiainak cselekedtetek, nekem cselekedtetek.

A tudósok azt mondják: Krisztus a világhosság kedvéért a részt mondja az egész helyett. De mégiscsak érdemes megfontolni miért nem így beszél: Jöjjetek Atyám áldottjai, mert sokat imádkoztatok, mert mindennap az oltár kenyereből táplálkoztatok, mert böjttel és korbáccsal szanyargattátok a bűnös testet, mert szótfogadtatok az Egyháznak. Igen, ez mind szükséges és fontos, de egyáltalán nem elég az üdvösségre. Viszont, aki az embertársát szereti, betöltötte a törvényt, írja Szent Pál. Miért csak ezt a törvényt említi az Úr ebben az ünnepi szövegben? Ki merné állítani, hogy csak találomra, különös szándék nélkül választotta ki ezt az egyet? Ha pedig ez az első, ez a mérvadó, ez a tökéletesség köteleke, a kolosszai levél szerint, akkor a lelki élet értelme, veleje és koronája Isten szolgálata az emberben. Akkor a Kármel és Karthaus magányában is ezt kell keresni, mert különben hiábavaló minden szemlélődés, minden virrasztás, csend és gyönyörű zsolozsma. A nagy Szent Teréz határozottan ki is mondja: nagy testvéri szeretet nélkül senki se merjen a szemlélődés kegyelmére számítani. Azért az egész Kármel is egyetlen apostoli vállalat, akár csak a többi cselekvő rend,

mert a Krisztus szeretete lényegénél fogva az embert keresi és sürgetve hajszol szent, lázas küzdelemre minden nyomor ellen.

Érdemes azt is megfigyelni, mennyire emberi módon tud gondolkozni és beszélni az Isten. Sok embernek alig fáj az erkölcsi nyomor, de a testi kínt, az éhséget, a fázást, a betegséget mindenki túlságosan is érzi. Hát azért első helyen ezt említi az Úr, mert azt mindenki könnyen megérti, - amit magadnak akarsz, tedd azt másoknak is! Így lett a kereszténység a tökéletes emberség vallása, és ahol ezt megtalálni nem lehet, igazi lelki életet sem fogunk ott találni, habár a szertartás fénye és szépsége lenyűgöző, a csend teljes, mint a havasok tündöklő ormain.

Akkor így fog szólni - folytatja Máté - azokhoz is, akik balfelől lesznek: Távozzatok tőlem az örök tűzre, mely az ördögnek készítetett és az ő angyalainak. Mert éheztem és nem adtatok ennem, - és kárhóztató formában megismétli az ítéletet. Ime itt áll előttünk a bosszúálló Isten, aki könyörtelenül megtorol minden embertelenséget és pontosan tudja, hogy az istentagadó szükségképpen megtagadja az embert is.

A Szentatyák tanítása

Kétségtelenül kimerült és végét járta a hellén-római kultúra, amikor a krisztusi örömhír a világba köszöntött, de ez önmagában egyáltalán nem magyarázza meg azt a bámulatos, hódító sikert, amelyet az első századok nagy papjai arattak. Csak gondoljunk arra, milyen züllött, kiégett lelkű, kegyetlen szívű társadalommal álltak szemben, és e kegyetlen fegyverük az Evangélium volt. De nyomban megértjük a csodát, ha a ránk maradt írásokat forgatjuk. Valami soha nem látott isteni irgalom tört akkor a világba, és az életnek új látomása vonzotta a tömegeket, amikor Karthágóban Ciprián és Ágoston, Bizancban Nazianzi Gergely és Aranyszájú János, Alexandriában Athanáz, Milánóban Ambrus, Kappadóciában Basilius hirdették a nyomortól megváltott emberség, az új teremtmény örömhírét. Birodalmi tisztviselők, barbárokból toborzott római zsoldosok, a görög és latin irodalmat, a pogány életlátást magyarázó iskolamesterek, iparosok és kereskedők, gazdagságban úszó polgárok és rongyos rabszolgák rajzolták körül a keresztény szószéket. Rengeteg szöveget jegyeztek fel a gyorsírók, és aztán másolták a beszédet. Még ma is tüzet fog a lelkünk, amikor olvassuk a beszédeket, amelyeket gyakran szakított meg a zajos tapsolás. Mert annyira elragadta a híveket az, amit a püspök mondott. A sok közül csak Ágostonból idézünk egyet-mást. Karthágó az akkori pénzvilág központja volt. A bankárt lovnagnak hívták,

nyilván azért, mert gondosan kerülte a nagylelkűséget. Mégis többen jártak templomba és Ágoston így beszélt nekik: Már a nyugati tartományokat pusztítják a gótok és hamarosan itt lesznek, és akkor minden vagyont oda fogtok adni, hogy a pusztá életetek megmaradjon. Tudom, uraim, hogy ti a kamatból és uzsorából szerzitek a pénzt, ne is mondjatok le róla, de annak adjátok a kölcsönt, aki a legnagyobb kamatot fizeti. Az Isten ez, mert ő lesz a te nagy jutalmad és nagy nyereséged, amint maga mondta: Ego ero merces tua magna nimis. Ne mondjátok: Istent nem látjuk, messze van, így nem lehet üzletet kötni vele. Nem, barátaim, Jézus nincs messze, sőt itt van köztünk minden nyomorult emberben: Krisztus szegény, Krisztus éhezik, Krisztus nyomorog, Krisztus fázik, Krisztus beteg. Adj neki kölcsön - fenerare Christo! - és meglátod, erre nem fizetsz rá. Ezt a parancsot, ezt az igazságot hirdeti legtöbbször és nagyon gyakran a legmélyebb tudományos fejtegetés is ebben csendül ki nála. Pedig ez a püspök óriási hitviták, politikai küzdelmek középpontjában áll, de a szeme fénye mindig a szeretet parancsa marad. Páratlan szellemének és nyelvének minden gazdagságát latba veti, és két kézzel szórja, hogy a testvéri szeretetet ajánlja. Nála mindennapi volt az ilyen kifejezés: A fekélyes Krisztus ajtód előtt áll és kenyeret kér. Melyik pap meri ezt ma a szószék-ről így mondani? Nagy kötet kerekedne abból, ha valaki összegyűjtené, amit Szent Ágoston a szeretetről tanít. Sőt Ágoston több, mint tanító: benne a testvéri szeretet hódító nagyhatalom lesz, elég neki a jószándék csekély melege és csakhamar magas lángolásra hevíti a langyos szíveket. A lángelme könnyedén, szinte játszva töri le a közöny és gyűlölet ellenállását és magával sodorja hallgatóit az isteni légkörbe. Amikor Szent János levelét magyarázza, megáll e mondatnál: Isten a szeretet. Látni akarjátok, milyen az Isten - mondja a hallgatóinak, - nyomban megmutatom. Elképzelni nem lehet, mint az együgyűek teszik, mert a szeretetnek nincs hossza, nincs szélessége, nincs arca, nincs alakja, nincs színe és súlya, de ha szívetekben van, pontosan tudjátok, milyen tökéletes szép, boldogító és erős a szeretet. Egészen ilyen az Isten. A szeretetnek nincs szeme, és mégis látja a másik nyomorát, megnyitja a gazdag észényét és a szeretet vezette lábatokat ide a templomba. Hagyjátok már abba a tapsot, még sokat akarok mondani. Ugye tetszik a szeretet? Hát akkor szerezzétek meg. Lopni nem kell, venni sem kell, ingyen adják.

Másutt meg azt írja: a barátaimat gondtalanul szeretem, ellenségeimet azonban óvatosan. De nem fukarkodom a szeretettel, mert minél többet adok belőle, annál többet kapok vissza és bennem is folyton gyarapszik. Minél többet adok belőle másnak, annál több lesz ne-

kem is, - lássátok milyen csodálatosan jó a szeretet!

A római birodalmat a Szentatyák idején végzetesen kirabolta a képtelen adórendszer, meg a mindentűt burjánzó uzsora. Könnyörtelen harcot indítottak ellene és szélteben-hosszában hirdették, az addig hallatlan elvet: *superflua divitum sunt necessaria pauperum*. A gazdagok fölöslege a szegények betevő falatja. Nézzük csak a nagy szemlélődő Basfliuszt. Még a rendkívüli szárazságért éa az abból támadt inségért is a gazdagokat teszi felelőssé. Az akkori világ legelőkelőbb szószékeiről a püspök az uzsorások vádlója és a szegények ügyvédje volt. És így lett világhatalom a kereszténység. Eddig még a tankönyvekben nem igen emelték ki ezt a nagyon fontos szempontot a szakértők.

A megtestesülés óta Krisztus maga lett az emberi közösség személyes köteléke, maga a szeretet, maga az igazságosság, és ebben meg van adva minden isteni lehetőség, biztosítani a béke uralmát a földön. Ám a második keresztény évezred végén az állandósult forradalom és haború állapotában élünk, vagyis a keresztény társadalom, elsősorban a papság nem élt a lehetőséggel, amelyet Isten nyújtott neki.

Perdöntő Istenérv

Kétségtelenül a keresztény történet egyik legnagyobb boránnya és a papi munka legkiáltóbb csődje a munkásság hittagadása. Miért történt meg az, hogy a szegények olyan vadul gyűlölik a szegények Krisztusát és az ő Egyházát? Soha addig az istentagadás nem volt közéleti életforma, de a huszadik században ezt is megértük. A múlt századot egyszer jól meg fogják írni és abban az írásban iszonyatos ítélet lesz a papság ellen. Ma a világ fele már katolikus volna, ha akkor az egyházi rend magáévá tette volna a proletárok ügyét. Látták már egyesek, mi készül a földön és csatát nyertünk volna, ha XIII. Leóra hallgatunk és legalább a század elején őszintén a negyedik rend mellé állunk. Bátran mondhatjuk: soha még ilyen alkalmat a föld megtérítésére el nem mulasztottunk. Még a politikai érzék, az önfenntartási ösztön is eltompult bennünk, mert felemás, csonka volt a kereszténységünk. Az egész papnevelés, hitoktatás és igehirdetés borzalmasan elferdült és a keresztény öntudat kábultan tántorgott a fölvonuló viharban. Hiányzott a csoport, a társaság; aki „a riadó vak mélységét fölverje szavával”. A kábulatra jellemző volt a modernizmus kísérlete. Megszédült koponyák kilúgozták az Evangéliumot, hogy milliók vallása legyen, mert ezeknek a rokkant szellemeknek már nem volt bátorságuk visszatérni az eredetihez.

Az elmulasztott alkalom soha vissza nem tér többé, de a földadat

ma is előttünk áll, csak azóta sokkal súlyosabb lett. A társadalmi rend fölbomlása rohamosan megy tovább, mert a szocializmus ragálya egyre inkább fertőzi a népeket. Ebből a pokolian kavargó pusztulásból csak a kereszténység mentheti meg a társadalmat, hogy a béke rendjét építse föl a tévedés romjain. Ez az erő azonban még mindig holt töke, mert nem élünk vele és az orvosságot nem adjuk be a betegnek.

A földadat emberföldről és Isten minket választott azt megoldani. Főként két okból kell hozzá a töről metszett apostoli lélek, vagyis olyan, akiben tökéletes a felebaráti szeretet. Először azért, mert a kegyelem bőségét csak az ilyen lélek kapja meg. Ezzel a tétellel kezdtük az elmélkedést. Jézus erejének teljét csak barátainak közli, már pedig az ő legjobb barátja csak az lehet, aki az embereknek is legjobb barátja. Másodszor azért kell a szeretet, mivel csak az adja meg az értelemnek a helyes, a tiszta apostoli látást, a finom valóság-érzéklet, amely biztosan irányítja a cselekvést. Isteni világpolitikát kell most csinálni, ehhez pedig megfelelő politikai érzék kell, amelyet egyedül a nagy szeretet adhat.

Az eredeti Evangélium

Olyan az élet most, amilyen a föld volt a teremtés kezdetén: ki-etlen és üres. Ha akkora a pusztulás, mint ma, nyilván ütött az új terem-tés órája. Az első Isten maga végezte, a másodikhoz apostoli közremű-ködést kíván. Az alaktalan, magát emésztő tömegnek formát kell adni, o-lyan kultúrát, amelyet nem is kíván, mert kopottnak és elavultnak látszik előtte. Igen, a mai Európa nagy része azért pogány, mert megúnta a ke-resszténységet, de nem az igazit, hanem azt a felemást, amelyet látott. Itt újra kell hirdetni az Evangéliumot a maga eredeti ga z d a g s á g á b a n , életadó hódító szépségében, mert csak az lesz való-ban az örömhír, amely pünkösdi viharral győzi le a pokoli tűzvészt. Is-tenhez, a teremtő létforráshoz kell visszaterelni az egész földi életet. Ám-de ehhez nem elég csiszolt elmével bizonyítani Isten létét. Az emberek erre azt mondják, amit Fülöp kért Jézustól az utolsó vacsorán: Mutasd meg nekünk az Atyát! Ne szavakat, ne tételeket, ne tudományt árulj nekünk, te keresztény apostol, mert a szóval már torkig vagyunk, de mutasd meg az élő Istent, a mindenható erőt, aki legyőzi a bennünk lakó Sátánt. Erre a kihívásra csak úgy lehet válaszolni, amint Ágoston tanítja: Aki sze-ret, tudja milyen a szeretet, és aki ezt látja, az látja az Istent. Ez a per-döntő, ez a diadalmas, minden homályt legyőző Isten-érv, amely után sűr a világ. Ezt várja, ezt sürgeti, mert csak ez tudja fölemelni a feneket-len nyomorból, amelyben oly veszettül vergődik. Nyomban hinné fognak

Istennek, mihelyt meglátják a szeretet csodáját; mert mindenki hisz barátjának, aki Jézus nevében, Jézus Szívének erejével tisztán és őszintén szereti őt. Miért sorvadt el annyira a hit a hajdan keresztény Európában? Talán azért, mert az új tudomány megdöntötte a hit tudományát? Nevetéses gondolat! A föltámadás tényén még az Isten sem tud változtatni, annál kevésbé az olyan tudálékos rikkancsok, mint M. Loisy és társai. Mondjuk ki nyíltan és kertelés nélkül: a papok, a szerzetesek és a keresztény társadalom zömében kihűlt a szeretet és emiatt aludt ki a hit fénye. A hívek adóalanyok, föloldozást, esketést, temetést kérő ügyfelek lettek, de nem voltak testvérek. Szám és nem személy szerint becsültük őket. A bűnös kázus-alany, gyóntatási eset, merő jogi ügy lett, és ha sok volt belőle, siettünk legyóntatni őket. Így az Egyház is szervezet, vállalat, intézmény lett és nem volt többé az a pünkösdi közösség, amelyet az apostolok cselekedeteiben találunk.

Ma sok millió emberben kialudt már a személyiség, és ahol ez a fajta kerül uralomra, halálos unalom és véres ostobaság lesz az élet. Az ilyen társadalomban az ember már csak annyit ér, mint a ruhája, asztala, pénze, gépkocsija és hatalma. A pusztuló személyiséget azonban csak szeretettel lehet menteni, mert csak ez ébreszti fel benne az igazi önérték tudatát és így lesz a testvéri szeretet a legfőbb társadalmi és politikai cselekvés.

A legnagyobb kereszt

Végül a szeretet a legnagyobb kereszt. A böjt, az ostor, a magány, a lelki szárazság, betegség és ínség, mind könnyű ahhoz a szenvedéshez képest, amelyet annak kell viselnie, aki az emberek szolgája akar lenni. Micsoda poklot tudnak ezek készíteni egy finoman érző apostoli szívfnek. Ez magát elégető barátsággal megy hozzájuk, és a viszonzás a közöny, a gúny, a rágalom, az üldözés, a börtön. Amikor a becsületes apostoli munka minden alkotását, amelyet az ifjú megálmodott, a férfi megvalósított, egyik napról a másikra lerontja az ellenség, ó, akkor borzalmasan nehéz az embert szeretni. Ebben az iszonyatos fájdalomban lesz szent a keresztény lélek, mert akkor találja meg Jézus barátságát egészen.

Varga László SJ.

XXIII. JÁNOS PÁPA ENCIKLIKÁJA A PAPI LELKISÉGRŐL az arsi szent plébános halálának 100. évfordulójára

1959 aug. 1-én tette közzé a Szentatya nagy, ünnepi körlevelét, amelynek bevezető szavai: „Sacerdotii Nostri primordia.”

A bevezetésben a Szentatya az arsi plébánossal kapcsolatos emlékeit idézi fel. Az első részben az evangéliumi tanácsokkal kapcsolatban a papi aszkézisről szól. A második részben a papi jámborságról van szó, melynek középpontjában az Eucharistia áll. A harmadik rész a lelkipásztori tevékenységet tárgyalja: a szószéken, a hitoktatásban, a gyóntatószékben. A befejezésben az ifjúsághoz, a kat. családokhoz és az összes hívekhez fordul, hogy papjaikat imával és tettel támogassák, és legyen gondjuk új papi hivatásokra.

Tisztelendő Testvéreinknek,

a Pátriárkáknak, Prímásoknak, Érsekeknek, Püspököknek és egyéb Főpásztoroknak, akik az Apostoli Szentszékkal békében és közösségben élnek,

Vianney szent János Mária boldog halálának százados évfordulójára

XXIII. János Pápa

üdvözlét és apostoli áldást.

Emlékezetes összetalálkozás

A nagy és édes vigasztalások, amelyek papságunk első idejét betöltötték, egy eseményt idéznek fel emlékezetünkben, amely esemény mélységesen megindított Minket: a Szent Péter bazilikában megtartott fönséges ünnepséget, amikor 1905 jan. 8-án Vianney János Máriát, az alázatos francia papot, a mennyei Boldogok sorába iktatták. Néhány hónappal azelőtt emelkedve fel a papi méltóságra, mely megindultsággal csodáltuk a papi erényeknek azt a nagyszerű példáját, amelyet b. e. Elődünk X. szent Pius pápa, Salzano városának egykori plébánosa, örömmel állított az összes lelkipásztorok szeme elé. Ha hosszú évek után visszagondolunk rá, el nem múló hála tölt el Bennünket Megváltónk iránt, azért a kiváló jótéteményért, hogy ilyen hatékony kegyelemmel serkentett minket az erényes életre szent hivatásunk betöltésének a kezdetén.

Jól esik arra a hírre is visszaemlékeznünk, hogy éppen a boldoggáavatás napján nyerte el Radini Tedeschini Jakab a püspöki méltóságot. Az a kiváló főpap, aki kevéssel azután szolgálatára hívott meg minket és akiben szerető tanítóra és atyára találtunk. 1905 elején az ő kíséretében zárandokoltunk el Arsba, amely plébánosának életszentsége miatt oly nagy hírnévre emelkedett.

Az isteni Gondviselés különleges intézkedését látjuk abban is, hogy b. e. Elődünk, XI. Pius pápa, ugyanabban az 1925. évben, amikor a püspöki méltóságban részesültünk, a v a t t a s z e n t t é, május végén, az alázatos arsi plébánost. A pápa homiliájában örömmel állította mindnyájunk szemé elé „Vianney János törekeny alakját, akinek fejét hófehér, hosszú haja fénylő koszorúval övezte; akinek a bűntől lesóványodott arca annyira sugározta egy szent lélek alázatát és ártatlanságát, hogy mindjárt első tekintetre üdvös gondolatokat keltett nagy embertömegekben” (AAS 17, 1925, 224). Kevéssel utána ugyanez az Elődünk papságának 50. évében „a világ összes plébánosai lelki javára” égi pártfogóul rendelte őt (Anno jubilaris, AAS 21, 1929, 313), miután már X. szent Pius Franciaország lelkipásztorait ugyancsak az ő oltalmába ajánlotta.

Elődeink ezen intézkedéseit jónak láttuk ebben a körlevélben megemlíteni, mert Bennünk is néhány esemény kedves emlékét idézik fel és mert hamarosan száz esztendeje lesz annak, hogy ez a szent férfiú, a papi hivatalban eltöltött 40 évi fáradhatatlan munka után, teljesen megtörve, 1859 aug. 4-én a szentség hírében elhunyt.

Hálát adunk a jó Istennek azért, hogy ez a Szent nemcsak életszentségének ragyogásával világított be két fontos alkalommal papi életünkbe, hanem még alkalmat is ad arra, hogy pápaságunk elején, ezen százéves évforduló alkalmával, erről az oly kiváló lelkipásztorról ünnepélyesen megemlékezzünk. Ti pedig, Tisztelendő Testvérek, könnyen meg fogjátok érteni, hogy miért fordulunk ebben a levélben gondjainkkal és gondolatainkkal elsősorban szeretett fiainkhoz, az egyházi rend tagjaihoz. Valamennyiüket különös nyomatékkal buzdítjuk - főleg azokat, akik lelkipásztorkodással foglalkoznak, - hogy nagy figyelemmel fontolják meg ennek a Szentnek csodálatos példáját, aki egykor ugyanannak a papi hivatásnak volt részese, most pedig az égi pártfogója.

A százéves évforduló tanúságai

Több pápai körlevél jelent már meg, amelyek a papi teendők nagyságát tárgyalják, megjelölik és egyengetik az utat azok helyes betöltéséhez. Hogy csak az újabbakat említsük, amelyek a többiek jelentőségükben felülmúlják, különösen X. szent Pius apostoli buzdító levelére utalunk („Hærent animo”, Acta Pii X., IV, 237-264) amely papságunk elején minket is buzgó lelkiéletre serkentett; továbbá b. e. Elődünk, XI. Pius által közzétett csodálatosan szép körlevelére („Ad catholici sacerdotii”, AAS 28, 1936, 5-53) végül közvetlen Elődünk buzdító levelére („Menti Nostræ” AAS 42, 1950, 357-702) és három beszédére, amelyekben kiválóan vázolta az egyházi rend mibenlétét és feladatát, amikor X. Piust a Szentek sorába

iktatta (AAS 46, 1954, 313-317 és 666-667). Ezek az okmányok, Tisztelendő Testvérek, kétségkívül ismeretesek előttetek. Engedjétek meg mégis, hogy Elődünk utolsó beszédéből, amelynek elmondásában a halál megakadályozta, néhány sort idézzünk, mert ezek a szavak egyúttal ennek a nagy pápának a papi életszentségre vonatkozó ünnepélyes és utolsó intelmei: „Az egyházi rend eltörölhetetlen jelével akarta Isten szentesíteni a szeretetnek azt az örök szövetségét, amellyel papjait másoknál jobban szereti; éppen ezért a papok kötelesek Istennek ezt a különleges szeretetét életszentségükkel viszonzni. . . Az egyházi férfiú tehát a népből kiválasztott egyén, akit az ég egészen egyedülálló módon halmozott el ajándékaival: isteni hatalom részese és egyszóval kifejezve, Krisztusnak képmása. . . Már nem szabad önmagának élnie, nem szabad csak rokonságát, a barátait, a földi hazáját keresnie. . . Általános szeretetnek kell benne lángolni. Sőt gondolatai, akarata, érzelmei se irányuljanak már önmagára, hanem Jézus Krisztusra, aki az ő élete” (AAS 50, 1958, 966-967).

Vianney szent János valamennyiünket hívogat és hathatósan serkent a papi életnek erre a magaslatára. Mi is csatlakozunk ehhez a buzdításhoz, hogy korunk papjai különösen iparkodjanak erre a magaslatra eljutni. Gondjaikat és aggodalmaikat jól ismerjük. Tudjuk milyen nehézségek állanak apostoli tevékenységük útjában. Ha fájdalommal említjük is, hogy egyesek az élet tengerében elvesztik lelki egyensúlyukat és belefáradnak a küzdelembe, mégis tapasztalásból tudjuk, hogy sokkal nagyobb a többiek hite, amely a nehézségek közt is megállja helyét és az a buzgó lelkesedés, amellyel sokan a nemes eszmények felé törekednek. A papszenteléskor Krisztus mindkét csoporthoz ezeket a szeretetteljes szavakat intézte: „Már nem mondalak titeket szolgálknak, hanem barátaimnak” (Pontif. Rom., Ján. 15, 15). Bárcsak erősítené és elmélyítené az egész klérushan ez a körlevélünk ezt a barátságot! Hiszen ebben rejlik a papi tevékenység minden öröme és termékenysége.

A körlevél jelentősége

Nem szándékunk Tisztelendő Testvérek, a modern papi élet összes problémáit tárgyalni, sőt, X. Szent Pius nyomdokain haladva „nem fogunk semmi olyant mondani, mit még soha sem hallottatok, hanem csak olyasmit, amire mindnyájunknak gondolnunk kell” (Haerent animo, Acta Pii X., IV. 238). Mert ennek a Szentnek a lelki alkara, ha azt kellő megvilágításba helyezzük, könnyen rávezet azoknak a problémáknak a megfontolására, amelyek minden korban időszerűek, ma pedig annyira fontosak, hogy apostoli tisztünk ezen jubileum alkalmával különös módon kötelez a sürgetésükre.

A katolikus Egyház a szentek sorába iktatta ezt a papot, aki „csodálatra méltó volt lelkipásztori buzgalmában, az ima és az önmegtagadás állandó szeretetében” (A szentmise könyörgése). Ezt a Szentet halála százados évfordulóján anyai szeretettel állítja az Egyház a klérus elé, mint a papi aszkézisnek, a jámborságnak, főleg az eucharisztikus lelkiségnek és a buzgó lelkipásztori tevékenységnek a követendő példáját.

I. Papi aszkézis

Ha Vianney szent Jánosról beszélünk, megjelenik előttünk annak a papnak a képe, aki az Isten és embertársak és lelkiüdvének szeretetéből rendkívüli testi sanyargatásokat végzett; önként lemondott a táplálékról és az alvásról, legkeményebb vezeklést és hősi önmegtagadást gyakorolt. Ezt az életmódot nyilván nem kötelesek az összes hívók követni. Azonban az isteni Gondviselés gondoskodik arról, hogy minden időben legyenek az Egyházban olyan lelkipásztorok, akik a Szentlélek sugallatát követve nem haboznak erre az útra lépni. Éppen az ilyen életmód hatása alatt térnek vissza sokan a tévedések és dünnök csalogató ösvényeiről a helyes útra és az erényes életre. Az önmegtagadásnak az a bámulatos szelleme, amelyben Vianney szent János annyira kitűnt, amikor „szigorú volt önmagával, gyöngéd másokkal szemben”, igen helyesen és világosan idézi emlékezetünkbe azt a fontos szerepet, amelyet a papok saját tökéletesedésük érdekében a vezeklés erényének kell hogy juttassanak.

Az evangéliumi tanácsok és a papi élet tökéletessége

Elődünk b. e. XII. Pius pápa, hogy ezt a tanítást jobban megvilágítsa és a felesleges félreértésektől mentesítse, tagadta ugyan, hogy „a papi állás, mint ilyen, isteni jogánál fogva, természete vagy természetének követelménye alapján megkövetelné az evangéliumi tanácsok megtartását” (Alloc. Annus sacer, AAS 43, 1951, 79). Méltán fejezte be beszédét ezekkel a szavakkal: „A klérus tagjait tehát nem kötelezi isteni törvény a szegénység, tisztaság és engedelmesség evangéliumi tanácsa követésére”. Azonban ennek a pápának, aki annyira szívén viselte a klérus életszentségét, igazi felfogását kétségtelenül elferdítené és ellentmondana az Egyház állandó ezirányú tanításának az, aki mindebből azt merné következtetni, hogy a klérus tagjainak kevésbé lenne kötelessége az evangéliumi tökéletességre való törekvés, mint a szerzeteseknek. Egészen másként áll a dolog: a papi teendők kellő elvégzésére „nagyobb belső élet-szentség szükséges, mint amilyent akár a szerzetesi állapot is követel” (Szent Tamás, Summa Th. II II q 184 a 8 inc.) Hogyha az evangéliumi tanácsok az egyházi férfiakat tisztán papi hivataluknál fogva nem is kötele-

zik úgy, hogy csak általuk biztosítsák életük tökéletességét, mégis számukra és valamennyi keresztény hívő számára is áll, hogy az evangéliumi tanácsok a legbiztosabb út a keresztény tökéletesség elérésére. Nagy vigasztalásunkra szolgál, hogy manapság oly sok nemeslelkű pap megértést mutat eziránt és ha az egyházmegyei klérus tagjai közé tartoznak is, igénybe veszik az Egyháztól jóváhagyott jámbor társulatok segítségét, hogy a tökéletesség útján könnyebben és tökéletesebben haladhassanak.

Abban a meggyőződésben, hogy „a papság nagy méltósága teljes egészében Krisztus követéséből áll” (XII Pius: Alloc., 1953 AAS 45, 288), mindenekelőtt az egyházi férfiak kötelesek készségesen hallgatni az isteni Mester szavaira: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt. 16, 24). Tudjuk, hogy az arsi szent plébános az Úrnak ezt a mondását gyakran és alaposan átgondolta és feltette magában, hogy életében azt megvalósítja (Arch. Secr. Vat. 227, 42). Amit készségesen magára vállalt, azt Isten kegyelmével és férfias elszántsággal meg is valósította. Így élete példája ma is biztos utat mutat a pápi aszkézis különféle erénygyakorlataira. Ezek közt különösen kitűnik szegénysége, tisztasága és engedelmessége.

Az evangéliumi szegénység példája

Először is nézzétek szegénységét. Ebben az erényben nagy buzgósággal utánozta az assisi Szentet. Mint a narmadrend tagja hűségesen megtartotta annak szabályait. Másokkal szemben bőkezű volt, önmaga azonban igen szegényen élt. A világ mulandó és veszendő javaitól teljesen elszakadt. Mivel szíve ettől a tehertől teljesen megszabadult, tágra nyílhatott a nyomorgók részére, akik mindenfelől tömegesen tódultak hozzá segítségért. „Az én titkomat, szokta mondani, könnyű megérteni. Ebben a kevés szóban rejlik: mindent odaadni, semmit vissza nem tartani” (U. o. 92). Az anyagiakban való igénytelensége tette lehetővé, hogy a szegényekről, főleg plébániájá szegényeiről, állandóan és nagylelkűen gondoskodhatott. Emberségesen viselkedett velük szemben „őszinte szeretettel, a legnagyobb jóindulattal, sőt tisztelettel” karolta fel őket (U. o. 3897 k. 510). Gyakran intette az embereket, hogy nem szabad megvetni a szűkölköddöket, mert azáltal, hogy őket megvetjük, magát az Istent vetjük meg. Ha koldusok kopogtattak ajtaján, szeretettel fogadta őket és nagyon örült, hogy így szólhatott hozzájuk: „Magam is szegénységben élek, egy vagyok közületek” (U. o. 227 k. 334). Élete vége felé szívesen ismételtetett ilyen mondásokat: „Most már szívesen elmegyek; nincs már semmim, azért örömet és útrakészen indulok, mihelyt a jó Isten magához hív.”

Alkalmazás a jelen körülményekre

Ezekből már nyilvánvaló előttetek, Tisztelendő Testvérek, menyire buzdítjuk szeretett gyermekeinket, akik a papi méltóság részesei, hogy elméldkedjék át jól a szegénységnek és a szeretetnek ezt a példáját. „A mindennapi tapasztalat mutatja, hogy a szegényen élő papok, akik az evangélium tanítása szerint nem saját érdekeiket keresik, mindig igen jótékonyan hatnak a keresztény népre” (Divini Redemptoris, AAS 29, 1937, 99). Mikor XI. Pius ezt írta, kifejezetten Vianney szent Jánosra gondolt. Ugyanez a pápa a modern társadalom helyzetéről szólva, a papokhoz és hívekhez egyaránt ezt a súlyos figyelmeztetést intézte: „Amikor látjuk, hogy az emberek mindent pénzért adnak és pénzért vesznek, a papok érintetlenül haladjanak a bűn csábításai közt és a méltatlan bűrvágyat szent érzülettel megvetve, ne a pénzt, hanem a lelkek javát keressék; ne a saját, hanem az Isten dicsőségét kívánják és óhajtsák” (Ad cath. sacerdotii AAS 28, 1936, 28).

Szükséges, hogy ezek a szavak minden pap lelkében mély gyökereket verjenek. Ha valaki jogosan rendelkezik vagyon fölött, vigyázzon, hogy ahhoz rendetlenül ne ragaszkodjék. Gondoljon inkább arra, hogy a kánonjognak az egyházi javadalmakra vonatkozó előírása szerint súlyos kötelessége „a felesleget a szegényeknek juttatni, vagy jámbor célokra fordítani” (CIC cn. 1473) Isten ments, hogy valaki is rászolgáljon arra a szigorú mondatra, mellyel egykor az arsi szent plébános híveit dorgálta: „Mily sokan őrzik féltve a pénzüket, míg oly sok szegény éhen pusztul!” (Sermons du B.J.B. Vianney I. (1909). Jól tudjuk, hogy több pap inségben él. Ha ezek meggondolják, hogy közülük egyet oltárra emeltek, aki mindenről önként lemondott, akinek legfőbb vágya volt, hogy plébániája területén ő maga legyen a legszegényebb, (Arch. secr. Vat. 227. k. 91) akkor üdvös ösztönzést fognak abban találni, hogy az evangéliumi szegénységet tudatosan vállalják. És ha atyai részvétünk némi vigasztalásukra szolgál, tudják meg, hogy nagyon örülünk, ha az önérdék teljes kizárásával Krisztusnak és az Egyháznak nagylelkűen szolgálnak.

Ha a szegénységnek ezt a magasztos erényét annyira ajánljuk és hangsúlyozzuk, ez nem azt jelenti, hogy helyeseljük azt a méltatlan nyomort, amelyben néha az Úr szolgálói akár városokban, akár félreeső falvakban élni kényszerülnek. Mikor Beda Venerabilis az Úrnak a földi dolgokról való lemondást ajánló szavait magyarázza, óv bennünket attól, hogy az Irásnak ezt a helyét helytelenül értelmezzük: „nem úgy kell érteni ezt a parancsot, hogy az Isten szolgálói semmi pénzt se tegyenek félre, amit saját maguk vagy a szegények használatára fordíthatnának. Hi-

szen maga az Úr is - Egyháza felépítésére rendelkezett egy kis pénztárral. De ne ezért szolgáljunk Istennek és a nélkülözéstől való félelem miatt az igazságosságtól el ne térjünk" (In Lucae Evang. Expos, IV, c. 12, PL 92, 494-5). Egyébként: méltó a munkás az ő bérére (Lk. 10, 7). Ezért közvetlen Elődünk gondját Magunkévá téve nagyon kérjük a híveket, hogy püspökeik felhívását szívesen vegyék, amikor dícséretesen azon fáradoznak, hogy a szent hivatalban segítő papjaiknak a mindennapi megélhetésre szükséges dolgokat biztosítsák (Menti Nostrae, AAS 42, 1950, 697-699).

Vianney Szent János tisztasága

Vianney szent János nemcsak a földi dolgoktól való elszakadásával, hanem testének önkéntes sanyargatásával is ragyogó példát adott. „Csak egy módon lehet - mondta - az önmegtagadás és vezeklés által magát Istennek teljesen átadni: úgy, hogy egészen áldozatul hozzuk Neki magunkat.” (Archiv. Secr. Vat. 227 k. 91) Az arsi szent plébános ezt a tisztaságra vonatkozólag egész életében híven megvalósította.

A tisztaságnak ez a ragyogó példája korunk papsága részére különösen időszerű, mert több országban a rájuk bízott feladat folytán kénytelenek olyan emberi társadalomban élni, amelyet az erkölcsök szabadossága és a bűnös élvezethajhászás szelleme megfertőzött. Ezekre nézve gyakran áll szent Tamás mondása: „A külső veszélyek miatt nehéz a lelkipásztorkodásban jó életet élni.” (Summa Th., 1. c.) Ehhez járul még, hogy gyakran nagyon egyedülállóknak érzik magukat. A hívek, akiknek lelki üdvével foglalkoznak, nem eléggé érik meg és kezdeményezéseikben nem eléggé támogatják őket. Mindannyiukat, főleg azokat, akik a szokottnál is jobban érzik az egyedüllét súlyát és a tisztaság terén nagyobb veszélyeknek vannak kitéve, körlevelünkben nyomatékkal szeretnők buzdítani, hogy egész életük a szent tisztaság erényének legyen visszfénye, amelyet X. szent Pius pápa teljes joggal „egyházi rendünk legnemesebb díszének” nevezett. Ami pedig titeket illet Tisztelendő Testvérek, fáradságot ne kíméljetek és mindenképp azon legyetek, hogy a rátok bízott klerus olyan élet- és munkakörülmények között élhessen, amelyek örömteljes odaadásukat a legnagyobb mértékben előmozdítják. Mindent meg kell tenni, hogy a túlságosan magányos élet veszélyeit eltávolítsuk, mindazt ami megfontolatlanul, vagy oktalanul történik, megfelelő ligyelmeztetésekkel távoltartsuk, a tunyaság és a szertelen külső tevékenység veszélyeit egyaránt távoltartsuk. Erre a célra nagyon hasznos lesz emlékezetbe idézni azokat a bölcs előírásokat, amelyeket közvetlen Elődünk a „Sacra Virginia” kezdetű körlevelében tett közzé (AAS 46, 1954, 161-191).

Feljegyezték, hogy az arsi plébános arca angyali tisztasággal ragyogott (Arch.secr. Vat. 3897 k. 536). De még ma is megindítja a figyelmes szemlélőt nemcsak az a kemény elszántsága, amellyel Krisztus e bajnoka testét szolgaságba hajtotta (1 Kor. 9, 27), hanem az a hatékony rábeszélő erő is, amellyel az hozzá özönlő buzgó zarándokokat megnyerő kedvességgel nyomdokai követésére édesgette. Hosszú gyóntatási gyakorlatból jól ismerte a tisztátalan szenvedélyek szomorú következményeit. Ezért törtek elő lelkéből ilyen sóhajok: „Ha nem volnának ártatlan lelkek, akik a bűneinkkel megbántott Istent megengesztelik, mily sok és keserű büntetést kellene elviselnünk!” Tapasztalata alapján ezzel a tanáccsal is szokta bátorítani hallgatóit: „Az önsanyargatás olyan örömet és olyan édességet rejt magában, hogy aki egyszer megízlelte nem felejt el soha... Ha erre az útra lépünk, csak az első lépések fognak nehezünkre esni” (Arch. Secr. Vat. 3897 k.).

Ez az aszketikus papi tisztaság nem szorítja a pap lelkületét a természetlen önzés szűk határai közé, hanem inkább kitágítja szívét az embertestvérek szükségleteinek enyhítésére. Erre vonatkozólag nagyszerű megjegyzést tett Vianney szent János: „Az a lélek, amelyet a tisztaság érénye ékesít, lehetetlen, hogy másokat ne szeressen, mert megtalálta Istent, a szeretet forrását.”

Mily sok és mily nagy jótéteményekkel halmozták el az emberi társadalmat az olyan emberek, akik a világi gondoktól szabadon és egészen az Isten szolgálatába állva, életüket, gondolataikat és erejüket felebarátaik javára fordítják! Mekkora értéket jelentenek az Egyháznak azok a papok, akik a legnagyobb gonddal és sértetlenül őrzik meg a tisztaságot, amelyet b. e. Elődünkkel, XI. Piusszal a kat. papság legkiválóbb díszének tartunk, mert a papi lélek legjobb és legméltóbb válasza Jézus legszentebb Szíve terveire és óhajaira (Ad Cath. Sacerdotii AAS 28, 1936, 28). Szentünk engedelmissége

Számtalan bizonyítékunk van arra, hogy ez a szent férfi az engedelmisség erényében is kitűnt. Valóban állíthatjuk, hogy az egyházi Elöljáróság iránt tanúsított engedelmissége, amelyet a papi rend felvételénél fogadott és amelyet mindvégig sértetlenül megtartott, negyven éven át önkarata szakadatlan feláldozására indította. Egész életén át szeretett volna visszavonulni, csendes, szemlélődő életet élni. A lelkipásztori feladatot mintegy a vállára rakott és a kelletténél nehezebb tehernek érezte, amelytől nem egyszer próbált szabadulni. Annál csodálatosabb püspök iránt tanúsított engedelmissége. Célyszerű lesz erről egyet- mászt ebbe a körlevélbe felvenni. „Már 15 éves korától kezdve vágyódott

a magányos élet után. Vágya azonban nem teljesült. Azért az sem szolgált neki vigasztalásul, amit saját életmódja neki nyújthatott volna" (Arch. Secr. Vat. 227 k. 74). „Isten nem engedte, hogy régi szándékát megvalósítsa. Így gondoskodott az isteni Gondviselés arról, hogy Vianney szent János akaratát az engedelmesség alá rendelje és hivatalbeli kötelességeit egyéni vágyai elé helyezze. Így aztán önmehtagadása állandóan nyilvánvaló volt" (U. o. 39). „Vianney szent János azért viselte az arsi plébános tisztét, hogy tökéletesen engedelmeskedjék előljáróinak és ebben a tisztében mindhalálíg megmaradt" (U. o. 3895 k. 153).

Meg kell jegyeznünk, hogy ez az előljárók iránt való tökéletes engedelmessége teljesen természetfeletti elveken nyugodott. Azáltal, hogy az egyházi tekintélyt elismerte és annak magát alárendelte, a hit hódolatát mutatta be Krisztus Urunk szavai iránt, aki Apostolának ezt mondotta: „Aki titeket hallgat, engem hallgat" (Lk. 10, 16). Hogy előljáróinak hűségesen szót fogadjon, megfékezte önakarátát, amikor a gyóntatás súlyos terhét magára vállalta, vagy amikor paptársait munkájuk gyümölcsözőbbé tétele érdekében kísérgítette.

Ezt a tökéletes engedelmességet példaként állítjuk a klérus tagjai elé. Nagyon bízunk abban, hogyha ennek az erénynek erejét és szépségét mélyebben átértik, megvalósításáért jobban fognak lelkesedni. Ha egyesek, mint manapság néha megtörténik, ennek az erénynek a fontosságát kétségbe szeretnék vonni, azokat győzze meg b. e. Elődünk XII. Pius mondása, amelyet szilárdan kell vallanunk: „Az egyesek életszentsége és apostoli munkáinak eredményes volta mint szilárd alapon a szent hierarchia iránt való állandó és hűséges engedelmisségen nyugszik" (Exhort. In auspicio, AAS 40, 1948, 375). Egyébként, Tisztelendő Testvérek, jól tudjátok, hogy Elődeink az utóbbi időben gyakran és komolyan figyelmeztették a papokat arra a nagy veszélyre, amely a klérusnak az egyházi tanítóhivatallal, a különböző apostolkodási módszerek megválasztásával és az egyházi fegyelemmel kapcsolatos engedelmisség iránti növekvő ellen-szenvéből származik.

(Következő számunkban folytatjuk.)

A SZENTATYA KARÁCSONYI SZÓZATÁBÓL

Isten nélkül nincs valódi béke!

A béke alapfeltételeit és ennek megvalósítására szolgáló feladatokat vázolta a Szentatya karácsonyi beszédében. A pápa utalt arra, hogy az emberiség törekvése a népek és népközösségek békés együttélésére csak akkor lesz eredményes, ha az „az igazságon, az igazságosságon és a keresztény felebaráti szereteten alapul”.

A szív békéje mellett, amely az Isten akaratának elismerésén alapszik, szükséges, hogy társadalmi téren tiszteletben tartsuk az ember személyi méltóságát, elismerjük a családnak mint a közösség összejtjének jogát, valamint az igazságot és az igazságosságot. A népek egymás melletti élete nemzetközi viszonylatban csak az önzetlen felebaráti szeretet által válhat valódi életközösséggé. Meg kell szabadítanunk az emberiséget az erőszak és nacionalizmus mérgező mítoszától. Bár jelenleg háború nincs, de nincs valódi béke sem. Azért mindennek előtt jóakarátú emberekre van szükség.

Az Egyház feladata a béke megteremtésére való törekvés. Minden erre vonatkozó kísérletet Sz. Pál intése szerint (Tim. 2, 1-2) imával kell kísérni. A nemzetközi kapcsolatok terén tapasztalt kényelmetlen érzéseket és ezek okait még nem sikerült kiküszöbölni. Ezzel kapcsolatban utalt a Szentatya a mai idők vallás- és egyházüldözéseire, amelyek a túlságos derülátással szemben óvatosságra intenek.

XXIII. JÁNOS PÁPA ENCIKLIKÁJA A MISSZIÓKRÓL

XXIII. János pápa 1959. nov. 28-án, advent I. vasárnapjára bocsátotta ki megválasztása óta negyedik enciklikáját. Az új körlevél abból az alkalomból készült, hogy most volt negyven éve annak, hogy XV. Benedek pápa „Maximum illud” kezdetű körlevelével megszabta a katolikus missziók munkájának irányát Ázsia és Afrika népei számára.

A mostani körlevél a „Princeps pastorum” szavakkal kezdődik. Be-

vezetésében a Szentatya megemlékezik azokról az évekről, amikor XV. Benedek pápa őt Rómába hívatta és megbízta a hitterjesztési ügyekkel. XXIII. János pápa megismétli XV. Benedek felhívását a bennszülött papság nevelésére. Hangsúlyozza, hogy az első missziós enciklika kibocsátása óta eltelt 40 esztendő alatt óriási léptekkel haladt előre a missziók szervezése, de a legjelentősebb lépés mégis a bennszülött papság beállítása a missziós munkába. Megtudjuk a körlevélből, hogy bár az első bennszülött püspököt Ázsiában csak 1923-ban szentelték fel és az első afrikait csak 1939-ben, ma már 68 ázsiai és 25 afrikai püspöke van a katolikus hierarchiának. Ázsiában 1918-ban a bennszülött papság létszáma 919, 1957-ben 5553; Afrikában 1918-ban 90, 1957-ben 1811. A Szentatya azt kívánja, hogy Ázsiában és Afrikában a semináriumokban a nevelést és teológiai tanítást minél előbb a bennszülött papok vegyék át. A nevelésben különös tekintettel legyenek a helyi tradíciókra és a kulturális népi értékekre. A Szentatya szándéka az, hogy az ilyen szellemben nevelt papság minél előbb átvehesse a hívek lelki gondozását. Erre azért is szükség van, mert a missziós területeken általános jelenség, hogy a gyarmati népek elnyerik függetlenségüket és önkormányzatukat. Ezzel az örvendetes fejlődéssel párhuzamosan kell haladnia a lelki érdekek védelmének is. Ezért sürgeti a pápa a missziós területeken a katolikus kultúrközpontok felállítását és a világi hívek felelősségtudatának a felébresztését. Különösen figyelmébe ajánlja a Szentatya a misszionáriusoknak a vezető rétegek nevelését és a Katolikus Akció megszervezését. Ez utóbbi kérdéstről a pápa külön enciklikát ígér.

+

Hogy mennyire szívügye a Szentatyának a missziók ügye, az kitűnik nemcsak szavaiból, hanem méginkább hathatós intézkedéseiből. Az *Osservatore Romano* nov. 29-i száma, amely a nagy missziós enciklikát hozza, közli, hogy a pápa 8 érsekséget és 36 püspökséget állított fel Belga-Kongóban és Ruanda-Urundiban. Amint a Szentatya hangsúlyozta, kezdő lépésnek tekinti ezt ahhoz, hogy az egész lekipásztorkodást ottani bennszülött papokra bízassa. Érseki székhelyek: Léopoldville, Conquihatville, Stanleyville, Bukavu, Luluabourg, Elisabethville, Kabayi és Kitega. A most önálló hierarchiát kapott területen 5,5 millió a katolikus a 16,5 millió bennszülött lakosságból.

XII. Pius pápa már korábban (1955 nov. 6-án) önálló hierarchiát létesített Äquatorialafrikában, Francia-Nyugatafrikában, Togóban, Kamerunban és Madagaskár szigetén.

II. Vatikáni Zsinat

Tardini bíboros-államtitkár közölte, hogy a Szentatya által bejelentett ökumenikus zsinat hivatalos neve: „II. Vatikáni zsinat” lesz. A zsinat ünnepélyes ülései a Szent Péter bazilikában lesznek, a munkaulések és részleges értekezletek pedig különböző római bazilikákban és rendházakban. A zsinat időpontját még nem közölték.

Tardini bíboros-államtitkár kétórás sajtókonferencián nyújtott tájékoztatást a II. vatikáni zsinatról.

„Legalább három évi munkára van még szükségünk, míg összeülhet az új egyetemes zsinat” - jelentette ki Tardini államtitkár, az előkészítő bizottság elnöke. A három évi előkészület azért szükséges, hogy a zsinat időtartama (hogy a zsinati atyák sokáig távol ne legyenek egyházmegyéiktől) a lehető legrövidebb legyen. A világi hívek befolyása a zsinatra - püspökeik útján - igen nagy lesz. Bár a zsinat, mint a második vatikáni zsinat fog szerepelni az Egyház történetében, semmi tekintetben sem lesz az első vatikáni zsinat folytatása. Az akkor függőben maradt kérdések az események természetes alakulása folytán és az egyházi intézkedések rendszerétől azóta már elintézésre nyertek.

A mostani zsinat feladata, hogy serkentést és további mozgató erőt adjon a katolikus hitnek és a keresztény erkölcsnek, egy új, a modern kornak megfelelő egyházzsabályzatot dolgozzon ki, nem utolsósorban pedig, hogy az igazság nevében és a szeretet jegyében az egység együttes keresésére ösztönözze az összes keresztény egyházakat. Közölte, ezzel kapcsolatban a bíboros, hogy más egyházakat nem hívnak meg a zsinatra, de megfigyelői minőségben bármelyiküknek küldöttjeit szívesen fogadják.

Kérdésre válaszolva kijelentette Tardini, hogy egyetlen állam kormányához sem intéznek meghívást. Lesz mindenesetre egy elkülönített páholy, ahol magas állású világi személyek helyet foglalhatnak. A sajtót valószínűleg sajtóiroda útján fogják rendszeresen tájékoztatni, de a dolog természetéből folyik, hogy az üléseken a lapudósítók nem lehetnek jelen.

Az előkészítő bizottság feltevése szerint kb. ezer püspök és prelátus vesz majd részt a zsinat munkájában, s valószínű, hogy szép számban lesznek a megfigyelők is. A tárgyalások nyelve a latin lesz. Elmondta még a bíboros, hogy kereken 2700 kérdőlevelet küldtek szét a világ püspökeihez, a rendfőnökökhöz és a katolikus egyetemekhez. Eddig kereken 1700 kimerítő feleletet kaptak. A megkérdezetteknek ezuton nem kérdőívet kellett kitölteniük, hanem tetszésük szerint nyilatkozhattak arról, milyen problémá-

kat óhajtanának a zsinaton megvitatni. A megyéspüspökök 80 százaléka válaszolt. Annyi bizonyos, hogy a naptár-reform kérdése nem kerül bele a tárgysorozatba.

Végül hangsúlyosan kijelentette Tardini, hogy az egyetemes zsinat nem irányul senki ellen sem. „Nem áll szándékunkban, hogy bárkit vagy bármit elítéljünk.”

FELVÉTEL A CISZTERCI RENDBE

A Ciszterci Rend Zirci Magyar Kongregációja értesíti a magyar ifjakat, hogy szeretettel fogadja testvérei közé mindazokat, akik szerzetes-papi életre éreznek hivatást.

A Ciszterci Rend a Bencés Rend testvérága. Franciaországban született a XII. században. Alaptörvénye Szent Benedek regulája, amelyet sajátos szabályaival egészített ki. Eizménye a szentbenedeki „ora et labora” (imádkozzál és dolgozzál), az Istent dicsőítő és lelket megszentelő imádság és munka egysége. Ciszterci megfogalmazását a Rend legnagyobb alakja, Szent Bernát így fejezte ki: „ardere et lucere” (égni és világtani), vagyis Isten szeretetében égve ezt a szeretetet másokra kisugározni.

A ciszterci élet két alappillére a liturgikus imaélet és a monasztikus család. Egy apátság egyetlen családot alkot, élén az apát, az Atya áll, tagjai egymás testvérei. Ebben a testvéri egységben és imádságos keretben végzik a munkát, amelyet a Gondviselés feladatulrájuk rótt. Ma ez elsősorban lelkipásztori és tudományos munkát jelent.

A magyar ciszterciek sajátos hivatása az ifjúság nevelése. Odahaza öt gimnáziumban tanítottak zirci atyák: a budapesti Szent Imre gimnáziumban, Baján, Egerben, Pécsen és Székesfehérváron. Az iskolák elvétele és a Rend 1950-ben bekövetkezett feloszlata után ma mintegy 35 magyar ciszterci atya és növendék folytatja idekint az otthoni életet és munkát. Az Egyesült Államokban, Dallasban (Texas) telepedtek le, ahol az újonnan alapított Katolikus Egyetemen vállaltak tanítást. Ez a munka valóságos misziós hivatás is, mivel Texas állam lakói túlnyomórészt még nem katolikusok. 1958-ban az egyetem közelében új magyar monostor építését kezdték meg, hamarosan sor kerül a templom felépítésére is.

A noviciátus ideiglenes helye Lilienfeld. A magyar novíciások az osztrák növendékekkel együtt, de magyar atya irányítása mellett nevelkednek, majd Rómában folytatják hittudományi tanulmányaikat. További felvilágosítást készséggel ad: P. Gilbert Hardi SOCist., Stift Lilienfeld, N. Ö, Österreich.

MIRE JÓ AZ EGYSÉG?

Mintegy nyolcszázra tehető a szabad világban élő magyar papok száma, tehát igen tekintélyes létszám ez, hiszen egész megyének elég volna. Már ez a tény maga arra szólít bennünket, hogy valami közösséget alkossunk, de isteni hivatásunk, népünk helyzete és a világ nyomora is azt követeli, hogy a bennünk működő erőket földolgozzuk. A mi hivatalunk az egyetlen, amelynek tekintélye az országon kívül, a világ bármely sarkában is érvényes, mivel az egyetemes egyház pásztorai vagyunk. Az ott-honi nemzet hódoltságban él, nincs törvényes kormányzata, sőt a bitoló hatalom a püspöki joghatóságot is egészen szűkre szabta. A menekült népnek nincs semmiféle törvényes képvisellete, sem vezetősége, azonban a papság mindenütt hivatalosan elismert pásztor a népünknek, mivel tisztének jogalapja a világegyháztól ered. Ez páratlan előny, azonban igen nagy felelősséggel is jár.

Nem hivalkodás, csak egyszerű tény, hogy mi vagyunk a társadalom első rendje, nem a vagyon vagy a világi rang szerint, ellenben a hivatal és küldetés fontossága miatt. A papság deifica professio, vagyis nekünk a szó szoros értelmében isteni foglalkozásunk van. Ez nem a mi érdemünk, ez a kiválasztás műve, tehát kiváltság, de egyúttal olyan küldetés is, amely emberfölötti szolgálatra kötelez. Éppen azért nekünk nemcsak jogunk, de kötelességünk a népfunket vezetni. Mi vagyunk az Isten titkainak sáfárai, a lelkek kormányzói és tanítói és e jogot nem magunk erejéből szereztük, nem a nép kegyéből bírjuk, hanem magától a Teremtőtől kaptuk és azért semmi földi hatalom el nem veheti tőlünk. Például hiába tiltja meg nekünk a zsarnok a gyóntatást, a börtönben mégis föloldozzuk a rabtársakat és a földi pokol fenekén is misézünk, hacsak valami mód van rá. A merőben világi ügyeket nem intézzük, de kötelességünk a közélet szellemét is irányítani, mert egyedül mi tudjuk, mi az ember értéke és milyen elvek alapján kell az állami és társadalmi rendet fölépíteni, hogy az embernek valóban jó legyen. Erre képesít minket a műveltségünk és a Rómától kapott állandó irányítás. Ebből fakad az igazi papi öntudat, amely több mint királyi, de egyúttal olyan alázatos, mint a lábat mosó Krisztusé. E hittani tény határozza meg küldetésünket a menekült nép körében.

Jól tudjuk, micsoda föladat súlya nehezedik most ránk, tehát szorgosan kell a közösséget keresnünk, ha abból több erőt nyerhetünk a munkához. Ehhez pedig kétség nem fér, tehát nem is kell bizonygatni. Menekült népünket a balsors elszórta a világ minden tájára, de még ennél is nagyobb baj, hogy majdnem annyi pártra szakadoznak, ahányan vannak. Főlösképpen volna leírni, mekkora köztük a meghasonlás, a félreértés, a gyanakvás és marakodás, tehát a papság első pásztori kötelessége a népek példát adni ebben az áldatlan helyzetben. Ha majd azt látják, hogy mi egyet értünk, mindenütt ugyanazt hirdetjük és biztosan tudjuk, mit kell gondolni és tenni a mai viszonyok között, hamarosan észreveszik a mi egységünkől sugárzó erőt és elfogadják tőlünk a vezetést. Valóságos megváltás lesz a népünknek, ha egyszer tapasztalja, hogy itt van a biztoskezü vezérkar, amelyet eddig hiába keresett. A közlönyünk egyik célja az, hogy a magyar és általános közéleti kérdésekben is megmutassa a helyes nézetet és ha sok százan egyet hirdetnek a Vatikán vonalán járva ennek a hatása óriási lesz a közvéleményben. Mi természetesen mindég a pártok fölött fogunk állni és nem is akarjuk a véleményünket másokra kényszeríteni a főleg egészen napi kérdésekben, de ha a pápa véleményét hangoztatjuk, aligha fogunk tévedni és fokozott tekintéllyel munkálhatjuk az annyira hiányzó összefogást.

Mindnyájan érezzük, mennyire meghaladja természetes erőnket az a föladat, amelyet Isten most ránk bízott, de azt is tudjuk, Istennél minden lehetséges. Pusztán földi szemmel nézve a magyar élet ma vaksötét szakadékba zuhant és ez az élmény uralkodik az egész nemzet lelkén, azonban nem mindenki törte össze magát a vad zuhanásban. Erről tett nagy-szerű bizonyosságot az a kispapí találkozó a nyáron Innsbruckban. Az egész magyar élet olyan most, mint a vérszagú csatatér, amelyre iszonyatos éjszaka borult és a sötétben nem hallani mást, csak a jajgató nyögést és sírást. Itt most nagy fényt kell gyűjtani: ez lesz a papság első föladata. Ez pedig annyit jelent, hogy a teljes keresztény világnézetet kell föltárnunk a népünk előtt, mert csak abban találja meg lelke nyugalmát és az isteni erőt, hogy képes legyen nyomorultnak látszó életét királyi öntudattal vállalni. Más szóval, nem elég többé a hittant a szokványos rendszerben előadni, amint például a Herder kitűnő tankönyvében van, mert a magyar léleknek most arra van szüksége, hogy a maga sorsának isteni értelmét meglássa, vagyis meg ne botránkozzék Isten látszólagos gyöngeségén. Más szóval nekünk ma kötelességünk főleg szent Pál alapján kibontani az egész isteni világtervet, amelynek középpontjában a megfeszített Krisztus áll, amint az első korintusi levélben olvassuk: Hiszen az

Isten oktalansága bölcsőbb az embereknél és Isten gyöngesége erősebb az embereknél.

Az egész helyzet azt követeli tőlünk, hogy ezt az egyetlen valós történelmi gondolkozást fogadtassuk el a magyarral és ha ebben mindnyájan egyetértünk és ha közlőnyünkben ezt a világképet minden részletében kidolgozzuk, akkor leszakítjuk a magyar lélekről azt a belső bilincset, amelybe az ellenség verte és ez a lélek olyan mélységet kap, amiről eddig alig volt sejtelme. Könnyű elképzelni, mekkora föladat ez, hiszen minden forradalom gyerekjáték ahhoz képest, amit most nekünk a nép lelkében teremtenünk kell, hogy megvalósuljon bennünk az isteni szándék, amely az eseményekben nyilatkozik meg. Először a jókban kell az egész eddigi gondolkozást és életérzést kicserélni, hogy gyökeresen szakítsanak az eddigi látással, ám ehhez az értelemnek és akaratnak olyan merészsége szükséges, amelyet csak a kegyelem képes bennünk létrehozni. Népünk lelkében ma még csak egy vágyálom világít: olyan jólétben élni, mint a svájci vagy a svéd polgár. Megejtő az ilyen ábránd, de nekünk mégsem élhető, mert a történelem Ura nekünk egészen más, sokkal nagyobb sorsot szánt és amíg ezt be nem látjuk, hasadt lesz a lelkünk, sőt a világ koldusai maradunk, holott óriások lehetnénk. Könnyű elképzelni, milyen nagyszerű volna ma a mi egyházunk otthon, ha tizenöt éve Mindszenty József vezetése alatt zavartalanul dolgozhattunk volna. Az egész világ bámulná azt a lendületet és alkotást, ami egyéniségéből sugárzott volna az országban, ám a hitünk és a tények azt mondják, egészen mást, sokkal többet kívánt tőlünk az Isten titokzatos jósága és majd eljön a nap, amikor ez nyilvánvaló lesz, ha azonban addig csak kesergünk és síránkozunk, elmulasztjuk az alkalmat, hogy az óriások rokonai legyünk.

Egészen bizonyos ugyanis, hogy Jézus most dolgozza ki a magyar választottaiban a maga tökéletes képmását, amint ezt Szent Pál tanításából pontosan tudjuk, azonban ez a szemlélet a mi népünknek még akkora újság, -hogy szinte képtelen fáradságba kerül, amíg elfogadja. Nemrég sokat emlegették nálunk a mély magyarságot és ebben a gondolatban volt is valami, amit azonban nem sikerült szabatosan kifejezni. Most egészen más, krisztusi formában születik meg a legjobbban ez a mélység, amit a szegény természet sohasem tudott volna elérni hétköznapi körülmények között. Ha pedig ma azt mondom a híveknek: Istennek végtelenül nagyobb dicsősége Apor Vilmos, Mindszenty meg a többi híveinek szenvedése és bújosó élete, mint az egész apostoli munka, amelyet békés viszonyok között végeztek volna és ha azt mondom, hogy a népünk ma legjobb fiaiban és leányaiban olyan magasságba emelkedik, a-

melyet eddig soha el nem ért és ha még azt is vallom, hogy talán most írjuk történelmünk legragyogóbb fejezetét, a legtöbb honfitársam döbbenve csóválja a fejét, pedig csak az egyszerű igazságot jelentettem ki, amit Szent Páltól vettem. Ha azonban a magyar papság összefog és szerte a világon lankadatlanul tanítja ezt, lassankint megnyílnak majd a bánattól fátyolozott szemek, az értő magyarok tölemelik kókadt fejüket, meglátják Isten győzelmét a mi gyöngeségünkben és kiszabadulnak abból a szellemi börtönből, amelyben a legtöbben senyvednek.

Sokat és értékeset írtak nálunk a nevelésről, de zokon ne essék, az embernek mindig az volt az érzése, még mindig nem jelent meg az a neveléstan, amely nekünk igazán kell. Ennek első okát abban látom, hogy csak a legutóbbi időben iparkodtunk a magyarság lelki alkatát és jellemét szakszerűen megismerni és csak azután sikerült volna ennek alapján nekünk való nevelési rendszert teremteni. A főiskolákon áradt a rengeteg tudós előadás, de az élet és az elmélet között roppant űr tátongott és megdőbönt a hallgatóság, amikor tanárunk száraz szövegéből kivillant például ilyen mondat: A magyar ifjúságot vasmarokkal kell szeretni, ha emberré akarjuk nevelni. A többi tétel mind feledésbe ment, de ez mindenkorra megmaradt, mert az élet melege és igazsága csapott ki belőle. A mai keserves állapotunkban kellene a jó magyar nevelés módszerét is keresni, hiszen most van alkalmunk a népünk jellemét úgy megismerni, mint még soha. Az ilyen időben mutatkozik meg nyersen minden képessége, hibája és erénye, tehát most van a nagy lehetőség a nemzeti önismeretre, mivel páratlan alkalom van magunkat más népekkel összehasonlítani és megmérni szellemi meg az erkölcsi fajsúlyunkat. Ezeket a megfigyeléseket tüzetesen jegyezzük és közöljük egymással és akkor a papi egység közös munkájából kialakulhat a magyar nevelés olyan iskolája, ami eddig nem volt. Most látjuk csak igazán, mennyire érdes, hangos, hirtelen, áskálódó természetünk van, de ugyanakkor otthon és kint csodálatosan érett jellemeinkkel is találkozunk és róluk lehet mintázni a tökéletes eszményt, amelyet a holnapi ifjúság követni fog.

Azért is szükséges a papi egység, hogy egymást támogassuk a nehéz szolgálóban, amelyet ebben az ádáz időben teljesítünk. Otthon számos egyházmegyében már havonta összegyűlt a papság rekollekciót, közös lelki napot tartani, mivel mindenki érezte, hogy az ilyen találkozót maga az élet követeli. Jelen helyzetünkben erre nem is gondolhatunk a nagy távolságok miatt, tehát teremtsük meg legalább azt a kapcsolatot, amely lehetséges. Sokan közülünk egészen egyedül vannak és máris látjuk, mekkora vígasztalás nekik, hogy a betűn keresztül találkoz-

nak a testvéri szívekkel. Még soha nem volt ekkora bajban és árvaságban a magyar papság, hiszen otthon minden püspök rab, a hazán kívül pedig nincs saját pástorunk, aki összetartson bennünket, tehát magunknak kell a baráti közösséget ápolnunk. hogy könnyebben viseljük a balsors iszonyatos terhét. De még ennél is többet kell akarnunk. Nem kétséges, hogy az idő szava Isten-szava és az idő azt követeli tőlünk: minden magyar pap legyen most olyan nagy, mint a helyzet, amelybe sodródtunk. A roppant nyomás a törpéket a földbe sajtolja, a nagyokat azonban páratlan magasságba emeli és azért a Papi Egység egyik célja lesz, ezt a tényt, ezt a hívást, Jézus kitüntető barátságát a lelkünkbe harangozni szüntelen, hogy a napi hajszában el ne szürküljön a tudatunk és mindig a helyzet magaslátán maradjunk. Isten ma óriásokat akar nevelni közülünk, azért vezetett a bujdosó élet pusztájába, mi pedig folyton ébresszük egymást, hogy a nagyszerű alkalmat el ne hanyagoljuk és méltók legyünk Isten bizalmára.

Varga László SJ.

TAIZÉ ...

A Cluny-i bencés apátság romjait megilletődve hagytuk el. Arra gondoltunk, hogy innen indult ki ezer évvel ezelőtt az a mozgalom, amely a pogány magyarság Krisztushoz térítését is magával hozta.

Még vagy tíz kilométert haladtunk az úton, amikor feltűnt előttünk egy dombra épült kis falu: Taizé. Egy tucat kőház az egész. Egyetlen ékessége egy kis román templom, amelyet egy ideig senki sem használt. Mert Cluny vidéke elvesztette krisztusi hitét. Csak most támad újra élet a romokon.

Dél van. Belépünk a templomba. Félhomály. A nap csak néhány színes üveglablak szűrőjén át jut a szentélybe. Az oltár egyszerű kőasztal, rajta semmi dísz, csak felette függ egy kereszt: fakereszt. Szobrok nincsenek. Csak a szentélytől balra egy örökmécses fényénél ötlük szemünkbe egy Mária-kép: Mária és a szorosán hozzásimuló gyermek, az Isten Fia. A templomhajó oltár felé eső részén, a hideg kőkockákon férfiak térdelnek. Van aki arcra is borul, van aki muzulmán-módra, sarkán ülve imádkozik. Ruházatuk: egyszerű munka-ruha.

Barátommal mi is letérdelünk és hagyjuk magunkra ömleni a csendet - és a csennel az imádság szellemét. Senkisémozdul, senki sem szól egy szót sem. Sokáig így maradunk.

Az Istenre figyelő sokaság fenséges csendjét csak az egyik térdelő töri meg: fennhangon imát mond, francia nyelven. Alig néhány szóból áll az egész. Erre a férfiak felállnak és csendben elvonulnak.

Az egyiket megszólítottuk. A neve: Philippe testvér. Tehát szerzetes? Nem - felelte. Mi csak közösségekben élünk, de nem akarunk újszerzetesrendet alkotni. Reformátusok vagyunk. - S barátságosan a társalgóba vezetett minket.

Megtudtuk, hogy ők a francia református egyház hívei. Vannak közöttük lelkészek is. Közülük tíz évvel ezelőtt telepedtek le Taizében, azóta számuk lassan gyarapszik. Ma már negyvenen vannak. Nem csak franciák, hanem svájciak, spanyolok, belgák, németek is vannak közöttük. Imádsággal és munkával töltik életüket. Minden reggel istentiszteletre gyűnek össze a templomban. Mit imádkoznak? Majdnem szóról-szóra a római katolikus szentmise szövegét, csak nem latinul, hanem franciául. Fehér, földig érő ruhában gyűnek az oltár köré, amelyen az egyik lelkész-testvér az úrvacsorát mutatja be. Mindnyájan áldoznak a kenyér és a bor színe alatt.

Csodálkoztunk: ennyire „katolikus” protestáns szertartásokat még nem láttunk. Philippe testvér elmondja, hogy náluk a gyónás is szokásban van. A lelkész-testvérek gyóntatnak. Előírás azonban erre vonatkozólag nincs. Csak az gyónik, aki alapos megfontolás után belátja, hogy ezt Krisztus kívánja a híveitől. - S a Mária-kép? Protestáns kápolnában? - „Igen, mi tiszteljük az Isten Fiának anyját - volt a válasz. Az Evangélium olvasása vezetett el bennünket ideig. Tiszteljük Máriaiban a Szűzet is, sőt ebben követői is vagyunk, hiszen közösségünk minden tagja szűzeségben, nőtlenségben él”.

Kérdezzük, hogy miért vannak munkaruhában, „civilben”? - „Kerülni akarunk minden látszatot. Ugyanis a környék lakossága még ma is gyűlöli a szerzeteseket. Hogy mi ennek az oka? Részben az is, hogy az egykor virágzó és apostoli energiától duzzadó Cluny-kolostor lassan hanyatlásnak indult. A barátok elhagyták a szigorú szerzetesi életmódot, a rendi fegyelem meglazult. Az apát-úr sokszor az ideje javát a király udvarában vagy távoli vadászaton töltötte és nem igen törődött a kolostor életével. A francia forradalom idején, 1790-ben már csak negyven szerzetes élt a kényelmesen berendezett, hatalmas és gazdag apátságban. A környező viskók népe pedig nyomorgott. A kolostort a forradalom után egy évtizeddel elárverezték és a vevők lerombolták, hogy köveit eladják. A világhírű, régen oly dicső kolostor épületei elpusztultak; de a nép szívében megmaradt a gyűlölet azok iránt, akik elvesztették őseik buzgóságát. Nagyrészt ezért

nem öltünk szerzetesi ruhához hasonlót" - vonta le a következtetést a testvér.

„Adományt senkitől sem fogadunk el” - folytatta. Kezünk munkájából kell megélnünk. A falucska határában földet művelünk. A környék kisparasztaival értékesítő szövetkezetet alakítottunk. Van egy kis műhelyünk is, ahol cserépedényeket gyártunk. Nem egy testvér „misszióba” megy egy időre, vagyis gyárba megy dolgozni és a gyárba viszi az istenes élet csíráját.

Egy pillanatra elhallgattunk. Zsoltárének hangzik valahonnan. Philippe testvérré nézek és felteszem a nagy kérdést: Mi a célja Taizé testvéri közösségének? „Hogy egy akol legyen és egy pásztor” hangzik a határozott válasz. Az a célunk, hogy szerényen dolgozzunk a szétszakadt protestáns egyházak egyesítésén. Mi nagyon közel vagyunk a katolikus Egyházhhoz, de csakis annak megújuló, őskeresztény buzgósághoz visszatérő részéhez. Sokmindent nem fogadunk el a katolikus életformákból.”

S mit szól mindehhez a többi protestáns? - „A nagy tömeg még nem ért meg minket. Nem haragszanak ránk, de nem is igen követnek. Vannak azonban református lelkészek, akik figyelemmel kísérik kereső munkánkat és életünket. El-eljönnek hozzánk lelkigyakorlatra, velünk imádkoznak, velünk keresnek. A franciaországi református egyház feje, Pasteur Boegner, barátunk.”

S mit szólnak a katolikusok? „A helybeli püspök jóindulatát élvezzük, ő kölcsönzi nekünk a kis templomot, melyben csak évente kétszer van katolikus szentmise. Katolikus plébánia csak a szomszéd faluban van. A plébános igen jó barátunk.”

A beszélgetésnek lassan végeszakadt. Indulnunk kellett. Kezet fogtunk: két még ma különböző egyház híve, akik az egykor elvesztett egység útját keresik.

Kimenet egy kis hídat láttam, vagyis inkább pallót. Mély árok két partját kötötte össze, törékeny deszkadarab, sok ember terhét nem bírná elviselni. De talán e palló mellé új híd épül, majd ismét új, s a járható út egyre szélesebb lesz, lassan betölti a hídon járók kölcsönös jóindulata. Akkor a part megszűnik, közös föld lesz, amelyen nincs többé hasadék.

A katolikus Egyház hite az egyedüli igaz hit. Ehhez közelednek lassan Taizé barátai. Nem sietik el a dolgot. A nagy dolgok csendben érlelődnek. Valami ellenállhatatlan erő vonzza őket Egyházunk felé. Érzik, hogy az igazság nálunk van; de azt is látják, hogy nem minden katolikus igaz ember; megdöbbennek a sokszor lanyha imánk, félig-meddig hallgatott szentmiséink miatt. Kellemetlenül érinti őket, hogy mi leültünk velük kár-

tyázni, de a hitigazságokról nem tudunk velük beszélni; hogy nagyképűen kijelentjük: „Csak nem fogunk összeveszni a dogmákon: minden válás egyformán jó, csak az ember legyen becsületes.” Bántja őket ez a beszéd. Ha tényleg minden vallás egyformán jó, akkor ők miért szentelik egész életüket annak, hogy az igaz vallást keressék és hosszú keresés után meg is találják? - A Taizé-i testvérek nem olcsó találkozásra vágnak. Hidat akarnak verni önön életükből, amelyen visszatérhetnek az 1500-as években elszakadt protestánsok unokái. Miért lett szakadás? Mert a katolikus Egyházban sok volt a botrány és mert Luther e botrányokat ostorozva túlzásba esett és elvesztette az igaz hitet. Hogyan lesz egyesülés? Úgy, hogy mi katolikusok kivetünk életünkéből lanyhaságot és botrányt és mérünk igazán krisztusi katolikusok lenni; hogy protestáns testvéreink meglátják, hogy az általuk keresett egység és igazság Szent Péter szikláján van meg ma is, minden gyarlóság ellenére.

Taizé: kis falu Cluny közelében. Egy híres régi rom, és ennek tövében valami épül. Ezer évvel ezelőtt a bencés barátok, apostolok innen indultak pogány népek Krisztushoz térítésére. Ma negyven testvér munkáruhában térdel a hideg kövön és kéri az Úrtól a világság és a nagy egyesülés kegyelmét. Cluny környékén járatos a Szentlélek, a Szeretet és az Igazság Lelke.

Gánóczy Sándor

SEREGSZEMLE

Csak kalászokat lehet kérébe kötni. Ha Papi Egységet akarunk, ismernünk kell egymást. Tudnunk kell, hol-merre is járnak paptestvéreink és hogyan dolgoznak az Úr szőlőjében. Ez a gondolat vezetett, amikor a nyáron a königsteini papi-gyűlésen kis seregszemlét tartottunk soraink felett. A kimutatásra az első hatás a nagy csodálkozás volt: hát ennyien vagyunk külföldön, magyar papok! Egész kis hadsereg!

A nyári kimutatást kiegészítettem. A munka nem volt egyszerű. Nyomtatott címtár csak az Egyesült Államokban és a Kanadában működő papokról van. A Katolikus Magyarok Vasárnapja közli leévről-évre ezt a jegyzéket História Kalendáriumban. Ezenkívül a Svájcban élő magyar papok mintaszerű kimutatása és rendem katalógusa nyújtott biztos eligazítást. A többi adatot úgy kellett összeszednem személyes és levélbeli információk alapján. Főleg az egyes szerzetesrendektől kaptam néhány jó felvilágosítást.

Hézag a gondos utánjárás ellenére is marad. De ezt már könnyebb lesz kitölteni.

Ime, eddigi tallózásom eredménye. A külföldön élő magyar papok létszáma 763. Ha hozzászámítjuk a kb. 70 kispapot és a 40-50 segítőtestvért, közel kilencszáz emberből álló egyházi hadsereg kerül ki belőlünk. Bujdosó népünk Krisztustól hivatott vezérékara!

Nézzük egyelőre a felszentelt papok taborát, éspedig a számarányi sorrendjében.

AMERIKA

Papságunknak több mint a fele az amerikai kontinensen él. Számszerint 399. Ebből is 322 paptestvér Északamerikában dolgozik: USA-ban 282, Kanadában 38, Mexikóban 2.

Az Egyesült államok felében (25 államban) találtam magyar papot. Nyugaton a kaliforniai bencés (Portola Valley) és premontrei (Santa Ana) perjelség, délen a texasi zirci monostor emeli a létszámot (Texas 27, Kalifornia 22), egyébként az usa-i papságnak kétharmada az északkeleti 4-5 államba tömörült. Ohio állam 48, Pennsylvania 42, New York 33, New Jersey 29, Indiana 19 pappal van képviselve. Ezekben az államokban vannak a nagy magyar települések. A fontos ipari központban, Clevelandban, állítólag egész városnegyed van, ahol szinte csak magyar szót hallani. Azért ebben az egyetlen városban 18 magyar pap (16 rk. és 2 gk.) látja el a hívek lelki gondozását. Vele szemben New Yorkban 10, Philadelphiában és Washingtonban csak 6-6 magyar pap él és dolgozik, de csak egy része a lelkipásztorkodásban.

Kb. 60 magyar és 20 amerikai plébánián, lelkészségben pasztorálnak magyar papok, ezenkívül zárdákban, kórházakban, menhelyeken segítenek. Mások egyetemen, kollégiumokban tanítanak ill. tanulnak. A szerzetesrendek központi vezetőségei, iskolái, szerkesztőségek, lelkigyakorlatos házak stb. egészítik ki a sort, úgy hogy USA 127 városában közel 160 állomásán találtunk magyar papot. A lelkészségek legnagyobb részét egyházmegyes papok irányítják, de jónéhányban szerzetesek segítenek, főleg ferencesek, néhány jezsuita, szalézi, pálos és karmelita, minorita, kapucínus és lazarista.

Az Egyesült Államokban virágzik néhány nagyobb görögkatolikus egyházközség is. 19 magyar lelkészséget számoltam meg. Főleg Pennsylvaniában és Ohioban működnek. Pittsburgban él a magyar gk. egyházmegye vezetője, Mgr Elkó János püspök.

+

Jóval kevesebb magyar pap él Kanadában. Az USA-i papságnak csupán egyhatede. Igaz, magyar lelkészség is csak 17 van: 15 rk és 2 gk. A legtöbb magyar plébánia Ontario államban virágzik. Az egyházmegyes lelkészségek mellett működő szerzetesi plébániákat nagyjában ugyanazok a szerzetesek vezetik, mint az USA-ban.

Mexikóban egy-egy ferences és jezsuita páter működik.

Érdekes megfigyelni az Amerikába való papi-kivándorlás görbéjét. Míg az 1946 és 1948-as években mindössze 116 volt az északamerikai magyar papok létszáma, addig ez a szám 1952-ben 216-ra, 1956-ban 283-ra, 1957-ben 301-re szökkent és 1959 elején elérte az eddigi maximális 326-os látszámot. Az utóbbi gyors fejlődést részben megérteti az 56-os magyar forradalom. A forradalom menekültjei közül az Egyesült Államok 33,760, Kanada pedig 33,985 magyart fogadott be. Ezeknek a csoportoknak új lelkipásztorokra volt szükségük. A második ok, hogy az egyes szerzetesrendek Amerikában összpontosítják embereiket, hogy így átütőbberejű munkát tudjanak végezni. Majdnem mindegyik szerzetnek ma Amerikában van a hivatalos képvisellete és mondhatnám únyaháza. Így a bencéseknek, a ciszterciáknak, a ferences rendtartományoknak, a premontreiek két prépostságának, a piaristáknak... A legnagyobb magyar szerzetesi közösség Texasban él, ahol magyar monostorban 25 magyar cisztercita dolgozik magyar perjel vezetésével. A harmadik ok bizonyára az anyagi kérdés. Nem gondolok itt önző anyagiasságra, hanem arra, amire a pápi enciklika is felhívja a figyelmünket, hogy Isten országa építésére itt a földön pénzre is szükség van. Az amerikai paptestvérek igyekeznek is mindenütt segíteni. Az Amerikai Magyar Liga a menekült ifjúságot és kispapságot támogatja. A szerzetesrendek saját utánpótlásukat nevelik és misszióikat tartják fenn amerikai pénzen. Tudjuk, hogy hazafelé is segítenek nem egy könnyet felszártani és nyomasztó gondot enyhíteni.

Ha összehasonlítjuk a világi papok és szerzetesek számát, megállapíthatjuk, hogy Északamerikában az egyházmegyes és a szerzetes-papság majdnem egyformán van képviselve. Az előbbieket 164 (köztük 28 gk), az utóbbiakat 156 (gk) fővel.

Más a helyzet Közép- és Délamerikában. Itt majdnem kizárólag szerzetesek dolgoznak az Úr szőlőjében. Számuk (77) nincs egy-negyede sem az északamerikai testvéreknek.

A középamerikai államokban főleg szalézi atyákat találunk. Kuba szigetén 7, San Domingo államban 4 magyar szalézi vezet vagy segít plébánián, ifjúsági oratóriumban. Viszont egy-egy ferences áll őrségen a dél-amerikai kisebb államokban: Portorikóban, Venezuelában (egy-egy me-

gyéspap és jezsuita is), Peruban, Bolíviában, Uruguayban. A hondurasi és kolumbiai misszióban 1-1 magyar lazarista, Kolumbiában még egy oratorianus segít az Isten országá terjesztésében.

A három nagy délamerikai államban (Brazília, Csile, Argentína) 3-4 egyházmegyes pap mellett főleg 4 magyar szerzet osztozik a munkában: a bencések, jezsuiták, szaléziak és verbiták (SVD). A bencéseknek Sao Paulóban van nagy kultúrközpontjuk 13 rendtaggal magyar perjel vezetésével. A szaléziak plébániák mellett a rio negroi misszió hirdetéséből is kiveszik részüket a magyar P.Domitrovitsch missziópüspök irányításával. A verbiták is részben missziós, részben nevelői munkát végeznek Argentínában 8, Braziliában 2 rendtaggal. A jezsuiták (13) főleg a papnevelésben tevékenykednek mint teológiai tanárok és spirituálisok a három állam egyházi főiskoláin.

Az apostoli távlatokra később még visszatérünk. Most inkább csak általános áttekintést akartunk nyújtani.

Az amerikai kontinens magyar papsága tehát a következő összképet adja számokban.

Északamerika:	322 (USA 282, Kanada 38, Mexikó 2)
Középamerika:	15 (Honduras 1, Kuba 8, S. Domingo 5, Porto-riko 1 és Antillák)
Délamerika:	62 (Brazília 26, Argentína 18, Csile 8, Venezuela 3, Kolumbia 2, Ecuador 1, Peru 1, Bolívia 1, Paraguay 1, Uruguay 1)

399

EURÓPA

A magyar papságnak erős egyharmada Európában él és dolgozik. Eddig összesen 280 oltártestvért tartunk számon az öreg kontinensen. Ebben a számban az egyes országok képviselője a következő:

Ausztria	110 (75)	Svédország	3
Olaszország	54	Hollandia	3
Németország	44	Spanyolország	2
Svájc	22	Portugália	2
Franciaország	18	Dánia	1
Belgium	10	Irország	1
Anglia	9	Törökország	1

Első látásra feltűnik az „óriásinak” mondható ausztriai létszám. Félreértés elkerülése végett mindjárt zárójelben jeleztük a reális 75-ös létszámot. Ezzel kapcsolatban megjegyezzük: kimutatásunk nem a magyar lelkipásztorok tükrét nyújtja, hanem a magyar származású (vagy itt Ausztriá-

ban a magyarul beszélő) papok létszámát. A burgenlandi papok egy része még magyar szemináriumokban végezte a teológiát és így jól beszél magyarul. Nekik is megküldjük lapunkat. 110 pap közül legfeljebb 30 paptestvér végez kifejezetten magyar lelkipásztorkodást a magyar menekültek és a néhány vegyesnyelvű burgenlandi falu magyarsága között. Viszont sok magyar pap dolgozik osztrák lelkipásztori vagy nevelői-tanítói munkakörben. A 30 magyar lelkipásztor elég kevés, ha meggondoljuk, hogy Ausztriában még mindig nagyszámú régi és új menekült van a táborokban, városokban. Továbbá itt vannak a nagy ifjúsági csoportok: három nagy egyetemista központ kb 1300 egyetemistával, 2 magyar gimnázium, népes ifjúságcsoporthoz, kultúrintézmények, lelkigyakorlatos ház stb. Mindezekről legutolsó számunkban bőven beszámoltunk.

Valamennyire hasonló a helyzet a többi európai országban is. A Svájcban élő 22 magyar pap közül csak 3-4 a kinevezett „magyar misszionárius”. De még 8-10 pap segít a magyar pasztorációban. Olaszországban az 54 pap közül csak néhány foglalkozik magyar hívekkel.

Nagyobb magyar csoportok Ausztrián kívül Németországban, Angliában, Svájcban, Belgiumban és Hollandiában (bányavidékek), Franciaországban és Svédországban vannak. A lelkipásztori munka mindenütt szervezett. A skandináv államokról 6. számunkban, a német nyelvterület országairól köngsteini beszámolómban szoltunk. A franciaországi életéről kértünk jó helyszíni szemlét. Részletes kimutatásom csak Svájcra van. Az ottani Director Nationalisnak a gondja kiterjed a szórványban élő hívekre, az ifjúságra munkásokra épp úgy, mint a 15 szanatóriumban lévő magyar betegre, akiknek látogatására, lelki gondozására külön lelkipásztort rendelt. A németországi főlelkésznek gondja van a kis berlini magyar kolóniára is, amelyet Vízkereszt ünnepére felkeresett. Magyar lelkipásztorokkal aránylag legjobban ellátott ország Belgium.

Európa két „legpaposabb” városa magyar szempontból: Róma és Bécs. Mind a két város 36-35 magyar papjával egyformán képviseli a magyar színeket. De míg az Örök Városban sok a tanító és tanuló magyar pap, addig Bécsben magyar-osztrák nevelői és karitatív munkákban olvadnak fel a paptestvérek.

És végeredményben Európában mégis magyar pap hiány van. Tudomásunk szerint nincs magyar lelkipásztor Finnországban, Luxemburgban, Görögországban. Főleg hiányzik Norvégiában. Pedig a kb 1200 magyar számláló norvég kolónia 120 egyetemistájával ugyancsak megérdemelne külön lelkipásztort. De Franciaországban is vannak még nagyobb kolóniák magyar pap nélkül.

Igy Európában is mutatkozik a külföldi magyar lelkipásztorkodás nagy hiánya és a magyar papság egyik mély sebe, hogy nincsen közös egyházi feje, aki az egész terepet áttekintve arányosabb elosztással tudna a bajon gyökeresen segíteni.

ÁZSIA és ÓCEÁNIA

Az ázsiai kontinensen és a Szigetvilágban még inkább érvényesül az előbb hangoztatott elv, hogy seregszemlénkben nem a magyar lelkipásztorok, hanem a magyar papok kimutatását nyújtjuk. Keleten - Ausztráliát és Új-Zélandot leszámítva - elvételre találunk csak magyar települést. Ez a két kontinens elsősorban a misszionáriusok világa, amellyel a magyar papság öntudatosan bekapcsolódik az egyetemes Egyház hódító munkáiba. Hírhírdetőink csapata tudatosítja bennünk azt a katolikus elvet, hogy nem szabad „nemzetieskedve” csak saját gondjainkba burkolóznunk, hanem rugalmas lélekkel ott kell segíteni, ahol nagyobb a szükség. És a tapasztalat mutatja, hogy Isten olyan mértékben juttat hivatást egy-egy népnek, amilyen mértékben kész az saját véréből áldozni az Egyház egyetemes szükségleteire.

Mégis nézzük előbb a magyar lelkipásztorkodást, azután a missziós munkát. Csak Ausztrália körzetében találunk magyar bevándorlókat és menekülteket. Az anyaországban kb 30-35.000 magyar él. Ennek szolgálatában áll két egyházmegyes pap és négy jezsuita. Az ausztráliai lelkipásztoroknak kevényt feladatokkal kell megküzdeniök: a nagy létszám mellett óriásiak a távolságok. Az itteni apostolkodás kifejezetten missziós munkát jelent misszionárius áldozatokkal. Sydney, Melbourne, Perth és Brisbane az apostoli utakra elágazó központok. Egy domonkos atya szemináriumban tanít. Újzéländ szigetén egy egyházmegyes pap irányítja a magyar egyházközséget.

A tulajdonképeni pogány-térítő munka India, Kína, Japán és a Szigetvilág körzetében folyik. Ez a missziós munka kétirányú. Vannak, akik jövendő misszionáriusokat nevelnek szemináriumokban vagy világi apostolokat a katolikus főiskolákon. Így a közeli tokiói katol. egyetemen, a fülöpszigeti kínai szemináriumban. Más ilyen közvetett missziós munka a formózái „kínai szótárgyár”, ahogy tréfásan nevezik ezt a nagy türelmet kívánó, de hatásában rendkívül fontos munkát. A mások csoport kifejezetten úttörő munkával a pogányok térítésével foglalkozik. A nagy „felfordulás” előtt 5 magyar szerzetesrend végzett pogánytérítő missziós munkát. A ferenceseknek és jezsuitáknak önálló magyar missziójuk is volt. Az előbbieK Kína déli részén, a jezsuiták Taming központtal északon dolgoztak. Rajtuk kívül a verbiták, a szalézies és lazaristák

küldtek nagyobb csoportokat Kínába illetőleg a Szigetvilágba. A kommunizmus rombadöntötte a kínai missziót. A kiüldözött hithirdetők más misszióba vagy más apostoli munkába kapcsolódtak be. A jezsuiták azonban új missziós területet vállaltak a régen és újonnan emigrált kínaiak között Formóza azigetén. Ezen kívül Hongkongban, Macauban, a Fülöpszigeteken gondozzák a szórvány kínaiakat jezsuiták és verbiták karöltve.

Az indiai partokon 3 magyar emberhalász tereli a lelkeket Krisztus hálójába. Új-Guinea és Flores szigetén 5 verbita misszionárius végez emberfeletti térítő- és kultúrmunkát. Legutóbb pedig Indonézia fővárosába és Dél-Vietnamba érkezett egy-egy magyar jezsuita a Krisztus-ország terjesztésére.

Hithirdetőinkről és munkájukról a következő számokban misszionáriusaink tollából „helyszíni közvetítést” fogunk hozni, azért most inkább csak számszerűen felsoroljuk ezt a kis elszánt csapatot:

Ázsia: Előázsia	2 (Libanon 1, Israel 1)
Délen	7 (India 3, Pakisztán 1, Dél-Vietnam 2)
Távolkeleten	40 (Formóza 16, Hongkong 1, Macau 1, Japán 12)
	<u>6: valahol Keleten 6 szalézi misszionárius</u>
	55

Fülöpszigetek	10
Indonézia	3 (Flores 2, Jáva 1)
Újguinea	3
Ausztrália	7
Újzéland	<u>1</u>
	24

AFRIKA

A legkevesebb magyar pap a „sötét földrészen”, Afrikában van. Pedig ott most a sötétségben új világosság támad. A népek öntudatra ébrednek, nagykorúsodnak. A lelkek éhsége is nagy. Két erő gigászi küzdelme folyik. Afrika ma az Egyház nagy reménye, de egyben a kommunizmus fenyegető termőtalaja. Ezek a nagy missziós távlatok csendülnek ki a Szentatya nagy missziós körleveléből.

Mindössze 4 magyar pap munkájáról tudunk Afrikában. Az ötödik ezekben a napokban indul Ausztriából, hogy a nagyszámú (1200-1300) dél-afrikai magyar kolónia lelkigondozását átvegye. Északon Tripoliszban dolgozik egy ferences páter, Algirban tanít egy lazarista atya, délen pedig egy-egy szervita és verbita misszionárius működik.

Seregszemlénk végére értünk. Kimutatásunk nem tökéletes: talán kis következetlenséggel a missziócsapatba néhány testvért is bevettünk.

Nem is teljes: érzésem szerint főleg Ázsiában és Délamerikában szorul ki-egészítésre. További adatokat paptestvéreinktől kérünk.

Ha kimutatásunkat összegezzük, a következő érdekes képet nyerjük:

Amerika	399
Európa	280
Ázsia	55
Ausztrália	
és Szigetvilág	24
Afrika	5
	<hr/>
	763

Apostoli távlatok

Mielőtt seregszemlényt befejeznők, legalább futó pillantást akarunk vetni a külföldi magyar papság apostoli munkájára. De előtte még egy-két élénkebb színre szeretném felhívni a figyelmet.

A külföldi magyar papság soraiban él három felszentelt püspök: Elkó Miklós gk megyéspüspök USA-ban, Hász István táb. püspök Svájcban és Domitrovitsch József szalézi missziópüspök a brazil misszióban. P. Lischerong Gáspár SJ, a támingi egyházmegye apostoli kormányzója, jelenleg a formózai magyar jezsuita missziót irányítja.

A 763-as papi csapatnak kicsit több mint a fele, kb. 390 a szerzetes-pap, a többi egyházmegyes. Az egyházmegyes és szerzetes-papság arányszáma országonként változik. Az amerikai arányt már láttuk. Európában nagyon hullámzó ez a szám. Ausztria kifejezetten magyar papságában 36: 36, Svájcban 14: 8, Olaszországban 11: 43 az arányszám. A papságra készülő kb 70 teológusnak is nagyobb része szerzetes. Talán a gyökértelenség érzése vonzza őket inkább a szerzetesi közösségekbe.

Tudom nagy merészség részemről Ausztria egyik sarkából a magyar papság világfrontját felvázolni. De a most közölt sovány-vázat - ahogy Pázmány mondaná - majd kitöltjük mozgalmas étellel, amikor a paptestvérek beszámolóí megtalálják a szerkesztőségi asztalt. Ezért már előre feloldozást kérek azoktól a csoportoktól, amelyeket eddig nem értünk el.

Az egyházmegyes papság viseli a nap terhét és hevét, amikor a lelkipásztorkodás rendes medrét vezeti és irányítja az északamerikai magyar plébániákon és az európai menekült táborokban és szórványmissziókban: Svédországtól Sziciliáig és Bécs/Berlintől Fatimáig. Az Exul familia szervezte európai országos főlelkészségek Belgium és Franciaország kivételével egyházmegyes papokra vannak bízva. Legtöbbször ők irányítják a karitatív és részben a nevelési munkákat is. A Szentszék felé az ausztriai magyar menekültek apostoli vizitátora, Dr. László István burgenlandi püs-

pök és Dr. Zágon József prelátus végzi az információs és segélykérő munkát.

Viszont a missziós frontot, amint láttuk, hivatásuknak megfelelően szinte kizárólag szerzetesek látják el. Bár találtunk megyéspapot is Japánban, Új-Zélandban, Afrikában, Délamerikában.

A magyar szerzetesrendek külföldön is igyekeznek rendi szellemüknek megfelelő munkakörben dolgozni, amellett, hogy mindegyik kiveszi részét az égetően fontos magyar lelkipásztorkodásból.

A közvetlen lelkipásztori munkában a ferencesek vezetnek közel 70 páterrel. Északamerikában 13 városban irányítanak egyházközséget, De Wittben (Michigan) lelkigyakorlatos házat. De ott virrasztanak a délamerikai államokban és Európa főbb országaiban is. Tudományos és sajtópostolkodásukról alant lesz szó. Testvérrendjeik, a minoriták (2) szintén Északamerikában kapcsolódtak bele a magyar pasztorációba és két atya ellátja a római apostoli magyar gyóntató tiszttét, a kapucínusok pedig a nehéz bécsi magyar lelkésztséget vezetik. A két monasztikus rend, a bencések (33 rendtag) és ciszterciták (38), továbbviszik a hazai iskola-vonalat, de a monasztikus keretet is kiépítik. A bencéseknek Sao Paulóban van elemi és 8 osztályos gimnáziumuk kb. 500 diákkal, vezetik a magyar pasztorációt és szombati iskolát. Kaliforniában 2 éve nyitottak egy 4 osztályos high schoolt és ők igazgatják a németországi Burg Kastlban a 400 diákot számláló magyar gimnáziumot. A zirci atyák Texasban bekapcsolódtak a dallasi püspöki katolikus egyetembe és nagy vitalitással máris több apostoli kollégiumra való tanárt állítottak be a teológiai és bölcsészeti fakultásokra. Ők már megvalósították a Kis-Zircet. Vajon az Új-Pannonhalma jellegű a három virágzó bencés központ közül melyik fogja elnyerni? A premontrei kanonokrend csornai ága Kaliforniában vezeti a „Mater Dei high schoolt”, a jászóiak közül kettő amerikai egyetemen és főiskolán tanít, egyik rendtag pedig a „Speckpater” nyomában lelkét viszi bele a hazafelé segítség karitászmunkájába. A két prépostságot egyformán 8-8 rendtag képviseli. A domonkos atyák (5) teológián tanítanak, egyetemi lelkésztséget vezetnek és sajtómissziót folytatnak. A piaristák - nevüknek és hivatásuknak megfelelően - szintén iskolát nyitottak: kettőt New York államban (Buffalo és Derby: magyar konviktus és rendi noviciátus) egy high schoolt Pennsylvaniában (Devon) és egy szemináriumot Washingtonban. Az európai atyák nevelési, lelkipásztori és sajtómunkát folytatnak.

A pálos atyák Doylestownban (Peensylv.) új Czenstochowa-kegyhelyet létesítettek. A vasárnapi zárandoklatokat egynapos lelkimagány-

nyal kapcsolják össze. És a Népek Anyjánál könyörögnek, hogy az eredeti fekete Madonnát minél előbb viszontláthassák magyar és lengyelhonban.

A két missziórend, a lazaristák (6rendtaggal) és az Isteni Ige Társasága (SVD, 30 külföldön élő páterrel) missziókban végeznek úttörő munkát az isteni Ige befogadására. Egyesek rendi szemináriumban készítik elő a jövő misszionáriusokat. A szaléziek 45 emberükkel szintén kivesszük részüket a világmisszióból, legtöbbjük azonban plébániai és ifjúsági oratóriumi munkában van elfoglalva. A 2 magyar karmelita, a 4 oratóriánus és 3 kalazantinus lelkipásztorkodik.

A szerzeteseket számban legerősebben a jezsuiták képviselik: a 180 rendtagból 125 a felszentelt papjuk. Nagy részük mátt itt kiat szentelődött, mert idejében kimentették tanuló skolasztikusaikat. Ők valósítják meg ma leginkább szent Ignác szabályát: „in quavis mundi plaga - dolgozzanak, ahol nagyobb a szükség”: 4 földrészen, 22 országban, 34 rendtartományban szolgálgják a Krisztus-ország ügyét. Huszonöt páter működik a távolkeleti missziókban, 28-an a magyarokat pasztorálgják, népmissziókat tartanak, lelkigyakorlatokat adnak, 33 atya tanít egyházi főiskolán és középiskolában. A többi rendi szervezői, írói vagy tudományos munkában van elfoglalva, vagy még továbbképző tanulmányokat végez.

Ez egyébként kicsiben a magyar szerzetesrendek munkájának tükre. A rendi munkán kívül ott találjuk őket a világegyház katedráin (bencések, premontreiek, ferencesek, domonkosok), a sajtóban és rádiónál, két ferences atya bekapcsolódott a Quaracchi munkaközösségbe, két jezsuita a rendtörténeti intézetbe, stb. egyik jezsuita lefordította az Újszövetséget új töröknyelvre, egy másik kínai aszketikát és elmélkedési könyveket adott ki... De mindezek felsorolása eredeti témánktól kicsit messzevinne.

Több szerzetesrendről nem tudtam közelebbi adatokat szerezni. Pedig van itt külföldön még néhány magyar szervita, redemptorista, szalvatoriánus és kamilliánus atya is. Valahol 2-3 „néma barát” (kartauzi és trappista) is imádkozik az Istenközelség csendjében és vezekel a magyar népért.

Kultúr munka

Beszámolónkat nem akarom tovább nyújtani. Azért ezt a pontot rövidre fogom. Csak örömmel állapíthatom meg, hogy mozgalmas életől tanuskodó magyar kultúrközpontjaink is legnagyobb részét papi irányítás alatt állanak. A magyar pap külföldön is népének hivatott vezére.

Gondolok itt elsősorban a római központra. A külföldi Katolikus Akció kiadja az intelligencia lapját, a remekül szerkesztett Katolikus Szemlét. Anonymus könyvkiadója pedig lelki, világnézeti és irodalmi táplálékkal látja el az emigrációs tábor. Nemzetnevelés szempontjából néhány igen értékes ki-

adványa van, hogy csak az Újszövetséget, a Vasárnapi Miskönyvet, Prohászka elmékedéseit említsem.

A nagytömeg lelkiigényeit akarja kielégíteni a jezsuiták által kiadott Szív-újság és a bécsi Opus Mystici Corporis könyvkiaadó egy piarista atya irányításával.

Amerikában 3 kittäinően szerkesztett újság nyújt olvasóinak nemcsak világnézeti, hanem magyarsági és politikai tájékoztatást is: a saopauloi bencések által kiadott Délamerikai Magyar Hírlap, az USA-ban az erdélyi ferencesek által szerkesztett Katolikus Magyarok Vasárnapja, Kanadában a Magyar Élet. A Hírlap Évkönyve és a Vasárnap Históriai Kalendáriuma komoly irodalmi eseményt is jelent a külföldi magyarság életében. Ugyanezt a célt szolgálják az egyes országok Közönlöneyei:

Magyar Ház (Belgium), Boldogasszony Népe (Anglia), A Kereszt Népe (Hollandia), Magyar Hírek (Svédország), Pannonia Sacra (Németország), Hiszek (Svájc), amelyek nagyrészt egy-egy központi „Magyar Házból” sugároznak szellemet a magyar lelkekbe. Megemlíjtük Imre atya közkedvelt családi lapját a Vasárnapi Levelet.

Komoly hivatásrendi tömörülést jelent az egyetemi hallgatók Pax Romana mozgalma és a Keresztény Munkásmozgalom Belgiumban és Svájcban. jelentős sajtóval.

Az utóbbi években néhány komoly tudományos kezdeményezés is történt papi vezetéssel. A Magyar Katolikus Tudományos és Művészeti Akadémia két éve adta ki nívós Évkönyvét, egyik alosztálya pedig teológiai disszertáció-sorozatot indított meg.

Reméljük, hogy mindezek az életrevaló kezdeményezések, források nem fognak elszikkadni az emigráció szíkes talajában, hanem továbbra is megtermékenyítik a magyar szellemi életet illetőleg kifelé is sugározzák a magyar géniusz élniakarását.

+

Seregszemlénkre oszlopokba álltunk. Krisztus a Fővezér végignéz sorainkon: népének vezérkarán, nyájának pásztorain. Napiparancsa ma is az, mint az első papszentelés vérzivataros éjszakáján: Ut sint unum! Az isteni Főpap anima sacerdotalis kegyelme kösse a kalászokat kérébe. És ha mindegyik aranykalász acélos magyar búzaszemektől duzzad, akkor a menyeyei Atyának is kedve telik „Jézus magyar barátaiban”.

Őry Miklós SJ

AZ EGYHÁZ HELYZETE HAZÁNKBAN

Az 1959-es év két egyházfői megnyilatkozással zárult. Mindkettő sokat enged következtetni az otthoni szomorú helyzetre. Az egyik Grósz József kalocsai érsek felszólalása az újév alkalmából az Állami Egyházügyi Hivatal Elnökénél, OltKárolynál. A másik a Magyar Püspöki Kar szilveszteri körlevele.

December 29-én jelent meg a magyar Püspöki Kar Grósz József vezetésével az Állami Egyházügyi Hivatal elnökénél. Ott volt Shvoy Lajos székesfehérvári, Dudás Miklós hajdúdorogi, Hamvas Endre csanádi, Kovács Sándor szombathelyi, Papp Kálmán győri, Rogács Ferenc pécsi megyéspüspök, Kovács Vince püspök, váci apostoli kormányzó, Legányi Norbert bencés főapát, Brezanóczy Pál egri apostoli kormányzó, Schwarz-Eggenhoffer Artur esztergomi apostoli kormányzó, Klempa Sándor veszprémi apostoli kormányzó, Szántay-Szémán István miskolci görögkatolikus általános helynök. Aki a sorok között olvasni tud, látja, hogy ez a tisztelgés parancsra, berendelésre történt. „Köszönöm Elnök Úr üdvözlő szavait és köszönöm azt is, hogy erre a barátságos évzáró összejelentelre meghívott bennünket” kezdi felszólalását az érsek. A továbbiakban méltatja az állam és az egyház jó viszonyát és ígéri, hogy a bizalomra a jövőben is rá fog szolgálni. Megígéri, hogy a Püspöki Kar támogatni fogja a kormányt az életszínvonal emelésében és a szocializmus építésében. „Tesszük ezt, ahogy már többször mondtuk, saját érdekünkben is. Az Egyház az állam támogatása mellett is egyre jobban rászorul hívei anyagi támogatására. Márpedig nyilvánvaló, hogy anyagi támogatást csak azoktól lehet kérni és várni, akiknek van mit adniok.”

+

A szilveszteri körlevél, amelyet az évvégi hálaadó ajtosságán olvastak fel az ország minden templomában, a hívek állhatatosságáról, a nevelésről, a békéről, a termelőségvetkezeti gazdálkodásról szól. Előírt dolgokról kell beszélnie a körlevélnek, de a Püspöki Kar mégis elküldi benne híveinek a vigaszt és a komoly figyelmeztetéseket is. „Köszönnet az Úrnak, hogy Anyaszentegyházát nem hagyta el és mi magyar katolikusok is részesültünk életető, fenntartó kegyelmében. Megelégedéssel álla-

píttjuk meg, hogy híveink állhatatosak maradtak hitükben és nem lankadtak vallásuk szeretetében. Dícséretünk azonban nem akar vak elfogultság lenni. Látjuk a fogyatékoságokat is."

A vallásellenes harc egyik újabb faja, hogy a vallásoszer-tartásokat, - mint keresztség, házasság, temetés - társadalmi szertartás-sal igyekeznek pótolni. Névadó ünnepségen úttörők kommunista dalokat é-nekelnek, a szülőket megajándékozzák. Házasságkötésnél: virággal dí-szített terem, úttörő kórus a keret, az anyakönyvvezető a terem ajtajáig kíséri ki az új házásokat.

A Társadalmi Szemle 1959 nov. száma a „Kommunisták és vallás” címén hoz cikket. A cikknek fontos jelentőséget ad az a tény, hogy a legutolsó pártkongresszus és az ötéves terv szellemi előkészítését van hivatva szolgálni. „A párt nem engedheti meg senkinek, hogy so-raiban vallásos nézeteket terjesszen. Ez a párt eszmei egységét fenyeget-né és súlyosan veszélyeztetné a munkásosztály hatalmát is.”

A körlevél ezeket a veszélyeket látva inti a híveket az ünnepek megszentelésére, a szentségek vételére: Ne hagyjátok el a vásár- és ün-nepnap i s z e n t m i s é k e t ! . . . Kérünk benneteket, hogy gyermekeiteket I s t e n f é l e l m é b e n n e v e l j é t e k . . . K i n e h a g y j u k a n e v e l é s b ű l A z t , a k i a l e l k e t i s l á t j a é s i r á n y í t a n i t u d j a . . . É l j e t e k , k e d v e s h í v e k , a z E g y h á z n y ú j - t o t t a s z e n t s é g e k k e l , t ö b b i k ö z t a k e r e s z t s é g é s a h á z a s s á g s z e n t s é g é v e l .

A Társadalmi Szemle említett száma így ír még: „... a m a r - x i z m u s n e m e l é g s z i k m e g a z z a l , h o g y e l v i l e g k é r l e l h e t e t l e n e l l e n s é g e a v a l l á s n a k . . . h a n e m a z t v a l l j a , h o g y a v a l l á s e l l e n i h a r c n a k é r t e n i k e l l a m ó d j á t ” .

+

Igy megértjük a kormány „nagy jóindulatát”, hogy 1960-ban is kész a n e m c s ö k k e n t e t t k o n g r u á t f o l y ó s í t a n i .

A Magyar Népköztársaság Kormánya 1950-ben a püspöki karral kötött megállapodásában kötelezettséget vállalt, hogy 18 éven át (addig amíg a katolikus Egyház saját forrásaira támaszkodva nem tudja fedezni anyagi szükségleteit) három ill. öt évenként arányosan csökkenő mértékben megfelelő összeget utal ki katolikus egyházi célokra.

Előbb boldogemlékű Czapik Gyula, majd Grösz József érsek kéré-sére az előírt csökkentés nem következett be. Most 1960-ra is továbbgya-rolják ezt a nagy kegyet.

Mindenki tudja milyen nagy ennek a propaganda értéke a kevésbé informáltak felé. A kifosztott magyar egyháznak pedig mily köteles há-lával kell fizetnie az odadobott morzsáékért!

+

Január 27-én a Központi Papnevelő intézet tanácstermében püspökkari konferencia volt. Egyedül Papp Kálmán győri megyéspüspök maradt távol egészségi okok miatt, orvosi tanácsra. A latin-magyar rituáléről és folyó ügyekről tárgyaltak.

+

Püspökeink egészségi állapota, magas koruk ellenére is jobbnak mondható, mint egy évvel ezelőtt. A múlt év januárjában mindössze három megyéspüspök tudott résztvenni a püspöki konferencián: Shvoy, Hamvas és Rogács püspökök. A püspöki karból egyedül Dudás M. klós van még hatvan év alatt. Mindszenty 68, Kovács 67 éves. Hárman, Hamvas, Pétery, Badalik püspökök, az idén töltik be a 70. évet. Papp Kálmán 74, Grösz 73 éves. Két püspökünk nyolcvanon felül van: Shvoy 81, Rogács 80 éves. Három egyházfő van ma is fogságban: Badalik Bertalan veszprémi, Pétery József váci és Mindszenty József esztergomi érsek. Mindszenty távolléte is kényszerű fogságnak számít. Szomorú napjaiban kedves pillanatot jelentett, hogy most karácsonykor édesanyja meglátogathatta. Sajnos 85 éves édesanyjának ez búcsúlátogatása is volt, mert február 5-én Csehímszenten meglátogatta az Ur.

+

A december 14-én megtartott titkos konzisztóriumban 17 érsek és egy püspök, a pécsi püspöki szék kiváltságaként, Rogács Ferenc pécsi megyéspüspök kapta meg az érseki palliumot.

+

Schwarz Eggenhoffer Artur esztergomi apostoli kormányzó körlevelében közli, hogy minden illetékes tényező hozzájárulásával a Magyar Országos Levéltár filmre veszi az ország valamennyi 1895 év előtti anyakönyvét a genealogiai kutatás előmozdítása céljából. A budapesti helynökség területére külön intézkedés történik, hogy az ottani plébániák anyakönyveinek filmrevétele februárban már meg is kezdődhessék.

+

A szegedi vár restaurálása nyomán a XIV. században épült Szent Erzsébet templom gótikus kőfaragványai kerültek felszínre.

SZEMÉLYI HÍREK

VASMISE

Isaszegen mutatta be vasmiséjét Szti z s József kiérd. esperes-plébános, a váci egyházmegye papságának nesztorja.

ARANYMISE

Csopey Jenő görög katolikus esperes-plébános ez év január 10-én mutatta be aranymiséjét Zemplénagárdon. 1910-ben ugyanitt mondta újmiséjét és 50 évig állt a zemplénagárdi egyházközség élén. A templomot és plébániát újjáépítette és számos más eredmény jelzi munkásságát. Az ünnepi szentbeszédet Dudás Miklós hajdúdorogi püspök mondta, manuduktora pedig Rajkovich István püspöki helynök volt. A szentmise után Fogarasi Gusztáv róm. kat. lelkész és Nemcsik Endre református lelkész köszöntötték az aranymisést.

+

Január 24-én Sopronban, a Szent Mihály templomban mutatta be aranymiséjét Bán János apátkanonok, városplébános.

PAPSZENTELÉS

Az egri szeminárium növendékei december elején 8 napos lelkigyakorlatot tartottak, amelynek végén Kovács Vince püspök, váci apostoli kormányzó egy növendéket áldozópappá, huszat alszerpappá szentelt. Ugyanakkor 39 növendéknek adta fel a kisebb rendeket, és huszan vették fel a tonzurát.

+

Dudás Miklós hajdúdorogi megyéspüspök a nyíregyházi görög-szertartású kat. templomban decemberben áldozópapokká szentelte Lakatos László, Tahóczy Miklós, Orosz Lajos és Fűzi Mihály diakonusokat.

Párizsi paptestvérünk írja:

Megkaptam a Magyar Papi Egység legutolsó számát, amelyből láthattam, hogy életerős dologgal állok szemben, egy olyan kezdeményezéssel, amelynek folytatása is lett. A lap létezése már pozitívum. Egészen biztosan sokaknak nagyon sokat jelent. Részemről azonban megjegyezném azt, hogy egy franciaországi lelkész számára kissé idegen íze van a lapnak. Ezalatt azt értem, hogy a német nyelvterületen élő magyar paptestvérek számára érdekes dolgoknak jut a legnagyobb terület és hiányzik egy kissé belőle annak kifejezése, ami máshol történik, máshol születik a világegyházban. Tudom, hogy a lap lelkes szerkesztői a lehető legtágabb látókört szeretnék és hogy örülnének, ha más, új hozzászólók, munkatársak is jelentkeznének a többi országban élő magyar papok közül.

A francia egyházi élet az egyik legdinamikusabb és leggazdagabb modern kezdeményezésekben. Akik ebben az országban élünk, hatása alatt vagyunk mindennek. Tudjuk, hogy kötelességünk nem elzárkózni abban a hiú tudatban hogy „sokmindenünk van” szellemiekben és

a „többiekre nincs szükségünk”. Ellenkezőleg! Az egyetlen becsületes magatartásnak a DIALOGUST tartjuk, amely testvéri nyíltsággal, őszinteséggel és jóakarattal kész minden termékeny eszmecserére a többiekkel.

Itt mi úgy érezzük, hogy nehezebb anyagi körülmények között élni, mint német, osztrák, olasz, belga vagy amerikai egyházi életbe bekapcsolódott magyar paptestvéreink és következőleg kevesebb külső eredményt tudva felmutatni, más országban élő testvéreink között egy kisse a szegény rokon sorsára jutottunk. Ez talán a mi hibánk is, mert nem adtunk eddig elég gyakran életjelt magunkról.

Nem tudom, hogy milyen módon tudnánk ebből a bizonyos elszigeteltségből kilépni. Irjuk meg a lapnak, hogy hogyan élünk és dolgozunk? Van-e igénye a lapnak és olvasóinak arra, hogy magyar paptestvér tollából ismerjék meg jobban, hogy mi minden történik az itteni katolikus életben? Lehetne szó arról, hogy ne csak mindig Németországban történjenek magyar papi kongresszusok, hanem néha máshol is? Szóhoz juthat-e a legfiatalabb papi generáció is az öreg próféták mellett? Megannyi kérdés, amelyre hálás lennék, ha feleletet kapnék. --- Gánóczy Sándor, Párizs.

Tudjuk, hogy a német nyelvterület mellett a többi ország eddig mostoha sorsban részesült. Lapunk ezt szeretné kiküszöbölni. De ez nemcsak tőlünk, hanem paptestvéreinktől is függ. Azért kérjük, hogy közöljék velünk a papi találkozókat, munkájuk módszereit és eredményeit. A francia katolócizmusról szóló írásokat roppant érdeklődéssel olvasná mindenki. És adná Isten, hogy egyik legközelebbi papi Találkozónkat francia nyelvterületen, esetleg Párizsban rendezhessük meg. - A nagy próféták mellett a kisprófétákat is szóhoz akarjuk juttatni. Ezért bővítettük ki a keretet. És örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Kispapegység egészen új színezetet hozott a Lapba. (Szerk.)

+

Római levélből:

Nagy meglepetéssel és még nagyobb örömmel vettem a Magyar Papi Egység 10. számát. Úgy a vállalkozás fontossága, mint a külföldi magyar katolikus papság, bátran mondhatjuk - hivatalos lapjának magas színvonala osztatlan elismerést kelt mindenfelé. Adja Isten, hogy a nemes törekvést siker is koronázza: papi lelkeségünk elmélyülése és együtartozásunk ápolása. Hálás paptestvéri szeretettel köszöntöm

P. Rákos Raimund OFM Conv., Róma.

A MENEKÜLTEK ÉVE

Az a menekült, akinek eddig több volt a csalódása, mint a kellemes élménye, ne olvassa el ezt a cikket, mert ettől nem lesz sem több pénze, sem kényelmesebb lakása, sem a gyomra nem fog jóllakni. Bár sohasem lehet tudni, hogy az elvetett mag hol és mikor csúrázik ki és hátha megelégedettebb lesz, ha rájön, hogy a „szabad világon” sem lehet földi paradicsom az élet, hanem itt is folyik a harc, ha az ellenségnek kicsit más is az arca, mint a vasfüggöny mögött.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében 1958 végén tíz nemzet közösen benyújtott egy határozati javaslatot, amely szerint minden együttműködő kormány és az egész világ közvéleménye helyezze egy egész éven át az érdeklődés középpontjába korunk egyik jellegzetesen szomorú tünetét, a menekültügyi problémát. 56 állam elfogadta, 8 állam elvetette a javaslatot és 9 állam tartózkodott a szavazástól. Nem-mel szavazott Bulgária, Fehéroroszország, Csehszlovákia, Lengyelország, Románia, Ukrajna, a Szovjetunió és Albánia. Tartózkodott a szavazástól Burma, Kambodzsa, India **MAGYARORSZÁG**, Irak, Szaudi-Arábia, Spanyolország, Uruguay és Jemen.

A menekültek éve 1959 június végén vette kezdetét és 1960 június végéig tart. Konkrét célja az, hogy jótévedők támogatásával a megoldáshoz közelebb vigyen néhány a menekülteket érintő kérdést és olyan közfelfogást teremtsen meg azokban az államokban, ahol menekültek élnek, hogy azok, akik hazájukat elvesztették, ne csak munkát találjanak és kenyérkeresetük legyen, hanem keresztény emberhez illő és méltó módon bele tudjanak illeszkedni a társadalmi életbe.

Ennek az eredménynek az elérése nemcsak a kormányok és egyes magánjótévedők nagylelkűségétől függ, hanem egyházi személyek, kulturális intézmények, iskolák, gazdasági szervezetek és a sajtó jóindulatú támogatásától éppúgy, mint a menekültek okos magatartásától, megértésétől és

szorgalmától. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a felhívása nagy emberbaráti feladatnak mondja minden menekültnek a támogatását nemzeti ségre, fajra, vallásra és jogi helyzetére való tekintet nélkül.

Dr. László István burgenlandi püspök az ausztriai magyar menekültek apostoli vizitátora és az ugyanott élő magyar papok Ordináriusa nemrég félórás rádióbeszédében vázolta a nehéz menekült sorsot és a menekülések okait. Hivatkozott az Emberi Jogok Nyilatkozatára és arra, hogy a tények sokszor mennyire ellenmondanak a szép szavaknak. Kérte az illetékeseket, hogy ne fáradjanak bele a segítségbe, helyezték az államéletet mindenütt igazságos jogi alapokra, enyhítsék a bevándorlási törvényeket és a tehetőségekkel együtt járuljanak hozzá a menekültek sorsa enyhítéséhez. A megértő segítőkészségnek az is jutalma lesz, ha új hit keletkezik a jószágban, (ami az Isten iránti hálának is lélektani előfeltétele). Üres kibúvó a támogatás megtagadására ha valaki a menekültek érdemtelenységére hivatkozik. Ez farizeusi felháborodás. Sajnos a menekültek többsége ma sem él a befogadó állam többi polgárával jogi egyenlőségben. László püspök hivatkozott még XXIII. János pápa megállapítására: a menekültek saját hibájukon kívül szakadtak el hazájuktól és sokszor családtagjaiktól is abban a korban, amely büszke a technikai előhaladására. A legfontosabb feladat volna lerombolni a gyűlöletet és szeretettel helyettesíteni.

A probléma nagysága

A megoldandó feladat jelentőségét nemcsak a menekültek óriási száma mutatja, hanem az is, hogy némely vonalon még ki sem bontakoznak a megoldás körvonalai.

Hogyan mennyi a menekültek száma, azt több oknál fogva nem lehet pontosan megállapítani. Az illetékes tényezők nem tesznek közzé minden adatot, mert az elkövetett rémtettek borzalmát el akarják rejteni. Máskor meg nem óhajtanak a nemzetek közt ellentéteket kelteni a hiteles számok közzétételével. Továbbá az ugyan könnyen megállapítható, ki számít menekültnek, de arra eddig nincs véglegesen kikristályosodott és nemzetközileg elfogadott egységes szempont, ki mikor szűnik meg menekült lenni. Végül az is jellegzetessége ennek a problémakörnek, hogy sok menekült nem is meri a befogadó állam hivatalos támogatását igénybevenni, mert attól tart, hogy ha regisztrálják, őt magát és esetleg otthonmaradt hozzátartozóit több bántalom éri, mint amennyi előny az ilyesfajta hivatalos támogatásból származik. Ennek a szomorú ténynek a magyarázata az, hogy a regisztráló hatóságok alkalmazottai közé beférkőztek kryptokommunisták, vagy pedig az illető menekülttel szemben ellenséges érzetű nemzetbeliek.

Aki a lakóhelyét igazságtalan fenyegetés vagy bármilyen jog sérelem és veszély miatt elhagyja, de még saját állama területén belül telepszik le, azt nemzeti menekültnek mondjuk. Aki saját államán kívül keres hasonló okoknál fogva új otthonát, az nemzetközi menekült. A Szibériába elhurcoltak vagy egy ország határán belüli deportáltak nem igazi menekültek, mert az utóbbiak, bár erkölcsi kényszer folytán, de még fizikai szabadságuk birtokában határozták el magukat lakóhelyük megváltoztatására. Az elhurcoltak és deportáltak akkor válhatnak menekültekké, ha visszanyerik fizikai szabadságukat és az elhurcolás okai további fennállása miatt saját maguk döntenek úgy, hogy nem térnek vissza eredeti lakóhelyükre. Az UNO csak nemzetközi menekülteket ismer el és részesít támogatásban, amíg nem nyerik el új hazájuk állampolgárságát. Az UNO szóhasználatára szerint lényeges vonása a menekülteknek, hogy faji, nemzetiségi, gazdasági vagy vallási üldözés, esetleg politikai meggyőződése miatt volt valaki többé-kevésbé kénytelen lakóhelyét elhagyni és saját állama nem védi meg ezektől a sérelmekről, vagy ha ilyen irányú védelmét fel is kínálja, az illető a felajánlott védelmet félelemből nem meri igénybevenni. Nyugatnémetországban külön törvény állapítja meg, kit tekintenek kiutasított, hazáját vesztett személynek, és kit keletnémet menekültnek.

A 20. század menekültjeinek sorát a kb. egy milliányi örmény nyitja meg, akiket a törökök üldöztek ki 1890 és 1919 közt és akik Észak-Afrikában, Európában meg Amerikában találtak új otthonra. 1915 után Törökországból kb. 30-40.000 keresztény asszír is menekülni volt kénytelen, akik Irakban és Szíriában szóródtak szét. A Kemal-féle reformok elleni lázadással kapcsolatban kb. 200.000 kurd hagyta el ugyancsak Törökországot. Ezek Libanonban és Szíriában kaptak menedéket. Török-, Görögország és Bulgária kölcsönösen kiűzték egymás kisebbségeit. 1913 és 1923 között ugyan iparkodtak ezek az államok a kiűzöttek áttelepítését rendezni, de a kötött megállapodásokat sohasem hajtották teljesen végre.

Oroszországból a különböző becslések szerint 1917 óta egy, vagy pedig három és fél millió ember emigrált a bolsevista terror miatt.

A zsidó kivándorlás a nemzetiszocialista üldözés folytán szintén nagy méreteket öltött. Így Németországban 283.000, Ausztriában 95.000, Szudétaföldön 23.000 volt a zsidó emigránsok száma. Míg az egyéb menekültek Németországból kb. 40.000-et, Olaszországból kb. 69.000-et tesznek ki.

1935 és 1939 közt 400.000 személy volt a spanyol polgárháború kiűzöttjeinek a száma, akik legnagyobb részét Franciaországban telepedtek le.

Olaszországból, Lett-, Észt- és Horvátországból, a Szovjetunióból,

Romániából és Bulgáriából a nemzetiszocialista kormány és az illető államok közti megállapodások folytán 550.000 személyt költöztettek át kényszerintézkedéssel Németországba.

A második világháború után kb. egy milliányi magyar menekült nyugatra a szovjethadsereg elől, ezeknek a nagyrésze azonban időközben hazatért. Csehszlovákia 200.000 magyart akart kitelepíteni, ezt az akciót azonban részben leállították, részben belső áttelepítésé változtatták át, amennyiben a Szudétaföldre hurcoltak el sok családot. Bukovinából a magyarok a bácskai áttelepített partizánok helyére kerültek. Az u.n. új magyar menekültek az 1956-os forradalom után majdnem elérték a 200.000-et.

A káréliei, Salla és Petsamo körüli területekről kb. 425.000 finn lakóst telepítettek ki. Görögországot több mint 700.000 felnőtt hagyta el és 23.500 kiskorút hurcoltak el a kommunisták.

Nyugatnémetország eddig kb. 13 millió menekültet fogadott be.

Albániából, Jugoszláviából és Triest-ből 400.000 olasz emigrált.

Izrael 1948-49-ben 900.000 arab volt kénytelen elhagyni és ezenkívül még 300.000 arabot vett fel az u.n. Gaza-övezet.

Az új Pakistan állam megalakulása nyolc millió mohamedánt kényszerített India és Kasmir elhagyására és ezekből az államokból kb. ugyanennyi hindú menekült Indiába.

Tschiang Kai-schek-vel együtt kb. fél millió kínai költözött át Formózára (Taiwan), később legalább még másfél millió szívárgott át Hongkongba.

A statisztika négy és fél millió japán menekültet tart számon, akik Mandzsuriából, Szibériából és Koreából voltak kénytelenek távozni.

Dél-Koreába kb. 5 millió észak-koreai menekült.

Észak-Vietnamból mintegy 860.000 lakós költözött át futászerűen Dél-Vietnamba a kommunista térhódítás nyomán.

Indonéziából 200.000 hollandot utasítottak ki a hatóságok.

Végezerményben ennek a századnak a menekültjei kitesznek mintegy kilencven millió embert, akiknek majdnem pontosan egy harmada Ázsiára jut, két harmada pedig Európára. Ma még kb. negyven millió ember számít menekültnek.

A menekülés okai

Könnyű felsorolni azokat a tényezőket, amelyek valakit otthona elhagyására kényszerítenek. Ezek közt első helyen említendő a kényszerkitelepezések. Azután jönnek az igazságtalan államközi szerződések. A világnézeti, gazdasági és politikai türelmetlenség, amely tűzzel-vassal hajt végre

társadalmi átalakulásokat. Az istentelenség fel akarja számolni a vallást és egyházat, feloszlatja a szerzetesrendeket, államosítja majdnem az egész magánéletet. A nemzeti önzés, a kisebbségek elnyomása, háborús bosszúállás, az alapvető emberi jogok lábbaltiprása, a jogilag engedélyezett szabad költözködés megszorítása, a vas- és bambuszfüggöny felállítása, mind terror-tünetek. A bevándorlás korlátozása csak mint másodrendű tényező szerepel annyiban, amennyiben meghosszabbítja valamelyik államban a menekült-létet, mert az illetők sokáig nem kapnak egyenjogúsítást. Új állampolgárságot már csak azért sem kérnek, mert további kivándorlásra számítanak.

Manapság nemzetközi egyezmények alapján szállítanak úgy embertömegeket, mint a vágóállatot, mert az ember faji ellenség, rabszolgamunkaerő, vallási ballaszt vagy legjobb esetben „kapitalista”, akinek a menekülését eltűrik, ha kemény valutával fizet. Aki más nézetet van, mint a diktatúrák hivatalos elméletei, az államellenség, akit el kell tiporni vagy lassú kihalásra ítélni. Az ember devalválódott, elvesztette isteni értéjét. A keleti istentelenség szövetkezett a nyugati szabadkőművességgel. A világhatalmak összejátszása morzsolja a katolicizmust. A letűnt nemzetiszocializmus és fasizmus fantasztia világnézete és diktatúrája lavínát indított el, amelynek a pusztítását még sokáig érezni fogja a világ. Az Egyesült Nemzetek Szervezete a világhatalmak játékszerre, amely világnézeti színtelenségénél fogva sem képes a bajok gyökerét kiírtani.

Mi történt eddig a menekültek érdekében?

Ezen a helyen nem tárgyalhatunk részletesen azokról a kormányintézkedésekről, amelyek lehetővé tették a menekültek ezreinek vagy millióinak a befogadását, letelepedését vagy munkábaállását valamelyik államban. Csak a menekültek éve néhány kiragadott mozzanatról számolhatunk be és erről is csak szükségképpen töredékesen, mint-hogy nincs minden segélyakcióról tudomásunk, amely szerte a világon történik.

56 állam kormánya támogatja közigazgatásilag és anyagilag a közös nagy programot. Genfben 70 nem állami szervezet egy bizottságot állított fel a menekültek mindenirányú védelmére. Ausztrália 100.000 dollárral és újabb 3.000 menekültnek a befogadásával járul hozzá az akcióhoz. Belgium idén is újabb csoportokat fogadott be Németországból és segélyt ad azoknak a Belgiumba költözött magyar családoknak, amelyekben a szülők odahaza maradt gyermekeiket nem tudják kihozatni és így a

külföldről kénytelenek őket támogatni. Dánia 100.000 koronát fordít a Hong-Kongba menekült európaiak visszatelepítésére. Ezek közül Franciaország 250 családot fogad be és egyúttal 300.000 dollár költséggel régi kastélyokat rendeztet be lakásoknak még 400 Hong-Kongból áthozandó európai részére. Anglia idén 400.000 dollárt ajánlott fel főleg a hong-kongi visszatelepítés céljára. Iran 10.000 méter szövetet adományozott a menekülteknek. Marokko az algíri menekülteket segíti új háztartásuk be rendezésében. Újzélánd 100.000 fonttal és rokkant, beteg családok befogadásával rója le ezirányú vállalt kötelességét. Norvégia több héten át a fociballtoto jövedelmét a menekültek javára fordítja. Az Északamerikai Egyesült Államok hozzájárulása ebben az évben 15 millió dollár. Ausztria még kb. 60.000 menekültet tart nyilván. Lágerek még vannak, ezekben 17.000 ember lakik. De folyik a barakkok átalakítása lakásokká, illetőleg új lakások építése. Bécsben kiállítás nyílt meg: Ausztria a menekültek évében címmel. Linzben egy filmet forgatnak, amelynek tárgya a menekültek problémája. Burnham-on-sea angol város adoptált egy karintiai lágert, amelyet 4.000 fonttal segít. Kamatmentes kölcsönt ad lakásépítésre, ezeket bebútorozza, azonkívül sok tanoncot támogat. Afritsch osztrák belügyminiszter szavai szerint a menekültek éve a szabad világ próbaköve. Rámutatott a bécsi kiállítás képeire, amelyek szembeállítják a nyugat luxusát a menekültek nyomorával. „Csak akkor örülhetünk nyugodt lelkiismerettel jólétünknek, - mondotta - ha sikerült ezt a problémát megoldanunk.” Az osztrák püspöki kar templomi gyűjtést rendelt el a menekültek és az éhezők javára.

Sok probléma nincs megoldva

Kezdjük a lelkiekkel, minthogy nemcsak kenyérrel él az ember. Az Exul familia kezdetű pápai konstitúció (XII. Pius adta ki 1952-ben) sok helyütt nem került végrehajtásra. Viszont a papságban sem volt meg mindig az a buzgóság, hogy engedelmességet és önként alávetette volna magát a helyzet parancsolta lelkipásztori szükségességnek, ott vállalva menekült honfitársai közt a lágerekben áldozatos munkát, ahol a legnagyobb volt az igény. Aránylag sok magyar pap dolgozik nem-magyar lelkipásztori keretekben, pedig a helyzet megkövetelné, hogy a legalkalmasabbak kerüljenek például hittanári állásokba. Katolikus növendékek olyan intézetekben is nyertek elhelyezést, amelyeknek a vezetősége nem katolikus. Ennek a körülménynek az okai nemcsak anyagi természetűek. Egyházi részről sincs meg mindig a kellő megértés. A goromba bánásmód miatt kell néha mun-

kahelyet változtatni. Norvégiában elkelne vállalkozó szellemű magyar pap a szétszórt hívek gondozására. A munkavállalást itt-ott az anyagi szűkeblőség akadályozza. A segítség szervek sokszor merev sémák szerint dolgoznak előírásaik értelmében és nem képesek a tényleges helyzethez alkalmazkodni. Ez áll az UNREF-re, NCWC-re és a Caritas-ra egyaránt némi fokozati különbségekkel. Az egyetemisták ösztöndíjait rövid póránzon tartják, nehogy megfélekedzenek arról, hogy ők még menekültek. Sok milliós segélyről adnak időnkint jelentést az újságok. Felmerül azonban a gyanú, hogy ezeknek nagy része elúszik az adminisztráció vizein és csak csekély töredékük jut el eredeti rendeltetésükhöz. A magyar menekülteknek nincs megfelelő jogi érdekképviseletük és beleszólásuk a segélyek elosztásába. Alamizsnára vannak sokszor utalva.

A menekültekben nincs meg a kellő vallási érdeklődés. Ezen csak intenzívebb lelkipásztori munka segíthetne, ehhez pedig több idő és energia kellene. Az Exul familia konstitúció szerint minden év első ádventi vasárnapját a menekültügynek kellene szentelni, hogy a lelkipásztorok felhívja az összes hívek figyelmét azokban az országokban, ahol menekültek vannak, a megoldatlan problémákra, amelyek közül itt csak röviden néhányra mutattunk rá.

Befejezésül emlékezzünk meg a menekültek éve halottjáról, a dán Povl Bang-Jensen-ről, aki Long Islandon 1959 november 25-én távozott a földről. Ő volt az az UNO-tisztviselő, aki nem akarta nyilvánosságra hozni a magyar menekültek névsorát, nehogy az illetők otthoni hozzátartozói emiatt bajba jussanak. Szilárd és becsületos magatartása miatt állását el kellett veszítenie. R. I. P.

Néhány éve egy képekkel gazdagon illusztrált könyv jelent meg ezzel a címmel: Überall bist du zu Hause. Mindenütt otthon vagy. A könyv az egész világon szétszórt misszionáriusok munkáját ismerteti. A menekült pap is misszionárius, aki a Kelet és Nyugat egyaránt anyagi-imádatba merült emberének az Istenben élők meglegedettségét hirdeti. Istent kereső és szerető emberek között pedig mindenütt otthon vagyunk.

Német Béla SJ

FELHÍVÁS

Szeretettel kérjük paptestvéreink anyagi támogatását a Lap további megjelenése érdekében. Tetemes összeget tesz ki a kiadás és a portóköltség. Jelenleg 800 magyar paphoz, jó néhány kispaphoz tudjuk a lapot eljuttatni szerte a világban. Hála Istennek vannak köztük számosan, akinek nem okozna anyagi megerőltetést, ha pénzzel vagy néhány intenció vállalásával hozzájárulna a kiadási költségekhez. Az európai paptestvérek közül

P A P I T A L Á L K O Z Ó K

1. Az Ö r ö k V á r o s b a n értesülésünk szerint havonta találkozik a magyar papság a Magyar Intézetben rekollekcióra Dr. Zágon József prelátus elnökletével. Kéthavonként ugyanott van „ricevimento”: tájékoztatásul és szellemi irányításul, valamint a paptestvéri együttes ápolására fehér asztal mellett. A házigazda szerepét ezuttal is Zágon prelátus írta be.
2. A B e l g i u m b a n élő magyarok lelki gondozásával nyolc magyar pap foglalkozik P. Varga László SJ. főlelkész vezetése mellett. A paptestvéri szeretet és lelkipásztori együttműködés előmozdítására 1958 szeptember óta havonta tartunk összejövetelt. Mindegyik paptestvér egyszer vendégül látja a többieket. A megbeszéléseket P. Varga egy elmélkedéssel vezeti be, majd a lelkipásztori problémák megvitatása következik. A vita hevét magyaros ebéd és sokszor magyaros italok csillapítják vagy fokozzák. Délután 4 óra tájban válnak szét testvéri egygyűlésekben és a közeli viszontlátás reményében.
3. D é l n é m e t o r s z á g b a n a magyar papok november végén tartották évi lelkigyakorlatukat a St. Johann am Wendelstein-i Papi Otthonban Pfeiffer Miklós prelátus vezetésével. Örömmel vettük paptestvéri üdvözlőleveleket.
4. A b é c s i e g y h á z m e g y e magyar papjai Hornban november 16-17-én rekollekciót és ehhez csatlakozólag lelkipásztori megbeszélést tartottak. A rekollekció elmélkedési pontjait Asztalos János bécsi magyar lelkész adta.
5. A g r a c i é s k a r i n t i a i magyar papok Grácban jan. 8-án tartották negyedévi rekollekciójukat. Az elmélkedési pontokat Lösch István lazarista adta.
6. A z a u s z t r i a i magyar papság évi találkozója Bécében márc. 7-9-ig rendezte meg. Erről legközelebb számolunk be.

sokan szívesen vállalnának intenciókat erre a célra, de egyelőre nem tudnak elegendő felhajtani. Ezért kérjük az amerikai testvéreket, néha juttassanak valamit saját fölöslegükből, ezzel sokat segítenek rajtunk.

Szerkesztőség.

A pénzt, intenciót levélben vagy bank-átutalással e címre kérjük:
H. H. Ladislaus Marosi, Spittal/Drau, Austria Europa.

A párizsi Magyar Katolikus Misszió

Párizsban a Magyar Katolikus Misszió 1957 óta minden csütörtök este világnézeti és kulturális előadásokat rendez, amelyekre kor, vallás és világnézeti különbség nélkül igen sok menekült eljár. 100-120-ra tehető azoknak a száma, akik az elmúlt három év folyamán megismerkedtek a krisztusi világnézet egy-egy oldalával vagy elmélyítettek világnézeti műveltségüket ezeken az esti találkozókön, amelyeken az előadásokat mindig vita követte. Kialakult egy olyan szellem, amely lehetővé tette, hogy ateisták és nem katolikus vallású előadók vagy hozzászólók is a legfesztelebbtől adhassanak kifejezést véleményüknek. Az elmentéses meggyőződések sohasem vezettek türelmetlen vagy tiszteletlen hangú összecsapásokhoz. Az előadók vagy magyar származású professzorok, írók, teológusok, lelkészek, szociológusok voltak vagy pedig maguk a diákok; akik egyébként is a „csütörtöki szellemi gárda” magját alkotják.

A csornai premontreiek új főnöke

A csornai premontrei kanonokrend Rómában megtartott őszi káptalanján Ft. Dr. Keresztesy Parker Lászlót választotta meg Californiában levő házának főnökévé és az Egyesült Államokban élő csornai rendtagok adminisztrátorává. A Magyar Papi Egység szívből gratulál a magas kinevezéshez és felelősségteljes hivatalának betöltésére Isten áldását kívánja.

Új afrikai magyar lelkész

Ft. Nagy Sándor paptestvérünk március 4-én, első pénteken repült Rómából Pietoriába, hogy a délafrikai magyar kolónia lelki vezetését átvegye. Mint Lapunk munkatársa, főleg a Róma Szava és a Hazai Hírek rovatát irányította. Köszönjük áldozatos segítségét és Isten áldását kérjük felelősségteljes papi és magyar működésére.

+

HÁROM HARANGSZÓ

Komáromban születtem, a Szent András templom árnyékában. Harangoztak, amikor a világra jöttem, én a protestáns gyerek. Apám és anyám hitének a fia. Bár anyám tisztelte a szenteket. Tizenhárom éves koromban vesztettem el őt.

Apámat jóval később áthelyezték Zalaegerszegre. Lelkem mégis Komáromé maradt. A Dunáé, a vashídé, Ó-Szőnyé, a Szent András templomé, ahol harangoztak, mikor én születtem.

Belőlem katonatisztet akart nevelni apám. Középiskolába küldött s én nem nagyon tanultam. Harmadikban megbuktam mennyiségtanból. Apám nem engedett javítóvizsgára. Megismételtette velem az osztályt.

Egy napon megismertem Fehérkét. Fehérke magas, karcsú, szőkehajú, kék szemű leány volt. Szép. Szerettük egymást. Ha lehetett, soha nem táncoltunk mással.

Egy napon elmaradt.

Megtudtam, hogy jezsuita tart missziót a Szent András-templomban, oda jár. Mit tehettem? Elmentem a katolikus templomba, felosontam a kórusra és a hallgatók között kerestem őt. Sokan voltak, nem találtam. Unatkoztam. Unalomból, csak úgy félfüllel figyeltem a jezsuitára, szemeimmel és lelkemmel Fehérkét kerestem.

Nem is érdekelt a beszéd s mégis egyszercsak ez futott át rajtam: ez semmi. Ez nem közönség. Ez nem munka. Én pap leszek, elmegyek Afrikába a négerrekhez és hatalmas tömegeknek prédikálok.

Futó ötlet volt. Soha nem szabadultam tőle. Fehérke minden este ott volt. Mit tehettem?! Jártam tovább én is.

Nem figyeltem a szónokra, hanem gondolkoztam. Eszembe jutott, hogy csak úgy prédikálhatok a négereknek, ha megjavulok. Jó, hát katolikus leszek.

Nem lehettem. Törvény szerint várnom kellett tizennyolc éves koromig.

Fehérkével egy táncórán keringő közben megbeszéltük, hogy ő apáca, én meg pap leszek.

Nem lett apáca. Mikor elbúcsúztam hazulról, férje oldalán fogadott és két gyermeket vezetett kéznél fogva elélem.

Az iskolában hamar rájöttem arra, hogy jobban kell tanulnom, így nem lesz semmi a tervemből. Negyedik osztály végén tisztajeles bizonyítványt vittem haza.

Apám édesanyám halála után, a gyászév leteltével újra nősült. Katolikus asszonyt hozott házába. Tervemet nem fedhettem fel előtte. Második anyám és hozzátartozói úgy gondolták, hogy mindenki haljon meg abban a hitben, melyben született.

A gimnáziumban, mivel nekünk tizenegykor szabadóránk volt, a katolikusoknak meg hittanuk, beültem az utolsó padba és figyeltem. A hallott anyag nem elégtett ki. Könyveket szereztem és magam végigtanulmányoztam minden fontosabb kérdést.

Komoly, nagy harcokat vívtam, emberi segítség nélkül.

Nem tágítottam. Második anyám apjának bőrizeme volt, cipőgyára is rengeteg alkalmazottal.

Már a világháborúban voltunk akkor.

Elhatároztam, hogy a szünidőkben és szabadidőmben kitanulom a cipésmesterséget, hogy az Igével együtt cipőt is adhassak a négereknek. Nem volt tehetségem. Négyévi inaskodás után felszabadítottak. Az oklevelem valahol itt van a szekrényben.

Apám kívánta, hogy zenét tanuljak. Jóhírű cigányprímás tanított hegedűre. Két hónap után a cigány felkereste apámat és így szólt:

- Uram, ha azt akarja, hogy legyen a fiából valami, ne engedje tovább hegedülni. Annyira megvan minden képessége, úgy belebolondul majd, hogy világcsavargó lesz belőle.

El kellett hagynom a hegedűt, mert jól kezeltem.

Közeledett az érettségim. Jelesen vizsgáztam. Elérkezett az időm. Már a forradalomban kínlódtunk akkor. Szomorúan láttam, hogy gimnáziumunk kispapjai hogy hullanak el. Egy sem lett pap közülük. Házunkban moatózást tartott a vörös hadsereg bőráru után. Felfeszegették a padlót minde-

nütt. Amit kerestek, a mennyezetben volt. Minket besoroztak. Életünk az iskola és a gyakorlóterek között hanykolódott. Egyik nap iskola, másnap katonai gyakorlatok.

Szindarabra készültünk. Valami irredenta darabot játszottunk nagy sikerrel. Én - siker nélkül. Meg kellett volna ölelnem a partneremet. Én jövő hivatásomra gondoltam és tiltakoztam. Kinevettek. Kongreganistának csúfoltak. Nem is vagyok katolikus, vágtam vissza.

A kongregációhoz mégis volt valami közöm. Könyvtárukat más könyvek közé kevertem s a nehéz tölgyfaszekerényt úgy szögeztem be, hogy a motózasra kirendelt vörös katonák nem tudták kinyitni, feltörni pedig túl nagy munka lett volna.

Itt volt az ideje, apám kadetiskolába akart küldeni: Traiskirchenbe. Az iskolát már akkor áthelyezték Kiszombatba. Ez az új iskola nem ér semmit, kiáltotta haraggal apám, oda nem adlak. Nem szóltam semmit.

De megkértem két sógoromat és elmentünk a lelkészi hivatalba kijelentkezni. Nyolc napig kellett várnom, a lelkész nem volt otthon. Nyolc nap múlva fogadott, így szólt:

„Fiam, az evangéliumi Világosságot hagyod el a Sötétségért!”

Szerényen válaszoltam: „Szabadon vizsgáltam az Írást s mint igaz protestáns távozom. A Szentlélekisten ezt az utat sugallja nekem.

Régi hittanárom nagyon elszomorodott. Derék, nagyon jó ember volt, szerettem. Fájt, hogy lépésemmel megszorítottam. Nem tehettem mást.

A katolikusokhoz hamar átvettek. Mikor kiléptem a parókiakapun, régi hitem templomában megkondult a harang s egy órán át hirdette, hogy meghaltam a régi hitnek.

Otthon kijelentették, hogy azért nem kell ám vakbuzgónak lennem. Henteente egyszer, vasárnap mise s évente legfeljebb kétszer szentáldozás.

Én napi misét és szentáldozást akartam. Minden hajnalban felkeltem, öcsémmel megígértettem, hogy nem árul el. A legkorábbi misére mentem, megáldoztam, aztán haza, visszafeküdtem az ágyba.

Két hónap múlva apám elé álltam.

- Nem akarok katona lenni.

- Hát mi? - Pap.

- De nem világi? - Nem.
- Barát se? - Az se.
- Akkor? - Jezsuita.
- Annak mehetsz - felelte és elintéztetnek vette a dolgot.

Levelet írtam a jezsuita provinciálisnak.

Azt válaszolta, hogy öt évig gyakoroljam a katolikus vallást, aztán jelentkezzem.

Újra írtam. Vegyen be, mint cipészt, egyik intézetükbe, vagy bánom is én, takarítónak a fiúk mellé.

Válasz jött. Hosszú idő után. Menjek Kalocsára. Fölmentést kaptam: egy évig ott tanulom majd a filozófiát s utána a novíciátusba utazhatom.

Igy történt. Nem jutottam Afrikába, de el Kínába.

A harmadik harang akkor szólalt meg, mikor Sienshienben a templomba indultam, hogy elmondjam első szentmisémet.

Itt, Kínában... 1934-ben."

Közli Cser László SJ.

A bukovinai székelyek híres hazatelepítő-papja írja:

Kedves Papi Egység, Drága Szerkesztőség! Háziüzemben készült, stencil-en süttött házikenyérré még sohasem néztünk ekkora tisztelettel és jóéjtággal. Csupán az imént elveszített Édesanyám konyhájában voltak ilyen jóllakós, aranyos, irodalmi tésztacsillagok, amiket nem amerikai gépek, nem gibraltári majmok, hanem Szívek, Anyák nyomogattak. A Magyarfa sorsa beteljesedett. Végigvágódott mind az öt világrészen. Minden rügye fázik, a dereka ázik, maradék gyümölcsseit tolvajszarkák csipegetik, Papímak szánt rostjai a leggyászosabbak, az irodalmi oldal, amit meglepett a fehérkedő bolondgomba. A koncertező amatőrizmus és a nemrég még vérveres légyölő galóca. Kik ma a lehangosabb koncert-muzsikusok? A kiknek soha nem volt a kezében még gyárihegedű sem... De jobb, ha nem beszélek! Jobb, ha egyszerűen megállok (most házszentelések idején) egy ajtó előtt, ahonnan úgy árad a Papiegység és Kispapegység hangja, mintha ők képviselnék a Világ egészségét.

Áldja meg a nagyon jó Isten mindnyájukat. A kolozsvári Bartha Miklós nagyzáldását kívánom Önökre: Tövis ne tépjen, fullánk ne érjen, és a Magyarbetű hálájaképen: háromszor áldjon meg az Isten!

Dr. Németh Kálmán esperes, Brownville (U.S.A.)

HALOTTAINK

Reibel Mihály főesperes (70 é.) nov. 1-én.

Szöke János érds. esperes, ny. miskei plébános (74/49 é.) nov. 2-án.

Vándor Mátyas gödrekereszturi kiérd. esperes-plébános (74/51 é.) nov. 4.

Hegyi Jenő a csehszlovákiai Topolnik község plébánosa (79/55 é.) Temetését Lazik Ambrus püspök, nagyszombati apost. adm. végezte.

Mosolygó József, zempléni gk. főesperes, aranymisés áldozópap, ny. to-kaji gk. lelkész (77/51 é.) A temetési szertartást Dudás Miklós haj-dúdorogi megyéspüspök végezte.

Fodor János tb. esperes, sátoraljaújhegyi gk. lelkész (59/33 é.) nov. 18-án.
Dudás püspök temette.

Hetényi Alajos ny. hittanár (80 é.), a székesfehérvári Papi Otthonban, dec.
A temetési szertartást Kisberk Imre s. püspök végezte.

Tóth Imre igali esperes-plébános (57 é.) a budapesti Széher-úti kórházban,
dec. 4-én.

Hajós Vince ny. nagykónyi h. plébános (59/35 é.) Szekszárdon, dec. 15-én.

Cseri István csolnoki plébános (56 é.) dec. 31-én.

Bánhegyi Béla érseki tanácsos, miskolc-hejőcsabai plébános (71 é.) dec. 31.

Halottaink az emigrációban:

Grigássy Gyula dr., gk. Bradockban (Pennsylv.) USA.

Egner Emil, az Isteni Megváltó Leányai Társaságának házi káplánja (77 é.)
Elizabethben (Pennsylv.) júl. 31-én.

Fodor Pál SJ., montreali magyar káplán (41/11 é.) Torontóban (Kanada)
dec. 31-én.

+ REQUIESCANT IN PACE! +

Az elhunytak közül kettőről külön meg kell emlékeznünk. Az egyik otthon halt meg, mint a kommunista üldöztetés áldozata, a másik az emigrációban örölte fel fiatal papi életét.

Reibel Mihály 1959 november 1-én halt meg. Temetése nov. 4-én volt, az orosz támadás harmadik évfordulójának napján. Negyvenkét paptársa vette körül koporsóját, ezek zarándokoltak el ravatalához, hogy még egyszer búcsút vegyenek a bolsevizmus elleni harc egyik legkiválóbb papjától.

(A zárójelbe helyezett évszám az életkort jelzi; ha két évszám van, az első az életkort, a második papságának évét jelenti.)

Reibel Mihály főesperes, a magyar Keresztény Párt országos ügyvezető alelnöke, a kommunista rezsim áldozata. 1957-ben májusban eltűnt, nyoma veszett. Ugyanez év nyarán a Keresztény Párt vezetőit perbe fogják és zárt tárgyaláson súlyosabbnál súlyosabb büntetéseket szabnak ki rájuk. Reibel Mihályról is csak ebben az évben szívérgott ki a hír, hogy a 70 éves pap Márianosztrán raboskodik. Egészségét aláásták, előkészítették a halálra. Mikor látták, hogy elérkezett a halál ideje, július elején kiengedték, hogy máshol haljon meg a kommunizmus rendíthetetlen ellenharcosa.

Fodor Pál SJ egészségét 1958 nyarán rosszindulatú rákos daganat kikezdte, ezért november elején jobb karját amputálni kellett. A Páter új reménnyel - szerinte teljesen egészségesen - hagyta el a kórházat. A Szentszék engedélyével balkézrel misézett. Balkézrel írt, dolgozott, gyónókat oldozott fel. De a titkos kór tovább rombolt szervezetében és 1959 Szilveszter napján kioltotta életét. Haláláról ezt írja tartományfőnöke: „Nagyon szépen halt meg. Imádkozva várta a halált. Szinte az utolsó pillanatig eszméleténél volt. Igen nagy hatással volt mindenkire, aki csak találkozott vele az elmúlt évben: nagy türelemmel viselte szenvedését és Isten akaratán megnyugodva foglalkozott a halál gondolatával. Ameddig csak bírta, igyekezett dolgozni, gyóntatni, sőt prédikálni is.”

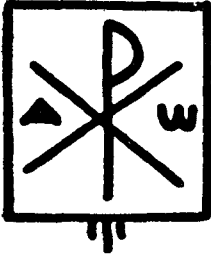
+

D' André Károly stuttgarti körzetlelkész 1959 aug. 11-én halt meg, 82 éves korában. Erdélyben, Marosilyén született. 1903-ban Rómában szentelték pappá. Budapesten, Pancsován, Aradon majd Bukarestben működött a szórványban élő magyarok között. 1946 óta Stuttgartban élt és a menekültek fáradhatatlan, buzgó apostola volt magas kora ellenére is. Ajtaja és szíve mindig tárva volt hívei előtt. 25 pap és ezer hívő kísérte utolsó útjára.

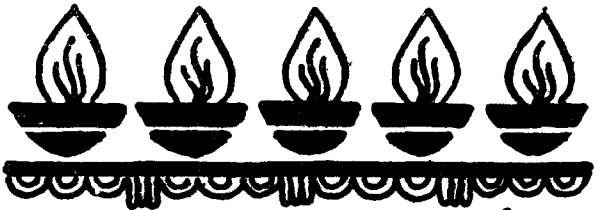
+

Stepinac Alajos Jugoszlávia bíboros-prímása február 10-én elhunyt. Vértanu alakjának méltatására egy Papi arcében visszatérünk.

+



„VT SINT VNVM, SICVT
ET NOS“ IOANN. 17. / 11 /.



KISPAPEGYSEĞ

A Kispapegység — Mozgalom szervezéséről

Felületes körültekintés is elég ahhoz, hogy észrevegyük, milyen óriási a szervezkedés az emberek között. Nincs az emberiségnek olyan rétege, amely ne mutatná a tömörülés jeleit. Naponta beszámolnak az újságok újabb szervezetek alakulásáról, kongresszusokról, konferenciákról. Miért van mindez? Értelmetlen játék ez csupán, vagy csak beteges kortünet? Egyáltalán nem. Sokkal mélyebb és realisabb oka van ennek. Nem más ez, mint az egyes individuumok elégtelenségi érzete. Ez valamiképpen természetes is: ez az embernek Isten alkotó kezei közül kikérvült natúrája. Ma mindenki jobban belátja és érzi a saját bőrén, hogy ebben a többszázmilliós emberi családban egyedül nem sokra viheti, kitűzött célját alig tudja megvalósítani, képességeit nem tudja megfelelően fejleszteni, tehát félemler, azaz csonka marad. Minden bölcsekedés nélkül, pusztán a tapasztalati tények alapján, könnyen és szinte szükség-szerűen belátja, hogy integrálódnia kell a neki megfelelő emberi közösséghez, hogy kiteljesülhessen maga is és betöltse Istentől rendelt küldetését embertestvérei felé is.

Ha ez így van a minket körülvevő világban, amibe beleállítottunk egy meghatározott céllal és feladattal, kérdezem, lehet-e nálunk kispapoknál másként, akik lényegében ugyanazzal az emberi természettel rendelkezünk? A felelet világos és következetes: nem! És ha még fontolóra vesszük azt a valóságot is, hogy mi a misztikusan továbbélő Krisztus-Test tagjai vagyunk; amiben különböző feladatokat, de ugyanazzal a céllal kell megvalósítanunk, méginkább rájövünk arra, hogy nekünk össze kell fognunk, segítenünk kell egymást az igazságosság és szeretet alapján. Bármilyen nehéz és hálátlan dolog legyen is az, a motívum miatt könnyebb és észszerűbb lesz és ez nem más, mint építeni a Krisztus-Testet. Erre szól a mi hivatásunk, amely akkor sem szűnik meg, ha hazát is cseréltünk. Most ide állított minket a Gondviselés, kutassem, mit akar ezzel. Ismerjem föl másokhoz való küldetésemet, de legelőször azokhoz, akiket közvetlenül mellém állított a Sors. Ne éljünk szigetként, mert akkor minden oldalról ki vagyunk téve a tenger viharainak, s veszélybe kerülünk. Ne felejtsük el, hogy egymáshoz missziókn van, mégpedig kegyelemkövetítési misszió. Ez világosan következik a Corpus Christi Mysticum tanából. Mi akik eleven tagjai vagyunk Krisztusnak, kegyelmet hordunk magunkban, amelyet épen a testben fönnálló vérkeringés, kegyelmi áramlat következtében tovább is kell adnunk. Tehát mindenegy tag a Testben egyúttal bizonyos értelemben vett szentség is,

amennyiben unióban van az élet és szentség forrásával. Milyen egyedülálló és magányos, örömtelen és terméketlen annak az élete, aki erőszakosan kivonja magát egy ilyen áldásos közösségből.

Mikor azonban a szervezésről beszélünk, a félreértés elkerülése végett, jó, ha kiemeljük, hogy a Kispapegység nem szervezet, hanem mozgalom. A Kispapegységnek nincsenek kidolgozott szabályai és rideg paragrafusai. Ez távolról sem akarja azt jelenteni, hogy nem egy „acies bene ordinata” akar lenni egy cél megvalósítása érdekében. Ebben a mozgalomban egy a főszabály: a kölcsönös szeretet szellemében végzett egymássegítés, különösen lelkiségünket és magyarságunkat érintő dolgokban. Tehát ehhez a Mozgalomhoz csatlakozhat minden magyar egyházmegye és szerzetes kispap, aki hasonlóan gondolkodik, aki szintén részt akar venni a főt említett cél megvalósításában.

Hogy ezt a kitűzött feladatot betölthessük, azaz, hogy erőnket összeszedjük, hogy magunkat kiteljesítsük, jöttünk össze a nyáron, hazátvesztett magyar kispapok. Ezáltal máris megtörtént az első lépés egymás felé. Most már az a kérdés, meg tudjuk-e tenni a következő, még hátralévő lépéseket? Hogy ez könnyebben menjen és sikerüljön, alakult a Találkozón egy negyedik kör is, amely ezen feladat körül felmerülő kérdésekkel közelebbről is foglalkozik. Persze, ez nem azt jelenti, hogy csak az a kis kör foglalkozik ezzel. Kell, hogy mindenki sajátjának érezze a problémákat. Csak így lehet megvalósítani a célt. Felsorolok néhány dolgot, ami a Konferencián szóba került a szervezést illetően. Kutassuk fel a külföldön élő teológusokat, akik itt-ott egészen elrejtve élnek és semmi kapcsolatot sem tartanak fenn velünk. Ha találunk ilyeneket, közöljük azok címét a Lapon keresztül. Ismertessük meg velük Mozgalmunkat. Legyen továbbá közös ügy a nyári találkozó megszervezése és azokhoz az anyagi alap felkutatása. Hogy az idei Találkozót megrendezhettük, ami elég szép összegbe került, néhány önzetlen és áldozatos papnak köszönhetjük. Így ezúton is kifejezzük köszönetünket Msgr. Dr. Pfeiffer Miklós prelátnak, Msgr Dr. Csertő Sándor úrnak és a mindig segíteni kész Czurda Plébános úrnak, valamint P. Domán Imre oratóriánus atyának és Dr. Hajtás Ferenc főtisztelendő úrnak. Ők voltak, akik különösképpen elősegítették a Találkozót.

A Találkozó felvetett még egy másik igen fontos dolgot, aminek szükségessége és jelentősége mindenki előtt világos, aki tudatában van hivatása nagyságának és szívből szereti Krisztust az Örök Főpapot, aki minket is meghívott, hogy részesei legyünk az Ő nagy titkának. Ez a fontos dolog pedig nem más, mint hogy a kimenekült fiatalság körében apostol-

kodjunk és ébresszük bennük a hivatást jópéldánkkal. Minde-rekelőtt imádkozzunk sokat értük, mert nagy veszélyek között élnek. Otthon a szemináriumban egy nagyon szép szokás volt. Mindennap közösen imádkoztunk a jövővő hivatásokért. Ezenkívül még mindenki privátim is gondolt rájuk, amit azután feljegyzett és egy arra a célra kijelölt dobozba rakott. A következõ tanév elején a gyűjtötteket összeszámolták s az újoncok beöltözésekor lelkicsokor formájában átadták nekik. Sokakra nagyon jó és hatásos benyomást gyakorolt. Ilyen formában lehetetlen itt ilyet csinálnunk. De ez nem is fontos. A lényeg az, hogy mi is hasonlóképen cselekedjünk: keressük a lehetőségeket, hol és mivel segíthetünk azoknak, akiket titokban meghívott az Isten. Nagyon szomorú képet festenek az otthonról érkező levelek az utánpótlás csökkenésérõl és hiányáról. Majdnem mindenhol a felére csökkent ebben az évben a jelentkezők száma. Legalább mi, akik szabadon hozzáférhetünk a fiatalokhoz, ne engedjük, hogy a hivatások veszendõbe menjenek. Keressük a kapcsolatot az iskolával, ahol tanulnak, az otthonokkal, ahol laknak. Adjunk alkalmat nekik arra, hogy kapcsolatba kerüljenek velünk. Hívjuk meg õket kirándulásainkra. S néha még azt is megtehetjük, hogy megnyitjuk zsebünköt is, ha arra rászorulnak. Mi talán jobban hozzáférhetünk bensõ világukhoz, mert egy környezetben élünk velük s így jobban ismerhetjük s megérthetjük gondjaikat, bajaikat. Ezen a téren szerzett tapasztalatainkat is közöljük mindig egymással, hogy tájékozódhassunk a történetekrõl.

Jordanits Zoltán

„TEMPORA MUTANTUR...”

A feladat azonban megmarad

Még jóval a forradalom elõtt, egy esztendõ kopását és szürkülését tartozgató lelkigyakorlat végén, amikor a bõségesen ömlõ kegyelem harmatja ismét termékenyvé tette a lelkigyakorlatozók lelkét, amely kissé kiszáradt a villanszereléstõl, az esztergályozástól, a „musz”-tól (munkaszolgálat) és a többi papságra elõkészítõ munkától, amelyeket általában nem emlegetnek a „Congregatio de Seminariis et Universitatibus” instrukciói, volt szerencséje egy kis csoportnak az alábbi vázlatosan közölt konferenciát hallgatnia.

Nem kétséges, hogy a kkor többet mondott az éhesen hallgatott szó, mint most mond az olvasónak e vázlat. Többet mondott, hiszen kifejezetten a hallgatókhoz szólt. Azokhoz, akik a konferencia fogalmait nemcsak ismerték, hanem ezekben a fogalmakban gondolkoztak, ezekben a fogalmakban éltek. Többet mondott, mert akkor minden hallgató lelkében égett a vágy, tudni, világosan látni, hogy mit akar most a Gondviselés tőlünk leginkább. Néhány nap elteltével letelik a kollektív szerződésben biztosított évi szabadság - amelynek kétharmad részét lelkigyakorlatra fordították - és vissza kell térniök a munkahelyre, ahol teljesen egyedül kell állmokegy céljaiban és életmódjában tökéletesen más, idegen világgal szemben.

A konferencia ezt a kérdést vetette fel és mint az évi gyakorlat utolsó útmutatása erre adott választ:

MIT KIVÁN A GONDVISELÉS MOST TŐLÜNK LEGINKÁBB?

- Maradjunk fiatalok!!!

Mit jelent ez?

1. az energiák bőségét, bizonyos rugalmasságot
2. nagyfokú nyitottságot, várakozást
3. célkeresést és céligenlést.

Vizsgáljuk meg magunkat, vajon nem váltunk-e öreggő?

Mi az öregség jellegzetessége?

1. energiacsökkenés
2. zártság
3. céltalanság.

A) Energiátlanság

1. Lelki síkon:

Nem lettem-e túl józan? - Nem hangoztatom-e, vagy nem nyugtatom-e magam azzal, hogy nem vagyok már novícius?

Nem az-e a véleményem a novíciátusban teljes komolysággal végzett dolgokról, hogy ma már nem kell komolyan venni?

Vajjon az examenem legfőbb tétele a „magis”?

Vagy pedig kompromisszumokat kötök,
alkudozom az élet elém állította eseményekkel, helyzetekkel?

Nincs már erőm és ezért mindennap megalkuszom?

Él-e még bennem a szerzetesi élet áldozati jellege?

- hogy áldozat vagyok... a többiért?

Szembe tudom-e állítani a körülöttem mindenütt látható anyagiassággal a szegénységet,

mocsokkal a tisztaságot,
önző étellel az engedelmességet?

Ha ezekre a kérdésekre nincs biztos igenlő feleletem, akkor öregszem!

2. Szellemi síkon:

Tanulni ilyen körülmények között nem lehet. . .

Elnyom a teljesen „idegen munka”,
lefoglal magának az üzemet, a gyárat. . .

Elmulasztom elsődleges feladatomat, a felkészülést. . .

A tanulás „bűm Nessus inge”, melyet nem vehetek le.

Mindez energiátlanúságot jelent!

3. A jelen életben való elhelyezkedésem síkján:

Megvan-e a belső szabadságom?

Nem szűrök-e el a munkában?

Tudom-e szeretni azokat, akikkel dolgozom?

Nem kezdek-e el magam is „politizálni”?

Tipikusan vénülő jelenség. a napi sajtó iránti érdeklődés. - Mit mond az „időjárás”, a világhelyzet?

Tudom-e azt, hogy nekem függetlenül minden politikai helyzettől
ITT ÉS MOST, hic et nunc, kell helytállnom és megvalósítanom
célomat:

szerzetessé, szentté válni?

A legsátánibb kísértés: ma nem lehet semmit sem csinálni!

Ez kérem „illutio daemonis”!

Mindig csak majd, majd. . .

ha majd visszamegyünk a rendházba,

ha majd skolasztrikátusban tanulhatok,

most, a mai időben, nem lehet semmit sem tenni.

A Római Birodalom pogányságában is lehetett!!!

Mi lett volna, ha Szent Pál egyszerűen azt mondja:

„A helyzet teljesen ellenünk van, most nem lehet dolgozni.

Várjunk, míg jön Nagy Konstantin”?!

Mesebeszéd, hogy majd a jövő feladatait megoldjuk,

ha a jelené elmarad.

Nem tudsz kibontakozni?

Nem tudsz azzá válni, amire tehetséged van?

Ja kérem, lehetnek olyan apostoli sorsok is, amelyek itt a földön
nem bontakoznak ki!

A szerzetesélet nem kvantitatív normára megy!

Hogy nem tarthatok lelkigyakorlatokat, beszédek. . . ,

hanem maltert kell hordanom, az nem törhet le!
Ez a sikertelenség csak látszólagos!
Nagyon is igenelni, nagyon is elfogadni kell ezt a kort, ezt a helyzetet, amibe belekerültünk.
Ez fog bennünket szentté tenni!
A mi életszentségünk nem a holdban van!
Nekünk itt kell szentekké lennünk!

B) Zártság és befeléfordulás
Kicsinyesség, szellemi érlemzesedés, kóros elváltozások...
Loholok az időért, közben elvész a szeretet.
Mi van a testvéri szeretettel? - Ez a mérték!
Vagy önzésem már olyan mély?
Mindig csak én, meg én, és én?

C) Céltalanság

Cél nélkülivé lettem? - Csalódott, keserű, gyáva?
Mire állítottam be tulajdonképen az életemet?
Nem szabad, hogy mások céltalansága hasson rám!
Nézzük most az egész problémát pozitíve!
Legyünk nagylelkűek!!!
Állandó energiaforrást jelent, ha valamit adni tudok.
Ehhez természetesen töltekezni is kell!
Maradjon meg szellemi érdeklődésem,
a spontaneitás, a nyitottság!
Elit - de nem társadalmi osztály szeint!
Céligénlés! Helyben vagyunk, célban vagyunk!
Ez megelégedettséget ad! -
Enélkül nem lehet bírni.
Csalódottakkal semmit sem lehet kezdeni!!!
Nem is olyan nagy dolog boldognak tartani...
A rugalmasságot mindig megőrizni, nem elnehezülni!
Ez természetesen nehéz, de nem vagyok egyedül.
Jézus Szíve energiaforrás:
mellé helyezem szívemet, hogy felmelegedjen.
Mások céltalansága ne hasson rám.
Ne vegyem át a síránkozást.
Sőt éppen ez legyen az alkalom, hogy felszabadítsam magamban
hívatasom, kiválasztottságom tudatát.

- Nekik szegényeknek nincs céljuk!
Nekem van!
Ez töltőn el örömmel,
és adjak hálát érte."

Eddig a konferencia.

Azóta, hogy e szavak elhangzottak, évek teltek el. Az idő elrohant és az élet sokak számára erősen megváltozott. Megváltozott az életforma. A régi „muszos” teológiát tanul, a dukkoló mint magyar lelkipásztor készül valahol Európában a menekültek között, a marós mint fiatal dogma-professzor készítteti előadásait. A többi is végzi a maga munkáját. Az Isten forgószínpadán új szín jelent meg. Új színpalak és egy sereg új szereplő. Új szereposztás azonban nem történt. A sok változás ellenére is valami nem változott. Nem változott az a tény, hogy a Gondviselés most is kíván valamit tőlünk. A régi feladat ma is megmaradt változatlanul számunkra: Megfelelni a Gondviselés óhajának. Vagy amint a konferencia mondja: „... nekem függetlenül minden politikai helyzetről Itt és Most, hic et nunc, kell helytállnom és megvalósítanom céloimat...”

Jó ezt a szilárd, ezt a változatlan feladatot megragadni. A Kispaptalálkón többször beszélgettünk egymással új életünkről. A sok letörésnek, a sok bizonytalanságnak és egyéni problémának az okát nem egyszer véltük az átért „változásban”, a megváltozott világban felfedezni.

Háborúból, sok szép ütközet után hátszolgálatra került öreg katonák mosolyogva hallgatjuk a „frontot” soha nem látott kiképzők gyakran naívnak tűnő elképzeléseit, előadásait. Ha szerencsések vagyunk és egy másik „öreg róka” is velünk van, akkor legalább egymásra kacsinthatunk vagy egy „Ahogy azt Moricka...” kezdetű felsőhajtást ereszthetünk meg. Pedig talán a hallottak nem is olyan nagyon idegenek tőlünk, csak a terminológia más, vagy más van aláhúzva; talán néha az, ami nem egészen a lényeg.

Vissza a forrásokhoz! Úgy tűnik, hogy ezeknek a forrásoknak éppen az a sajátosságuk - szembeállítva sok mással -, hogy a lényegre tekintik, azt ami mindenütt azonos, azt, ami mindenütt és mindig aktuális.

sz. j.

QUAE RETRO SUNT OBLIVISCENS ...

Mily rajongó lelkesedéssel törekedtem az eszmény felé hivatásom alakulásának kezdetén! Azóta talán lelohadt a lendület lángja, talán egy kissé elhalványult lelkemben az ideál és talán a fáradt kötelesség-tudat lépett a szabad és nagylelkű akarás helyébe.

Az emberi akarás mulandó, változó; mindenkit kísért a megszkottság sötét géniusza, mindenkinek az életében vannak holtpontok. De ha az ember megőrzi lelkének fiatalságát, akkor ellene tud állni a megszkottság ördögének, át tud billenni a holtpontokon.

Hogyan őrizhetjük meg a lélek fiatalságát? Hogyan maradok mindig friss, vídám?

Úgy, hogy itt és most, a jelenben hűséges vagyok a kapott kegyelemhez. „Obliviscere omne praeteritum et quotidie te inchoare puta.” (Szent Ágoston.)

Természetesen a múltamat nem tudom teljesen elfelejteni: az idő, a múltam beleépül lényembe. Nem is valami romantikus rajongásról, a valóságot kiszínező, meghamisító „idealizmus”-ról van szó: az igazi idealizmus nem az illúziók „festett egébe néz”, hanem az egyetlen és legteljesebb Valóságot, Istent célozza és a legtökéletesebb Ideált, Jézus Krisztust szemléli.

Az élet dinamizmus, fejlődés, növekedés: folytonos teremtés. A mi lelki életünk is (amennyiben élet) teremtés, forma-adás. Szabadságommal élve folytatom Isten művét: befejezem a teremtést. Meghatározom bizonyos mértékig életem folyását s örök sorsomat: a kegyelemmel együttműködve befejezem saját teremtésemet.

A kegyelemmel való együttműködés a jelenben, itt és most lehetséges csak. Isten ugyanis a jelenben adja kegyelmét. Mi gyakran elfelejtjük ezt az alapvető teológiai igazságot! A jelen az örökkévalóság ablaka - le guichet de l'éternité, mondja a francia filozófus, Lavelle. Isten örök, Isten az AKI VAN, és minthogy Ő a létteljesség, mindennütt jelen van. Belőle forraszik a lét, a természetes és természetfeletti élet. A mozgó, fejlődő világ, a történelem és benne az én életem folyása is a jelenlévő Isten színe előtt játszódik. A történelem értelmetlennek tűnő kavargásában, életem kacskaringós útjain fel kell fedeznem az Isteni Szándékot, az Atya akarátát, és be kell állnom a teremtő Szeretet gravitációjának irányába.

Konkrétan ez azt jelenti, hogy itt (idegenben, ebben az országban és városban, ebben a közösségben, stb.) és most (1960-ban, ma) ebben

a hangulatban, szituációban, egészségben vagy betegségben, sikerben vagy sikertelenségben, stb. igyekszem megtalálni és megtenni Isten akaratát. Az Isten akaratát pedig megtalálom jelenlegi kötelességemben, jelenlegi előjáróim akaratában (engedelmesség), lelkiismeretem szavában (a Lélek indításai), az idő (események, szituációk) jeleiben.

Míndehhez persze élő hit kell. Hinni kell azt, hogy a világot, a történelmet, a népek és az egyes emberek sorsát a Végtelen Bölcsesség és a Mindenható Szeretet kormányozza. Ez nem valami naív optimizmus. Nem felejtjük, hogy a Bűn valami sötét hatalom a földön; a Rossz a levegőben lebeg és mélyen belefészkelte magát az emberi szívbe. De hiszünk Jézus Krisztusban, aki kereszttjével meggyőzte a világot. A gonoszságon túláradt a kegyelem, és az Egyházban jelenlévő Krisztus befejezi a megváltás isteni művét.

Hinni kell az Isten emberszeretetében! Kaszap Istvánnak igaza van: ez a legnagyobb bölcsesség. Hagyjam magam szeretni és vezetni Atyám által.

„Minden attól függ - írja Prohászka naplójában -, hogy milyen világot hordozunk magunkban, s mik annak a súlyai s az energiái s csillagai. *Pondus aeternum salutis*, írja Szent Pál; örök mázsák, súlyok, melyektől fölbillen minden egyéb. A nagy realitások... *quod est*; azzal szemben a látszatok világa, a harmatos pókhálósálak szövedéke, a szép föld nyakéke!

Justus ex fide vivit, annyit tesz, hogy a fides az erő, a bélyegző, a stílus, a képlet, mely az életet, a cselekvést igazítja, fölegyenesíti, az *ascensio* vonalában megtartja, fűti...

Ex fide vivit - kinek a hit fényei nagy valóságok: nem fogalmak, hanem megtestesülések... Krisztus = megtestesült Ige. Justus = megtestesült isteni fény, isteni jó..." (Prohászka Ö. M. 24, 152-53.)

Szabó Ferenc SJ.

A KISPAPTALÁLKOZÓN ELHANGZOTT ELŐADÁSOKBÓL

A nyári Kispaptalálkozón elhangzott előadásokból P. Dander elmélkedését már a múlt számunkban vázoltuk. P. Varga és P. Öry előadásukat más keretben fogják földolgozni. Pfeiffer prelátus és Mgr. Csertő, valamint P. Rahner Húgó SJ előadását - az előadók ígérete szerint - a maguk egészében fogjuk a következő számokban leközölni.

Igy jelenleg csak két értékes és érdekes előadást vázolunk.

Fi. Marosi László előadása: P. Hunya Dániel és a SzentGellért Unió: a Kispapegység csírája.

Marosi atya előadásával rövid pillantást vetettünk a multba: hogyan igyekezett megoldani a bennünket megelőző kispapnemzedék a maga problémáit. Az igény már akkor is ott égett a fiatalok lelkében: egymás megismerése által összefogni az erőket és egységes frontot alkotva küzdeni a magyarság szellemi és lelki felemelkedéséért.

Amikor 1930-ban a szegedi egyházmegyei közti szeminárium megnyílt, Glattfelder püspök a jezsuita atyákat kérte fel a papnevelésre. P. Bíró provinciális egyszer így adta vissza valakinek szavait: „Menjenek, Páter, Szegedre s neveljenek ott a Tisza mellett annak az alföldi népnek papokat. Nagyon nagy az elhagyatottságuk. Jo papok után sír a pusztaság, a tanya világ.” P. Bíró a fiatal Hunya atyát küldi spirituálisnak. Megjelennek az Alföld fiai kék reverendában Szegeden. Egyik évfolyam beöltöztetésénél P. Hunya így szól hozzájuk: „Kék búzavirágok csokorba kötődtek s oltárra kerültek.” Két évtizeden át a szentéletű spirituális az, aki ezeket a kék búzavirágokat a nagy magyar Alföldről gondosan összeválogatja, csokorbaköti és oltárra teszi. És ő tovább is gondozni akarja virágait. Szeretné, ha az oltárra tett virág sose hervadna el, mindig üde, mindig friss maradna. A sok sok veszélyre gondolva így szokott imádkozni értük: „Uram, takard be őket, véd meg őket!” Így lett azután ő a Szent Gellért Unióból kinőtt kispapegység, papigység magvetője kispapjai lelkében. Nem új egyesület alakult, hanem hivatásrendi mozgalom, mely egységes távlatot, hasonló szempontokat kívánt nyújtani a különböző szemináriumokban készülő kispapságnak. Nem az előljárók szervezték, hanem a fiatal, leendő papi nemzedék igénye hozta létre.

Az Unió végleges megalakulása az 1934-35. iskolaév végén történik. 1936-ban hagyja jóvá dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök.

Célja röviden: A Jézus Szíve szeretetszellemmel azonosult papi lelkület 1) megőrzése, 2) fejlesztése, 3) a tagok egyesülése azon apostoli tevékenységben, amelyet az Úr szülte és foglalt föl.

A nyaranként megtartott táborok célja az ismerkedés és a közös problémák megbeszélése volt. A háború sajnos megnehezítette, majd teljesen megszüntette a nyári táborozást, a későbbi politikai nehézségek pedig a mozgalom minden külső megnyilvánulását lehetetlenné tették.

Azóta 15 év telt el. Az egység és a szétszórott erők összefogásának igénye ma a számkivetésben égetőbb és sürgetőbb, mint valaha. A részletproblémák, amelyeket az idő és a magyarság sorsa hozott magával, sok-

ban megváltoztak, az egység utáni vágy azonban ma is ugyanaz. Épp ezért átvesszük, illetőleg folytatjuk az Unió szellemét és egységet szorgalmazó alap gondolatát, valamint szervezeti felépítését.

Ft. Hajtás Ferenc előadása: Az amerikai lelkipásztorkodás.

Ft. Hajtás 1951 óta él és dolgozik New Orleansban, mint az ottani plébánia káplánja. Előadásában a pasztorációval foglalkozó amerikai pap egy napját ismertette. - Ennek során megtudtuk, hogy Amerikában a katolikus vallás még mindig kisebbségi vallás. Így gyakran kerül sor a hitbeli kérdések megvitatására. A katolikus ember sokszor kap félreérthetetlen célzást hitére vonatkozóan, ezért a papnak hitvédelmi kérdésekben járatosnak kell lennie. - A betegek látogatása szervezetten történik, mint otthon Magyarországon. A hívek „kiszolgálása”, lelki igényeik teljesítése a pap számára nemcsak hivatásbeli kötelesség, hanem nagy mértékben prestige-kérdés is, a plébánia külső, anyagi fejlődésének biztosítója.

Értesültünk továbbá arról is, hogy Észak-Amerikában is nagy a paphiány, nemcsak Dél-Amerikában. Csupán a new-yorki, chicagói, bostoni és philadelphiai egyházmegyének van elegendő papja. A többi egyházmegyében nem ritka eset, hogy 6000 lélekre jut 3 pap.

Az amerikai katolicizmus egyik erőssége az újonnan létesített katolikus egyetemek, ahol a hallgatók teológiát is tanulnak.

Kérésünkre azt is elmondta az Atya, hogy a kommunista beszűzítés csak 1950-ig volt jelentős, ma már egyáltalán nem.

Az amerikai pap izoláltságára jellemző az ismert közmondás, amelyet kis átalakítással mondott: „Mindenki a maga életszentségének a kovácsa.”

Előadása végén azt a véleményét fejezte ki, hogy az amerikai magyar papságnak Magyarországra felszabadulása után is helyén kell maradnia, hogy anyagilag segíthesse az otthoniakat.

Mensáros Aurél SOCist.

1959 október 23-án történt
(A 27 Schilling 19 Groschen története)

Magyaroknak írom, az elfáradottaknak, a közömböseknek és azoknak is, akik felelősségtudattal töltik a bujdosó éveket szerte a nagyvilágban. A történet a Bécs-Kagran-i magyar táborban játszódott le, a harmadik

„évfordulón.” Szereplők voltak a táborlakó fajtánk, névtelen magyar gyermekek, háttérben a kedves SJC Testvérekkel, akik elindították és be is fejezték a történetet.

Persze a „világsajtó” hallgatott az ügyről. Bagatell dolog! De ez nem jogosít fel bennünket arra, hogy mindent elhallgassunk vagy a feledés homályába merülni engedjünk. Ezt a luxust nem engedhetjük meg magunknak akkor, amikor a magyarságot oly gyakran (jogosan vagy jogtalanul) mocskolják a szenzációhajhász újságolvasó közönség előtt. Bizony szükségünk van a felemelő mozzanatokra is.

Október 23-án a kagrániak is úgy magyar módra emlékeztek: keseregtek és elmerengtek. Az ünnepség keretében elhangzott a Talpra Magyar, szabadságharcunk méltatása, zeneszám, stb. S azután furcsa program pont következett. Színes állóképes vetítés formájában megelevenedett előttünk az ismert világ. Nem ugyan a politikai élet vagy divatbemutató formájában, hanem kemény küzdelmes élet keretében. Több mint 200 képen jelent meg előttünk a katolikus Egyház hittérítő tevékenysége. Nem múlt századi képekben, hanem ahogyan ez a „küzdelem” lejátszódik ma Ázsia egyetemein, az afrikai új államok lüktető életében, a távolkeleti Szigetvilág legprimitívebb néptörzsei között.

Hej, gondolták sokan, hogy mi köze van ennek a kenetes maszlagnak a magyarsághoz?! A választ megkapták hamarosan és egészen egyszerűen: a magyar nép a kereszténységben gyökerezett meg és ez a nép törődik vallásával és ezenkívül annak a missziós küzdelemnek a magyar hősei is vannak az afrikai Aranyparton éppúgy, mint Indiában, Formózán és Japánban, vagy az ausztráliai Szigetvilág „fejvadászai” között. Magyar papok az Alföldről, a Felvidékről, a Mecsek tájáról és a Balaton partjáról, - szétszóródva az egész világon. Vannak közöttük olyanok is, akik a Vasfüggönyön kúsztak át ebbe a világba vagy az 56-os nagy népvándorlással jutottak ki a nagyvilágba. Nem a pénzért jöttek, még csak világot látni sem. A jelszavuk ez: Fizetés nincs, jómód nincs, de annál több az áldozat! És amit képviselnek az a kereszténység, amely eszme megalapozta és megtermékenyítette magyar történelmünket. És amíg ezek a jó magyarok a kereszténységet képviselik, egyúttal a magyarság leghűségesebb képviselői is a világ legeldugottabb részeiben is.

Igy elevenedett meg előttünk a képeken keresztül a magyar hithirdetők sorsa is. Be kellett látnunk, hogy valóban kemény dolog egy kultúrembernek beköltözni az őserdőbe, sátorba és levél-viskóba, kőszerszámokkal dolgozó embereket nevelni, iskolát építeni szinte a sem-

miből, oltárt faragni és a kereszt titkáról és „oktalanságáról” felvilágosítani távoli népeket és törzseket!

És hányan nem tudnak semmit sem ezekről a mokány magyarokról? Semmit nagy anyagi gondjaikról, amelyek sokszor olyan nyomasztóan hatnak rájuk, hogy megbénítják tevékenységüket! Október 23-án tehát örölkük is emlékeztünk és büszkék voltunk rájuk!

Azután az évforduló másnapján gyűjtőperselyeket hordoztak körül a táborban az elfelejtett, de most megkedvelt magyar misszionáriusok javára. A gyűjtés eredménye néhány kiló osztrák pénz volt: 500 S értékben. Hosszasan elnéztük a gyűjtési listát és megakadt a szemünk két számon: Egy első elemista 27 S 19 „Grossnit” és egy második elemista 10 S 91 „Grossnit” ajánlott fel! Ezt az összeget 2 és 5 filléresekből kuporgatták össze. Egyévi zsebpénzüket adták oda olyan gesztussal, amelyre csak egy romlatlan gyermek képes - és ezáltal minket felnőtteket is megszégyenítettek! Hogy miért? - azt nem kell sokáig magyarázni értelmes embernek. Inkább megköszönjük ezt az alapos leckét a magyar lurkóknak, akik bebizonyították nekünk, hogy minden nemes dolog és érték csak áldozatból születetik! Erre tanítottak bennünket 56 október-novemberében is a pesti srácok!

...é...e...

A MÜNCHENI EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS ELŐKÉSZÍTÉSE

A Kongresszusok történetéből: 1. Szakasz:

1881. A gondolat egy francia leányban érlelődött meg, amikor az országot a kihelyezett Legmélt. Oltáriszentség előtt (Paray-le-Monialban) Jézus Szentséges Szívének ajánlják fel. Az első összejövétel Lille-ben lát napvilágot. Az akkori „laikus mozgalom” kezdeti nehézségei miatt azonban csak háromezren vesznek rajta részt.
1882. Avignon-ban a résztvevők száma tízezerre emelkedik. E másodikat még 25 további kongresszus követi francia nyelvterületen.

2. Szakasz:

1903. X. Pius trónralép. 1905-ben a kongresszust Rómában hívja össze. Kevéssé ismeretes tény, hogy szentáldozási dekrétumának az eucha-

¹ Maria Martha Tamisier. 1873 Péter és Pál-kor: „Die Welt retten durch die heilige Eucharistie”(vö. Klerusblatt 1958 Nr. 11 S. 177). - Tehát az első kongresszus előtt nyolc évvel.

risztikus kongresszussal szoros kapcsolata van, belőle meríti az impulzusát. Ezzel megkezdődik a vándorút Európa egyik fővárosából a másikba. Az első világháború után kis szünet következik ugyan be, azonban

1922- ben ismét megrendezik Rómában.

3. Szakasz:

1926- ban koszönt be történetének harmadik szakasza azáltal, hogy egyetemessé válik, vagyis ettől kezdve nemcsak Európa, hanem mind az öt világrész saját földjén láthatja: Afrikában Karthago, Ázsiában Manila, Latin-Amerikában Buenos Aires és Rio de Janeiro, Észak-Amerikában pedig Chicago és Montreal voltak eddigi állomásai.

+

A müncheni kongresszus programját úgy kellett megállapítani, hogy az egész modern világ katolikusainak jellemző problémáit magába foglalja. A programbizottság arra a felismerésre jutott, hogy a népek sorközösségének, egységének érzése egyre nagyobb tért hódít, vagyis, hogy az utóbbi idők nagy technikai fejlődése és egy világhatalmasztrófa lehetősége nemcsak térbelileg, hanem szellemi szempontból is közelebb hozta a népeket egymáshoz. Ezért választották jelmondatul a János-evangélium (6) szavait: "Pro mundi vita."

Ez a kongresszus elődjei közül abban tér el, hogy a súlypontot a körmenet helyett a szentmisére helyezi, vagyis a központban nem, mint eddig, az utolsó napon tartott körmenet, hanem a pápai legátus miséje lesz. Ennek a változtatásnak egyik oka abban kereshető, hogy München évenként megrendezi két híres ünnepségét: a farsangi felvonulást és az u.n. „Oktoberfest”-et, s így a lakóság abban a veszélyben forogna, hogy e szent és a már ismert profán felvonulások közt nehezen látna lényeges különbséget. Ezenkívül Münchennek nincsenek is e célra megfelelő utcái sem. A központi misének színteréül a „Theresienwiese”-t jelölték ki, ahol kb. egymillió ember számára lesz hely. A németországi liturgikus élet a népi-korál-misében jut majd kifejezésre, amelynek propriumát egy szólamban (in poliphonischem Satz) éneklik. A külön erre a célra kiadott korálkönyvecskék a nagy érdeklődés nyomán eddig meghaladták az ötszáz- ezres példányszámot. Mivel Wendel bíboros ragaszkodik a korlátlan számú szentáldozáshoz (vagyis, hogy mindenki áldozhasson), óriási gyakorlati problémák merültek fel: mint pl. a ciboriumok beszerzése, elhelyezése, az áldoztatás és maga a konzekráció nehézsége.

Az egyes napok programját a nagyhét liturgiájából köl-

csönzik. Így csütörtökön papszentelés lesz München minden templomában, pénteken nagy „kereszt tüzek” fognak lobogni. A szombat alakítása nagy harcokba került. A sok javaslat közül végül is a bizánci rítusú nagymisét fogadták el, amelyen liturgikus mozgalom „Betsingmesse” formája (ima és népének váltakozása) teszi lehetővé a nem annyira közismert liturgiában a pap és hívek közötti szorosabb kapcsolatot. Ezt az úgyszólván második középpontba való helyezést a meghirdetett Általános Zsinat szempontjából nagy örömmel üdvözölhetjük.

Hogy a Kongresszusban a szentmise ilyen központi jelentőséget kapott, azt nem annyira a fent emített rendezési akadályoknak és veszélyeknek, mint inkább P. Jungmann SJ-nek köszönhetjük, aki az eucharisztikus Kongresszus és a római stációk közt fennálló érdekes összefüggésre mutatott rá. A stációk ósrómai szokása ismeretes: Több szentanya véleménye szerint olyan városban, amelynek több temploma volt, egy napon csak egy alkalommal mutathatták be az áldozatot, amelyen a többi plébániák küldöttei is részt vettek. A párhuzam abban mutatkozik, hogy a mint régen a római plébániák (diakonátusok) elküldték küldöttségeiket a pápai istentiszteletra, a „Statio urbis”-ra, úgy küld a pápa 1905 óta mindig legátust a Kongresszusra, amely ezáltal „Statio orbis”-szá válik. Ez alkalommal a stáció „apud Germanos” lesz, ami által a vezérige: „Pro mundi vita”¹ egészen aktuálissá válik, mert a halálhozó 2. világháború okozója, Németország, életet közvetíthet most a világnak Krisztusban. A Kongresszus világotátölelő ima- és áldozatközössége a „Missionsopfer” által is jól kifejezésre jut, amelyet az egész világból egybegyűjtött küldöttségek fognak a papának átadni.

Minden törekvésünk hajótörésre volna ítélve, vagy legfőljebb csak egy szép benyomást keltő kiállítást eredményezne, ha végsőképp nem a természetfeletti volna az, amibe gyökerét ereszti. Erre az alapvető feladatra vállalkozott P. Moreau, akinek a németnyelvű női kolostorokhoz intézett ima- és áldozatfelhívása olyan kedvező és lelkes visszhangra talált, hogy nyomában az egész világ összes kolostorait imára fogja felszólítani. Eddig már kb. 60.000 szerzetesnő és apáca kapcsolódott bele az akcióba. - Segítsünk mi is Isten kegyelmét kieszközölni, hogy az egész hívő világ életének lényegét és középpontját az eucharisztikus Jézusban lássa meg és általa forrjon eggyé.

Deák István SJ nov. P. v. Tattenbach SJ előadása nyomán.

¹

Ezt a gondolatot a trieri szeminárium P. Spirituálisja közölte.

